T. దుప్పటి s. n. A cloth thrown loosely over the body, and sometimes tied, by men, round the waist. పక్క దుప్పటి A cloth, or sheet, for sleeping on.

T. దుప్పి s. n. A male spotted deer.

T. దుబ్బు s. n. A tuft, or bunch.

T. దుమారము s. n. Dust.

T. దుముకు or దుముకులాడు v. n. To leap దుముకు s. n. A leap. దుమికించు v. caus. To cause to leap; to leap a horse, &c.

T. దుమ్ము s. n. 1. Dust. 2. a bone.

T. దుమ్ములగొంది s. n. A hyena.

T. దుయ్యు v. a. *vide* దూయు.

S. దుర్ A deprecative particle, which, prefixed to Sanscrit words, denotes - 1. Pain, trouble. (bad, difficult, ill.) 2. inferiority, (bad, vile, contemptible.) 3. prohibition, (away, hold, forbear.)

T. దురటిల్లు v. n. To regret, to lament.

T. దురద s. n. An itching.

T. దురదుర s. n. Great haste.

S. దురదృష్టము s. n. Misfortune.

S. దురభిమానము or దురహంకారము s. n. Presumption, vanity.

S. దురభ్యాసము s. n. A bad practice, or custom.

T. దురము s. n. Battle, combat, war.

S. దురవస్థ s. n. A disastrous situation.

T. దురాయా s. n. *vide* ఆన No. 3, and No. 4.

S. దురాశ s. n. Vain hope; unattainable desire.

S. దురితము s. n. 1. Crime. 2. sin.

T. దురుసు s. n. Haste, speed.

S. దురోదరము s. n. Gaming; a game.

S. దుర్గ s. n. *Parvatee*, the consort of *Siva*.

S. దుర్గంధము s. n. (from s. particle దుర్ and s. గంధ *a smell.*) A stink.

S. దుర్గతము &c. adj. Poor, indigent, distressed.

S. దుర్గతి s. n. Hell.

S. దుర్గమము &c. adj. Unattainable, inaccessible, impassable.

S. దుర్గము s. n. A hill fort.

S. దుర్గుణము &c. adj. Ill natured. s. n. Ill nature.

S. దుర్ఘటము &c. adj. Difficult of attainment.

S. దుర్జనము &c. adj. (from s. particle దుర్, and s. జన *a man.*) Mischievous, malicious.

S. దుర్దశ s. n. Misfortune, a bad condition.

S. దుర్దినము s. n. (from s. particle దుర్, and s. దినము q. v.) A cloudy day.

S. దుర్ధరము &c. adj. Unbearable; difficult of attainment.

S. దుర్ధర్షము &c. adj. Unbearable.

S. దుర్బలము &c. adj. Weak.

S. దుర్బుద్ధి s. n. 1. Folly, want of sense. 2. a bad disposition.

S. దుర్బోధన s. n. Evil advice, or persuasion.

S. దుర్భరము &c. adj. Insupportable.

S. దుర్భాష s. n. Abuse; opprobrious language.

S. దుర్భిక్షము s. n. A dearth, or famine.

S. దుర్మతి s. n. 1. The fifty-fifth year, in the Hindoo cycle of sixty. 2. *vide* దుర్బుద్ధి.

s. దుర్మార్గము &c. adj. Vicious, wicked. s. n. Vice, wickedness.

s. దుర్ముఖి s. n. The thirtieth year, in the Hindoo cycle of sixty.

s. దుర్యోధనుఁడు s. n. The elder of the *Kooroo* princes, and leader of the war against his cousins, the *Pandoos* and *Krishna*, which forms the subject of the *Mahabarut*.

s. దుర్లభము &c. adj. 1. Difficult of attainment; scarce, rare. 2. dear, beloved.

s. దుర్వచస్సు s. n. Scurrility, obscenity, abuse.

s. దుర్వర్ణము s. n. Silver.

s. దుర్విధము &c. adj. Poor, indigent.

T. దులుపు v. a. To shake, so as to throw off the dust.

T. దువాళించు v. n. To shine, to glitter.

T. దువ్వలువ s. n. A sheet, to cover the body.

T. దువ్వు v. a. 1. To comb. 2. to stroke, to rub gently, or tenderly. దువ్వెన s. n. A comb.

s. దుష్కరము &c. adj. Difficult to be done

s. దుష్టము &c. or దుష్టు adj. 1. Low, vile. 2. weak, impotent. 3. bad, wicked, depraved.

s. దుస్తు s. n. A suit of clothes, &c.

s. దుస్సహము &c. adj. Insufferable; hardly to be borne.

s. దుహిత s. n. A daughter.

T. దూకొను v. a. To penetrate, pierce, or enter in. from దూయు q. v.

T. దూగర s. n. 1. The dust of paddy. 2. a cobweb.

T. దూఁట s. n. The interior tender substance of the plantain tree.

T. దూడ s. n. A calf.

s. దూత s. n. A messenger, a spy.

s. దూతి s. n. A procuress.

TUD. దూది s. n. Cotton, after it has been cleared from the seed. దూదియేకు or దూదేకు To clean cotton. దూదేకులవాఁడు A cotton cleaner.

T. దూప s. n. Thirst.

T. దూబరదిండి adj. Extravagant.

T. దూముడి s. n. A looped knot.

T. దూయు v. a. 1. To enter, penetrate, or pierce. 2. to draw, as a sword, &c. 3. to strip leaves, &c. off, by pulling through the hand.

s. దూరదర్శి s. n. A wise, or provident, man.

s. దూరదృక్కు s. n. One who can see to a great distance.

s. దూరము s. n. Distance. adj. Distant, far. (P. دور)

s. దూరస్త్రీ s. n. A menstruous woman.

s. దూర్వ or దూర్వము s. n. A kind of bent grass.

T. దూఱు v. a. 1. To enter. 2. to penetrate, or pierce. 3. to creep in, under, or through. 4. to reproach, blame, or abuse. దూఱుచు v. caus. To cause to enter. దూఱు s. n. Abusive language, reproachful words, ill usage, blame.

T. దూల s. n. An itching.

T. దూలగొండి or దూలగోవెల s. n. The plant termed Cowitch. *Dolichos pruriens.*

T. దూలము s. n. A beam of timber.

s. దూషణ or దూషణము s. n. 1. A curse. 2. blame, reproach. 3. a fault, or defect. దూషించు v. a. To curse, blame, censure, or reproach.

s. దూషిక s. n. The secretion, or rheum, of the eye.

s. దూష్యము &c. adj. Reprehensible, contemptible, vile, bad, accursed. s. n. A tent.

T. దూసరతీగె s. n. The plant termed *Menispermum glabrum.*

s. దృక్కు s. n. 1. Sight, seeing. 2. an eye. దృగాయుధుఁడు A name of *Siva,* whose weapon is his eye.

s. దృఢదంశకము s. n. A shark.

s. దృఢము &c. adj. 1. Much, exceeding. 2. hard, firm. 3. able, powerful. 4. bulky, massive, solid.

s. దృశ్యము &c. adj. Visible.

s. దృష్టము &c. adj. Seen, visible, apparent.

s. దృష్టాంతము s. n. 1. An example, illustration, instance, proof, evidence. 2. science, *a sastra.*

s. దృష్టి s. n. 1. An eye. 2. sight, seeing; a look. దృష్టిదోషము The influence of evil eyes. దృష్టించు v. a. To see. దృష్టించి చూచు To look steadfastly.

T. దెప్పరము s. n. Danger, peril, difficulty.

T. దెప్పు v. a. To taunt, jeer, or reproach.

T. దెబ్బ s. n. A blow; a stroke. దెబ్బలుతిను To be beaten. దెబ్బలు-వేయు or కొట్టు To beat. దెబ్బాటువాన *Hard* rain. దెబ్బున adv. Quickly, speedily.

T. దెయ్యము s. n. A demon, or evil spirit.

TUD. దెస s. n. (from s. దిశా) *vide* దిక్కు.

T. దేంద్రవాండ్లు s. n. plu. A particular cast of weavers.

T. దేకు v. n. To creep, or slide, along the ground, on the posteriors.

s. దేవకి s. n. The mother of *Krishna.*

s. దేవచ్ఛందము s. n. A garland, or necklace, of pearls, &c, composed of one hundred strings.

s. దేవత s. n. 1. A deity. 2. a goddess.

s. దేవత్వము s. n. 1. Divinity, the abstract attribute of a divine being. 2. identification with a deity, deification.

s. దేవదత్తము s. n. The conch of *Arjoona.*

s. దేవదారువు s. n. A species of pine.

s. దేవదాసి s. n. A courtezan.

s. దేవనము s. n. 1. Sport, play, pastime. 2. gaming. 3. a dream, or vision.

T. దేవనాంపట్నము s. n. The name of *Fort St. David,* on the Coromandel coast.

s. దేవమణి s. n. 1. An ornament round a horse's neck. 2. the jewel of *Krishna.*

s. దేవమాతృకము &c. adj. Watered by rain, as applied to corn land, &c.

s. దేవయజ్ఞము s. n. *The Homa,* or burnt sacrifice.

s. దేవయాని s. n. The daughter of *Sukra.*

s. దేవయానము s. n. (from s. దేవ *a deity,* and s. యాన *going.*) The car, or vehicle, of any deity.

TUD. దేవర s. n. (from s. దేవ *a deity:*) making in the nom. plu. దేవరలు or దేవళ్లు A deity, male, or female. This word, among the natives who wear the *lingum,* is often

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

CSL

applied as an honorific title, to their priests; it is also used, by all persons, when much deference is meant to be paid to men of superior age, rank, or learning, and may be said to correspond with the English phrases *Sir*, *My Lord*, &c.

s. దేవరుఁడు s. n. A husband's brother; but especially his younger brother.

s. దేవలుఁడు s. n. An attendant upon an idol.

TUD. దేవళము s. n. *vide* దేవాలయము.

s. దేవవర్ధకి s. n. *Viswacurma*, the artist of the gods.

T. దేవాంగులు s. n. plu. Weavers of a particular cast.

s. దేవానాంప్రియుఁడు s. n. An obstinate, or foolish, man.

s. దేవాలయము s. n. A Hindoo temple.

s. దేవి s. n. 1. Any female deity. 2. a name of *Parvatee*, the consort of *Siva*. 3. a queen.

T. దేవు v. 1. To take rice, &c., with the hand, out of water in which it has been washed. 2. to search for; especially in water. దేవులాడు 1. To dive into water. 2. to search.

s. దేవుఁడు s. n. 1. God, the supreme being. 2. any deity. 3. a cloud.

T. దేవురించు v. n. To beg humbly; to implore, or solicit.

TUD. దేవేరి s. n. (from s. దేవీ) A queen.

s. దేశము s. n. A country, territory, land, or district; a region, whether inhabited, or uninhabited. దేశస్థుఁడు 1. A man belonging to any particular country; an inhabitant. 2. the appellation of a particular tribe among the brahmins. దేశాంతరము A foreign country. Journey, travel. దేశాధిపతి A king, or sovereign. దేశాచారము The customs of any particular country.

s. దేశికుఁడు s. n. *A Gooroo*, or spiritual teacher.

s. దేశ్యము s. n. The language of a country, or land. adj. Of or belonging to a land, or country.

s. దేహము s. n. The body.

s. దేహళి s. n. The threshhold of a door.

s. దైతేయుఁడు or దైత్యుఁడు s. n. A giant, or demon.

s. దైన్యము s. n. 1. Meanness, covetousness. 2. poverty, humility.

s. దైవజ్ఞ s. n. 1. A female fortune-teller. 2. a lizard; which is supposed by the natives to foretel events, by chirping. దైవజ్ఞుఁడు A male fortune-teller.

s. దైవతము s. n. A god, or deity.

s. దైవము s. n. 1. God. 2. destiny, fate, luck, fortune. adj. Divine. దైవగతి or దైవయోగము Chance, accident. దైవదూషణ Blasphemy. దైవికము A visitation from God.

T. దైవారు v. n. 1. To be agreeable, or pleasant. 2. to be born.

T. దొంగ s. n. 1. A thief, a robber. 2. a rogue, or rascal. 3. a hard substance in the middle of a young palmyra shoot, or of the plantain flower. దొంగసొమ్ము Stolen property. దొంగిలించు or దొంగిలు v. a. To rob, or steal. దొంగతనము or దొంగరికము s. n. Theft.

T. దొండతీగె s. n. The plant termed *Bryonia grandis*.

T. దొంది s. n. A hole. దొందిపొడుచు To bore a hole.

T. దొంతి s. n. A heap of pots, one above another.

T. దొందడి s. n. 1. The confusion of battle. 2. a mingled noise.

T. దొడ్డ adj. 1. Great, large, big, eminent. 2. excellent, good. 3. rich, powerful. దొడ్డతనము s. n. 1. Greatness. 2. excellence. 3. riches, power.

T. దొడ్డి s. n. 1. A backyard. 2. a cow house.

T. దొడ్డికట్టు s. n. *vide* తొట్టికట్టు.

T. దొడ్డికాళ్ల adj. Bandy-legged.

T. దొన s. n. 1. A deep fountain. 2. a quiver.

T. దొనకు s. n. Evil, mischief, harm.

T. దొనరు adj. Worthy, fit.

T. దొన్నె or దొప్ప s. n. A cup made of leaves.

T. దొప్పదోఁగు v. n. To sink, to be drowned; to be severely wet by rain.

T. దొబ్బు v. a. To push. దొబ్బులపడు v. n. 1. To be pushed. 2. to be abused. దొబ్బులబెట్టు v. a. To abuse.

T. దొమ్మ s. n. A fainting disease, which affects cattle.

T. దొమ్మరవాండ్లు s. n. plu. Tumblers, rope-dancers.

T. దొమ్మి s. n. 1. A mingled or confused noise. 2. the confusion of battle.

T. దొర s. n. 1. A master, lord, superior, ruler, governor, or king. 2. equality, similarity. దొరతనము s. n. 1. Government. 2. reign. దొరసాని s. n. A queen, or lady.

T. దొరకొను v. a. 1. To attain, or obtain. 2. to begin, or commence. దొరకోలు s. n. 1. Attaining. 2. commencement.

T. దొరకోలుసన్నాసి s. n. A thief, a robber.

T. దొరయు v. n. To resemble.

T. దొరలు v. n. To roll; figuratively, to die, or expire. దొర్లించు v. a. To roll.

T. దొరుకు v. n. *vide* దొఱుకు.

T. దొరువు or దొర్వు s. n. 1. A spring. 2. a large well.

T. దొరువుపట్టెడ s. n. A crupper.

T. దొఱుకు v. n. To be found, gotten, procured, or obtained. దొఱికించుకొను To apprehend, seize, or secure.

T. దోఁకు v. a. To smooth the earth; to dig up grass by the root. దోఁకుకొనిపోవు To be grazed, as applied to the skin.

T. దోఁగు or దోఁగాడు v. n. To creep on the knees, as an infant.

S. దోగ్ధ s. n. A cow-herd.

S. దోగ్ధ్రి s. n. A milch cow.

T. దోఁచు or దోఁచుకొను v. a. To plunder, rob, or commit devastation.

T. దోఁటి s. n. A long pole with a hook at the end of it, used to cut off fruit from high trees.

T. దోనము s. n. A large heavy mallet, for driving wedges into the clefts of the palmyra tree, when it is split.

T. దోనె s. n. 1. A native vessel with a single mast. 2. a boat.

T. దోఁపు or దోఁపుడు s. n. Plunder, devas-

CSL

tation, pillage. దోఁపుడువాఁడు s. n. A robber, a thief.

T. దోఁపు v. a. To place, or stick, in; to thrust in; to insert.

T. దోమ s. n. A musquitoe, a gnat. దోమతెర A musquitoe curtain.

TUD. దోయి s. n. (from s. ద్వయము) A couple, two.

T. దోయిలి s. n. The two hands joined together, so as to hold any thing. దోయిలించు To hold the hands joined together, in that manner.

T. దోరకాయ s. n. A fruit almost ripe.

T. దోరగిలు or దోరగిల్లు v. n. To be bent, as applied to trees; to be nearly ripe, as applied to fruit.

TUD. దోరణము s. n. *vide* తోరణము.

TUD. దోరము s. n. (from s. ద్వార) A gate, door, or entrance.

T. దోరవన్నె s. n. A bay colour.

T. దోరు v. n. 1. To be bent, as applied to trees. 2. to die.

T. దోవ s. n. 1. A road, path, or way. 2. means, mode, manner. 3. an expedient, *vide* త్రోవ. దోవతప్పిపోవు To miss one's way. దోవచీలు To part, or go off, as one road from another.

T. దోవతి s. n. A Hindoo's lower garment; the cloth round his loins.

T. దోశ s. n. A particular kind of cake, baked on an iron plate. దోశపోయు To bake this cake on an iron plate.

S. దోష s. n. 1. The night. 2. the arm.

S. దోషము s. n. 1. Fault, defect, blemish. 2. sin, offence, crime. 3. error, mistake. 4. bad signs, or symptoms, in sickness, foreboding death. దోషజ్ఞుఁడు A learned man, a *Pundit*, sage, or physician. దోషించు or దోషముపుట్టు Bad or mortal symptoms, to appear. దోషకారి s. n. (from s. కారిన్ *who makes.*) 1. An inferior, or low person. 2. a wicked person.

T. దోసకాయ s. n. A cucumber.

T. దోసిలి s. n. *vide* దోయిలి. దోసెఁడు adj. As much as the two hands joined can contain.

T. దోసె s. n. *vide* దోశ.

S. దోహదము s. n. Wish, desire; longing in pregnancy.

S. దోహదవతి s. n. A pregnant female, longing for any thing.

S. దోహళము s. n. Desire, will, wish.

T. దౌడ s. n. The cheek, *vide* దవడ.

G. దౌడు s. n. *vide* దవుడు.

S. దౌవారికుఁడు s. n. A porter.

S. దౌహిత్రుఁడు s. n. A daughter's son.

S. ద్యుతి s. n. Light, beauty, splendour, brightness.

S. ద్యుమణి s. n. The sun.

S. ద్యుమ్నము s. n. 1. Wealth, property, substance. 2. strength, power.

S. ద్యుసదుఁడు s. n. A god, or deity.

S. ద్యూతము s. n. Gaming.

S. ద్యోతము s. n. Sunshine, light, lustre, heat.

S. ద్యోత్రము s. n. Forked lightning.

S. ద్రఢిష్ఠము &c. adj. Very hard, or firm.

S. ద్రప్సము s. n. Thin, or diluted, curds.

s. ద్రవము s. n. 1. Juice, essence, exudation, wetness. 2. spittle.

s. ద్రవిణము s. n. 1. Wealth, property, substance. 2. strength, power.

s. ద్రవించు v. To drop.

s. ద్రవ్యము s. n. 1. Wealth, property, riches, substance. 2. a thing. 3. elementary substance, nine kinds of which are reckoned, viz. earth, water, fire, air, æther, time, space, soul, and intellect.

s. ద్రాఘిష్ఠము &c. adj. Very long.

G. ద్రాభ s. n. An awkward, or useless person.

s. ద్రావకము s. n. 1. Ointment. 2. distillation.

s. ద్రావిడదేశము or ద్రావిళదేశము s. n. The *Tamil* country, on the south eastern side of the Indian peninsula, below the Ghauts, from *Madras*, to Cape *Comorin*.

T. ద్రొబ్బు v. a. To push.

s. ద్రాక్ష s. n. The grape vine.

T. ద్రిమ్మరు v. n. To wander. ద్రిమ్మరి s. n. A wanderer of either sex. ద్రిమ్మరీడు s. n. A male wanderer.

T ద్రుంగు v. n. To become less; to decrease.

s. ద్రుఘణము s. n. A mace, or mallet; a weapon formed like a carpenter's hammer; an axe.

s. ద్రుణి s. n. A turtle, a tortoise.

s. ద్రుతము adj. Speedy, swift. s. n. 1. Quick time in music. 2. the letter న.

s. ద్రుమము s. n. A tree.

s. ద్రుషత్తు s. n. A stone.

s. ద్రుహిణుడు s. n. *Brumha*, the creator.

s. ద్రూణము s. n. A scorpion.

T. ద్రెక్కొను v. a. To oppose, or resist.

T. ద్రెవ్వు v. n. To be broken.

s. ద్రోణకాకము or ద్రోణము s. n. 1. A raven. 2. the carrion crow.

s. ద్రోణము s. n. A measure of capacity.

s. ద్రోణి s. n. 1. An oval bason, shaped like a boat, with an aperture in front, and used for pouring water, &c. 2. the chasm between two mountains.

s. ద్రోణుడు s. n. The preceptor of the *Pandoo* princes.

s. ద్రోహము s. n. 1. Treason, rebellion, revolt. 2. mischief, malice, trespass, injury. 3. treachery, betraying confidence or trust reposed in one. ద్రోహముచేయు To act treacherously. ద్రోహి s. n. A traitor, a betrayer.

s. ద్రౌపది or ద్రోవది s. n. The wife of the five *Pandoo* princes.

s. ద్వంద్వము s. n. 1. A couple, pair, or brace. 2. strife, dispute. 3. a form of grammatical combination, uniting two or more words in the same case, properly separated by a conjunction, as రామలక్ష్మణులు.

s. ద్వయము s. n. A pair, or couple; two.

s. ద్వయు Two.

s. ద్వాదశము adj. Twelfth.

s. ద్వాదశాత్ముడు s. n. The sun.

s. ద్వాదశి s. n. The twelfth lunar day, of either the light, or dark, fortnight.

CSL

s. ద్వాపరము s. n. The third age of the world. It is compounded of ద్వి *two,* and అపర *the next,* viz. that which followed the two first. This age comprises 8,64,000 years.

s. ద్వారక s. n. The name of a city, formerly the capital of *Krishna.*

s. ద్వారము s. n. 1. A door, or gate. 2. a means; an expedient. 3. a medium, or way by which any thing takes place, or is effected. 4. a hole. ద్వారపాలుడు s. n. (from s. పాల *who protects.*) A door-keeper, or porter. ద్వారయంత్రము (from s. యంత్ర *a machine.*) A lock, bolt, or padlock.

s. ద్వారవతి or ద్వారావతి s. n. *vide* ద్వారక.

s. ద్వికము adj. Two.

s. ద్విగుణము Double, two-fold.

s. ద్విగుణాకృతము adj. Twice ploughed.

s. ద్విజన్ముడు s. n. *vide* ద్విజుడు.

s. ద్విజము s. n. lit. twice born. 1. An oviparous animal; as a bird, snake, fish, &c.; first born in the shell, and in the second instance produced from it. 2. a tooth. ద్విజరాజు (from s. రాజ *a king.*) 1. The moon. 2. *Curootmuntudoo,* the regent of birds.

s. ద్విజాతి s. n. (from s. ద్వి *two,* and s. జాతి *birth.*) *vide* ద్విజుడు.

s. ద్విజిహ్వము s. n. A snake. lit. double-tongued.

s. ద్విజిహ్వుడు s. n. lit. double-tongued. An informer, rogue, scoundrel, or thief.

s. ద్విజుడు s. n. (from s. ద్వి *two,* and s. జ *born.*) A man of the three first Hindoo tribes, viz. a *Bramin, Chutriya,* or *Vysya,* whose investiture with the sacred thread constitutes religiously and metaphorically their second birth.

s. ద్వితయము s. n. A couple, or pair.

s. ద్వితీయ s. n. 1. The second lunar day, either of the light, or dark, fortnight. 2. a wife.

s. ద్వితీయము adj. Second. ద్వితీయావిభక్తి in grammar, The objective or accusative case.

s. ద్విత్వము s. n. A double consonant.

s. ద్విధాగతి s. n. A crocodile.

s. ద్విపము or ద్విరదము s. n. An elephant.

s. ద్విభాషి s. n. lit. speaking two languages. An interpreter; *a dubash.*

s. ద్విరసనము s. n. A snake, or serpent.

s. ద్విరేఫము s. n. A large black bee.

s. ద్విషుడు s. n. An enemy, or foe.

s. ద్విహల్యము adj. Twice ploughed.

s. ద్వీపము s. n. 1. An island. 2. any of the seven *dwipas,* into which the Hindoos divide the earth.

s. ద్వీపి s. n. A royal tiger. ద్వీపిచిత్రము A hunting leopard.

s. ద్వేషము s. n. Enmity, hate, hatred. ద్వేషించు v. n. To hate, or dislike. ద్వేష్ట s. n. An enemy. adj. Hating, inimical. ద్వేషి s. n. An enemy.

s. ద్వైపాయనుడు s. n. A name of *Vyasa,* the author or compiler of the *Vedas,* and *Pooranas.*

s. ద్వైమాతురుడు s. n. A name of *Ganesa.*

ధ

ధ The thirty-fourth letter, and nineteenth consonant, in the Teloogoo alphabet.

s. ధట s. n. A balance, or pair of scales.

s. ధటిని s. n. The string which all male Hindoos wear round the waist.

G. ధణీ s. n. A master, superior, ruler, or owner.

s. ధనము s. n. Riches, wealth, treasure, property. ధనదము &c. adj. Beneficent, liberal, giving away property. ధనదుఁడు s. n. A name of *Cubera,* the god of riches. ధనవంతము &c. adj. Rich, wealthy. ధనికము &c. adj. Rich, fortunate.

T. ధనియాలు s. n. plu. Coriander seeds.

s. ధనిష్ఠ s. n. The twenty-third lunar mansion.

s. ధనువు or ధనుస్సు s. n. 1. A bow. 2. the sign *Sagittarius.* ధనుర్ధరుఁడు or ధన్వి An archer.

s. ధన్యము &c. adj. Fortunate, well-fated, virtuous.

s. ధన్వంతరి s. n. The physician of the gods, who was produced at the churning of the ocean.

s. ధమని s. n. 1. Any tubular vessel of the body; as a vein, nerve, or tendon. 2. a tube, or pipe.

s. ధమ్మిల్లము s. n. Hair, tied round the head, and ornamented with flowers, pearls, &c.

s. ధర s. n. 1. The earth. 2. price, rate.

s. ధరణము s. n. 1. Holding, possessing, having. 2. a tame parrot. 3. an imaginary coin, of the value of 8 *dubs.*

s. ధరణి s. n. The earth.

s. ధరణీధరము - ధరము or ధరాధరము s. n. A mountain.

G. ధరి s. n. *vide* దరి.

s. ధరించు or ధరియించు v. a. 1. To wear. 2. to dress, or put on. 3. to assume a form. 4. to retain in mind. 5. to hold. ఆజ్ఞశిరస్సునధరించు To obey an order implicitly. lit. *to put* it on the head. గర్భముధరించు To be pregnant. lit. *to assume* the womb.

s. ధరిత్రి s. n. The earth.

s. ధర్మము or ధర్మువు s. n. 1. Virtue; moral and religious merit, according to the law and the *Vedas.* 2. usage, practice; the customary observances of cast, sect, &c. 3. duty, especially that enjoined by the *Vedas.* 4. fitness, propriety. 5. nature, character, proper or natural state, or disposition. 6. any peculiar, or prescribed practice, or duty; thus giving alms, &c. is the *dhurma* of a householder, administering justice, the *dhurma* of a ruler, piety that of a bramin, courage that of a chutriya; hence this word often denotes charity, justice, and piety. 7. kind or virtuous speech, or discourse. 8. a bow. ధర్మకర్త s. n. An arbitrator, or judge.

s. ధర్మరాజు s. n. (from s. ధర్మము q. v. and s. రాజు *a king.*) 1. The name of the eldest of the *Pandoo* princes. 2. *Yama,* the judge of departed souls.

s. ధర్ముఁడు s. n. *vide* ధర్మరాజు No. 2.

s. ధర్షణము s. n. 1. Disrespect, contumely, contempt. 2. arrogance, vanity. 3. frightening.

s. ధర్షణి s. n. 1. A dishonest, or unchaste woman. 2. the tail of a lion. 3. a sword, or scimitar.

s. ధర్షుఁడు s. n. A eunuch.

s. ధవళము s. n. White colour. adj. White. ధవళాంగి (from s. అంగ *the body.*) *Suruswatee,* the goddess of learning.

s. ధవుఁడు s. n. A husband.

s. ధాటి s. n. Advancing towards, or confronting, an enemy.

s. ధాత or ధాతృఁడు s. n. *Brumha,* the creator.

s. ధాతు s. n. The tenth year, in the Hindoo cycle of sixty.

s. ధాతువు s. n. 1. A fossil, or mineral. 2. red chalk. 3. the pulse. 4. a grammatical root. ధాతువు - ఆడు - నడుచు or కొట్టుకొను The pulse to beat. ధాతువుచూచు To feel the pulse.

s. ధాత్రి s. n. 1. The earth. 2. the tree termed emblic myrobalan. 3. a foster mother, a nurse.

s. ధానములు s. n. plu. Fried barley, or rice.

s. ధానుష్కుఁడు s. n. An archer.

s. ధాన్యము s. n. Grain; corn in general, but especially paddy. ధాన్యసారము (from s. సార *essence.*) Grain after thrashing.

s. ధామము s. n. 1. A house, or dwelling. 2. brightness, splendour, light. ధామనిధి s. n. (from s. నిధి *a nest.*) The sun.

s. ధార s. n. 1. Distillation, dripping, the oozing or issuing of any substance, by continued dropping. 2. the sharpness of a sword or any cutting instrument. ధారాధరము (from s. ధర *what has.*) 1. A cloud. 2. a sword. ధారాసంపాతము A hard shower. ధారపోయు To give by a formal ceremony, in which water is *poured* from the hand of the donor.

G. ధారణ s. n. Price, valuation.

s. ధారణము s. n. Holding, having, maintaining, wearing.

G. ధారము s. n. *vide* దారము.

s. ధారాటము s. n. A horse.

T. ధారాళము s. n. 1. Fluency of speech. 2. generosity, liberality.

s. ధారుణి s. n. The earth.

s. ధార్మికము &c. adj. Virtuous, pious, just.

T. ధావంతము s. n. 1. Grief. 2. suffering.

s. ధావనము s. n. 1. Going, motion. 2. cleansing, purifying.

G. ధావళి s. n. A kind of woollen cloth.

s. ధిక్కరించు v. a. 1. To send off, or dismiss, abruptly. 2. to speak contemptuously. 3. to disregard.

s. ధిషణ s. n. Sense, wisdom, understanding; the intellect.

s. ధిషణుఁడు s. n. A name of *Brookusputee,* the priest of the gods.

s. ధిష్ణ్యము s. n. 1. A star. 2. a house.

s. ధీ s. n. Understanding, intellect. ధీమం

తము &c. adj. Sensible, intelligent. ధీమతి s. n. A female of understanding.

s. ధీరము &c. adj. 1. Brave. 2. firm, steady. 3. wise, sensible, learned.

s. ధీవరుఁడు s. n. A fisherman.

s. ధురంధరము - ధురీణము or ధుర్యము &c. adj. Bearing a burden.

s. ధురి s. n. A burden.

s. ధూతము &c. adj. 1. Shaken, agitated. 2. reproached, reviled. 3. abandoned, deserted.

s. ధూపము s. n. Incense. ధూపకలశము or ధూపాతి - A censer.

s. ధూమము s. n. Smoke. ధూమధ్వజుఁడు The god of fire, whose symbol is smoke. ధూమకేతువు s. n. A comet.

s. ధూమ్రకము s. n. A camel.

s. ధూమ్రపత్ర s. n. The tobacco plant.

s. ధూమ్రము s. n. A sort of purple colour, compounded of black and red.

s. ధూర్జటి s. n. A name of *Siva*.

s. ధూర్తు s. n. 1. A fraudulent or deceitful person. 2. a gamester.

s. ధూళి s. n. Dust. ధూళికుట్టిమము A mound, or rampart.

s. ధూసరము s. n. The colour grey. adj. Grey.

s. ధృతము &c. adj. Possessed, held, contained.

s. ధృతరాష్ట్రుఁడు s. n. The father of *Dooryodhana*, and uncle of the *Pandoo* princes.

s. ధృతి s. n. 1. Holding, having. 2. steadiness, firmness. 3. pleasure, happiness.

s. ధృష్టము &c. adj. Impudent, confident, bold, shameless.

s. ధేనుకము s. n. 1. A louse. 2. a milch cow.

s. ధేనువు s. n. A milch cow.

s. ధైర్యము s. n. 1. Steadiness, firmness. 2. bravery, courage, gallantry. ధైర్యము చెలువు 1. To encourage. 2. to comfort.

s. ధైవతము s. n. The sixth note of the gamut.

s. ధోరణి s. n. 1. Line, range. 2. way. 3. style. 4. tradition. 5. experience.

s. ధౌతము &c. adj. Washed, cleansed, white.

s. ధోరితము s. n. A horse's trot.

s. ధౌరేయము &c. adj. Bearing a burden.

s. ధ్యానము s. n. Meditation, reflection, but especially that profound and abstract consideration which brings it's object, fully and undisturbedly, before the mind. This forms the favorite religious exercise of secluded bramins. ధ్యానించు v. a. To meditate.

s. ధ్రువము s. n. Ascertainment, certainty.

s. ధ్రువుఁడు s. n. 1. The polar star. 2. the north pole itself.

s. ధ్వంసనము s. n. Perishing, dying.

s. ధ్వంసము s. n. Loss, destruction, extinction. ధ్వంసముచేయు v. a. To destroy, to ravage, to desolate, to annihilate.

s. ధ్వజము s. n. A flag, or banner. ధ్వజద్రుమము (from s. ద్రుమ *a tree.*) The palm tree.

s. ధ్వజిని s. n. 1. An army. 2. the heel.

s. ధ్వని s. n. Sound, noise, report, voice. ప్రతిధ్వని An echo.

s. ధ్వస్తము &c. adj. Fallen.

s. ధ్వాంతము s. n. Darkness.

s. ధ్వాంక్షము s. n. A crow. ధ్వాంక్షి A female crow.

s. ధ్వానము s. n. Sound, noise.

న

s. న The thirty-fifth letter, and twentieth consonant, in the Teloogoo alphabet. As a postposition, it is added only to the singular inflection of nouns denoting inanimate things, ending in ి, to denote *in*, *by*, or *with*.

T. నంగనాచి s. n. A simple or innocent person. adj. Innocent, simple.

T. నంగు v. n. To speak through the nose. నంగిమాట A nasal sound; a word pronounced through the nose.

T. నంజ s. n. Irrigated ground; land cultivated by artificial irrigation, and producing what is technically termed the *wet* crop.

T. నంజు v. a. To eat, from disgust, a very little at a time. నంజుకొను To eat a little of any thing, like pickle, &c., as a relish to the principal food.

T. నంజు s. n. A lingering, or dormant, disease. నంజుపాఱు To grow pale; to swell.

T. నంజుడు s. n. Flesh-meat.

T. నండ్రకాయ s. n. A crab.

s. నంద s. n. One of the celestial cows.

s. నందకము s. n. The sword of *Vishnoo*.

s. నందన s. n. The twenty-sixth year, in the Hindoo cycle of sixty.

s. నందనము s. n. 1. *Indra's* pleasure ground; paradise. 2. a garden, or grove.

s. నందనుడు s. n. A son.

s. నంది or నందికేశ్వరుఁడు s. n. 1. The bull, or vehicle, of *Siva*. 2. one of his chamberlains.

s. నందించు v. n. To rejoice.

s. నందిని s. n. A celestial cow, related to the cow of plenty, and the property of the sage *Vasishta*.

s. నందివర్ధనపుచెట్టు s. n. The broad leaved rose-bay. *Nerium coronarium*.

s. నందుఁడు s. n. The cowherd king *Nunda*, the foster father of *Krishna*.

T. నంబివాఁడు s. n. A priest in the temples of Vishnoo; his cast is traced to the descendant of a *chutriya* female, by a *bramin*.

G. నకలు s. n. (from A. نقل *copying.*) A copy. నకలు - వ్రాయు or చేయు To copy. నకలుచేయించు To get copied.

T. నకారపొల్లు s. n. The sign of *n* final; viz. ౕ.

G. నకిషీపని s. n. (from A. نقش *painted.*) Work in enamel.

s. నకులము s. n. The mungoose. *Viverra ichneumon*.

s. నకులుఁడు s. n. *Nukoola*, the fourth of the five *Pandoo* princes.

T. నక్క or కోంకనక్క s. n. A jackall. గుంటనక్క A fox. నక్కజిత్తు Deceit, trick.

CSL

T. నక్కదోసకాయ s. n. A small species of cucumber plant.

T. నక్కులు s. n. plu. The joints of the jaws.

T. నక్కు s. n. 1. A lump or mass of iron. 2. a notch made in trees, to try their fitness for being cut. v. n. 1. To hide, or conceal one's-self. 2. to crouch down. 3. to lie in wait.

S. నక్తము s. n. Night. నక్తంచరుడు (from s. చర who wanders.) A giant, who is believed to prowl about at night.

S. నక్రము s. n. A crocodile.

S. నఖము or నఖరము s. n. A nail, or claw. (P. ناخن) నఖరాయుధము (from ఆయుధ a weapon.) 1. A cat. 2. a lion.

T. నగ s. n. 1. A robe, or long gown. 2. a bullock load, as applied to ghee, oil, tobacco, or cotton. 3. a jewel or ornament. 4. a metal vessel.

G. నగదు s. n. (from A. نقد) Ready money.

S. నగము s. n. 1. A tree. 2. a mountain.

S. నగరము or నగరి s. n. A city, or town. (H. نگر)

T. నగరు or నగళు s. n. making in the inflexion singular నగరి A palace.

T. నగారా s. n. A large drum. (A. نقارہ)

T. నగు v. n. To laugh, *vide* నవ్వు. నగవు s. n. Laughter. నగుబాటు s. n. A joke.

S. నగ్న s. n. A naked female.

S. నగ్నము &c. adj. Naked.

S. నగ్నిక s. n. 1. A girl before she has reached the years of puberty. 2. a naked female.

T. నచ్చు v. a. To confide in; to trust, or believe; to have faith in. s. n. 1. Delay. 2. trifling. 3. annoyance. adj. Troublesome. నచ్చిక s. n. Confidence, belief, faith.

G. నజరు s. n. (from A. نذر) An offering, or present, made by an inferior to a superior.

S. నటమండనము s. n. Yellow orpiment.

S. నటించు or నటియించు v. a. 1. To dance. 2. to affect the airs or appearance of another. నటి s. n. A female dancer. నటనము s. n. The art, or act, of dancing; pantomime, &c. నటుడు s. n. A dancer, actor, or mime.

T. నట్ట s. n. The middle. This word is used, in composition, only prefixed to others; as నట్టనడుమ In the very middle. నట్టిల్లు The middle of the house. నట్టేరు The middle of the river.

T. నట్టు s. n. 1. Residence. 2. obstacle, hinderance. 3. procrastination, hesitation. 4. the bent grass, *Nuth*. నట్టుకొను v. n. To remain; to reside.

TUD. నట్టువు s. n. (from s. నాట్య.) Dancing. నట్టువకాడు A dancing master. నట్టువ చావిడి A dancing school. నట్టువపులుగు The peacock; from it's elegant pace.

T. నడకాలు s. n. pl. 1. An amble. 2. ambling.

T. నడ s. n. 1. Walk, pace, or step. 2. a trip. మనిషినడ A man's walk. గుఱ్ఱపునడ A horse's paces. పడవమూడునడలువచ్చినది The boat has made three trips. నడబావి A deep well, with steps down to it.

T. నడక s. n. 1. Walking. 2. walk. 3. conduct, behaviour, *vide* నడుచు.

T. నడత-నడితి-నడవడి or నడువడి s. n. Conduct, behaviour, demeanour, *vide* నడుచు.

T. నడతెంచు v. n. To come, to arrive.

T. నడుమ adv. In the middle; betwixt, between. నడుమమాట్లాడు 1. To interrupt one in speaking. 2. to intercede as a mediator.

S. నడము s. n. A blade of grass.

T. నడవ s. n. The first passage, at the entrance of a native house, which leads from the street, into the inner court.

T. నడి or నడు s. n. The middle. adj. Middle. నడికట్టు A man's *waist* band, girdle, belt, or sash. నడిమూకలు Rice broken in the middle. నడినెత్తి The middle, or crown of the head. నడివ్రేలు The middle finger. నడురేయి Midnight.

T. నడుచు v. n. 1. To walk, to go, to move. 2. to proceed forwards, to go or move on. 3. to happen, occur, pass, or take place. 4. to behave or conduct one's-self. 5. to take effect. 6. to continue, to be in existence, to be going on without hinderance. 7. to beat, as applied to the pulse. నడుపు or నడిపించు v. a. 1. To cause to walk, &c. in all of the above meanings. 2. to break in a horse to his paces. 3. to navigate a vessel. 4. to manage a family. నడుచుకొను v. comp. To behave, or conduct one's-self. నడుపు s. n. 1. Walking. 2. a pace, or step.

T. నడుము s. n. 1. The middle. 2. the waist. నడిమి adj. Middle. నడుముకట్టుకొను To gird the loins, i. e. to be ready to do any thing. నడుముపడులు lit. the waist to become loose. This is a decent mode of expressing emission of the semen virile.

T. నట్టి s. n. The back of the waist. adj. Bent, hollow, crooked, turned up. నట్టిముక్కు A turned up nose.

S. నతము &c. adj. Bent, bowed, crooked, curved, reclining.

S. నతి s. n. Salutation, prostration.

T. నత్తగుల్లలు or నత్తలు s. n. plu. The small shell fish, termed muscles.

T. నత్తమిల్లు v. n. To lie down, or recline.

T. నత్తి s. n. Stammering; stuttering.

T. నత్తు v. n. To stammer or stutter. s. n. The nose ring worn by Indian females.

S. నదము s. n. A river; applied only to those of which the personification is *male;* as the Bramhaputra, Sone, Indus, &c.

S. నది s. n. A river. (H. ندی) నదీమాతృకము adj. Watered by rivers.

S. నదీవరము s. n. Tin.

S. నద్ధము &c. adj. Bound, tied.

T. నన s. n. 1. A flower. 2. a sprout. ననబోణి A female.

S. ననంద or ననాంద s. n. A husband's sister.

T. ననకారు s. n. Spring; the first of the six seasons into which the Hindoos divide the year.

T. ననచు or ననయు v. n. To expand, or bloom; to sprout, or blossom.

T. ననబాయి adj. Imperfectly boiled, as applied to rice only.

T. ననుపు v. n. To agree with one's health, or constitution, as యీ దేశము నాకున నపలేదు This country does not agree with me. s. n. Want of chastity. ననుపుకత్తె An adultress. ననుపుకాఁడు A gallant.

T. నన్నూఱు adj. numeral. Four hundred.

T. నన్నెత్తి s. n. *vide* నడినెత్తి under నడి.

S. నపుంసకుఁడు s. n. 1. A eunuch. 2. an impotent man. (H. نپنسک) నపుంసకత్వము s. n. Impotency. నపుంసకలింగము The neuter gender.

S. నప్త s. n. A grandson, either in the male or female line. నప్త్రి s. n. A grand daughter, either in the male or female line.

G. నఫా s. n. (from A. نفع) Profit, gain, advantage.

S. నభము s. n. 1. The sky, or atmosphere. 2. the fifth Teloogoo lunar month; that in which the moon's change takes place when the sun is in *Leo*. నభశ్చరుఁడు (from s. చర *who goes.*) 1. A deity. 2. a demi-god. 3. a cloud.

S. నభస్యము s. n. The sixth Teloogoo lunar month; that in which the moon's change takes place when the sun is in *Virgo*.

S. నభస్వత్తు s. n. Air, wind. నభస్వంతుఁడు The deity presiding over it.

T. నమలి s. n. A peacock.

T. నమలు or నములు v. a. To chew, masticate, or gnaw.

S. నమస్కారము or నమస్కృతి s. n. Prostration, salutation. నమస్కరించు or నమస్కారముచేయు To prostrate one's-self; to salute another.

S. నమస్య s. n. Reverence, respect, worship, adoration.

S. నముచి s. n. A demon so named. నముచిసూదనుఁడు (from s. సూదన *a destroyer.*) *Indra*.

S. నమేరువు s. n. The tree termed *Calophyllum inophyllum*.

G. నమ్మకు s. n. (from P. نمک) Salt.

T. నమ్ము v. a. 1. To believe, or give credit to. 2. to trust, or confide in; to rely on; to have faith in. నమ్మించు v. caus. To cause to believe, &c. నమ్మిక s. n. 1. Belief. 2. faith, confidence, assurance, dependence on. adj. Trust-worthy, faithful.

S. నమ్రము &c. adj. Bowed, bent, crooked, curved.

S. నయనము s. n. An eye.

T. నయము adj. Cheap. s. n. A sound or good state; good health. నయముగా మాట్లాడు To speak with kindness. నయముగానుండు To be convalescent. నయభయముగా By means of both kindness and threats; both by coaxing, and threatening.

S. నయము s. n. Guiding, directing, either literally, or figuratively as in morals, &c.

T. నర s. n. *vide* నరవు.

T. నరకఁడు s. n. A low, or mean, man.

S. నరకము s. n. Hell; the infernal regions. (H. نرک)

నరకాంతకుఁడు (from s. అంతక *a destroyer.*) *Vishnoo.*

T. నరగ s. n. A drum.

T. నరపు or నరుపు s. n. The greyness of the hair.

T. నరము s. n. 1. A vein. 2. a nerve, tendon, or muscle of the body. నరాలుబిగుసుకొను The tendons to contract.

T. నరియు v. n. To grow grey, as applied to the hair.

T. నరుకు v. a. *vide* నఱుకు.

S. నరుఁడు s. n. 1. A man. 2. a name of *Arjoona.* నరదేవుఁడు (from s. దేవ *a deity.*) A king or ruler. నరవాహనుఁడు (from s. వాహన *a vehicle.*) The deity *Cubera.* నరాధార (from s. ఆధార *a receptacle.*) The earth.

S. నర్తకి s. n. An actress, female dancer, or singing girl.

S. నర్తకుఁడు s. n. An actor, mime, or juggler.

S. నర్తనము s. n. Dancing, gesticulation, acting.

S. నర్మఠుఁడు s. n. A rake, lecher, or libertine.

S. నర్మద s. n. The *Narmuda* river, which, rising in the *Vindhya* mountains, runs westward to the gulph of Cambay.

S. నర్మము s. n. Sport, amusement, pastime, pleasure.

T. నఱుకు v. a. To cut; to hew; to fell; to sever. s. n. A cut; a wound. జంభాలు నఱుకు To boast.

T. నఱుజే adj. Little, small.

T. నల్లులు s. n. plu. Horned beasts.

T. నల్లాడు v. n. 1. To wander. 2. to travel.

S. నల s. n. The fiftieth year, in the Hindoo cycle of sixty.

T. నలక s. n. *vide* నలి No. 1.

S. నలకూబరుఁడు s. n. The name of a son of *Cubera.*

T. నలుచదరము or నల్చదరము adj. Square.

S. నలదము s. n. The root of the *Andropogon muricatum,* or *cuss cuss* grass.

T. నలభై adj. numeral. Forty.

S. నలము s. n. 1. The lotus. 2. the water lily, *Nelumbium speciosum.*

T. నలి s. n. 1. Dust, powder. 2. indisposition, illness.

T. నలికండ్లపాము s. n. A species of lizard.

T. నలికము adj. Little, small; thin, trifling. s. n. Smallness, littleness; thinness.

S. నలినము s. n. *vide* నలము.

T. నలు adj. Four; as నలుదెసలు Four quarters, or sides.

T. నలుకువ s. n. Illness, sickness, weakness.

T. నలుగు s. n. The act of rubbing the body with the flour of green gram, *Phaseolus radiatus,* in order to cleanse and purify the skin. v. n. 1. To be bruised, or crushed. 2. to be weak from sickness. 3. to be withered. నలుచు or నలుపు v. a. 1. To crush, or bruise. 2. to rub any part of the body.

T. నలుగురు adj. numeral. Four. This is the masculine or feminine form of నాలుగు, q. v. నలుగురుమెరిగిన సమాచార

ము News known to every body; lit. to four.

s. నలుండు s. n. The name of a celebrated Hindoo king.

T. నలుపు s. n. Blackness. adj. Black. v. a. *vide* this word under నలుగు.

T. నలుబది adj. (from T. నలు *four,* and T. పది *ten.*) Forty.

T. నలువ s. n. (from T. నలు *four,* and T. వా *a mouth.*) *Brumha,* the creator; as having four faces.

T. నలువు s. n. Beauty. adj. Beautiful.

T. నలుసు s. n. An atom. నలుసంత As much as an atom.

T. నల్ల adj. Black; often in it's adjective form నల్లని or నల్లటి s. n. 1. Blackness. 2. charcoal. 3. blood. నల్లగుడ్డు (from T. గుడ్డు *the eye ball.*) The pupil of the eye. నల్లమందు Opium. lit. black medicine. నల్లదనము or నల్లన s. n. Blackness. నల్లత్రావెడువాడు A giant. lit. a man who drinks *blood.*

T. నల్లశో interj. expressive of sorrow, Alas! &c.

T. నల్లి s. n. A bug.

T. నల్లిండ్లు s. n. plu. (from T. ఇల్లు *a house.*) Residence, dwelling.

T. నల్లేడు adj. Of the size of a span, or of four fingers breadth.

T. నల్లేరు s. n. The plant termed *Cissus quadrangularis.*

S. నల్వము s. n. A furlong, or distance measured by four hundred cubits.

T. నవ s. n. An itching. నవగొను v. n. To itch.

S. నవకము adj. New; fresh. s. n. Nine.

S. నవతి adj. numeral. Ninety.

S. నవనీతము s. n. Fresh butter.

S. నవమము adj. Ninth.

S. నవమాలిక s. n. The double jasmin.

S. నవమి s. n. The ninth lunar day, either of the light or dark fortnight.

S. నవము - నవీనము or నవ్యము &c. adj. New; fresh.

T. నవయు or నవియు v. n. To have any lingering disease; to be weak from it s effects.

T. నవలా s. n. A woman.

T. నవాతు s. n. Refined sugar.

T. నవారు s. n. Broad and strong cotton tape.

T. నవాసాగరము s. n. Sal-ammoniac.

T. నవ్వు v. n. To laugh. s. n. Laughter; in this sense it is also written నవు. నవ్వించు v. caus. To cause to laugh. నవ్వుటాలు s. n. pl. Laughing, joking. నవ్వులాట s. n. Laughter; amusement; fun.

T. నశించు v. n. To be ruined, or destroyed.

S. నష్టము &c. adj. Lost, destroyed, annihilated. s. n. Loss, damage, injure, detriment, destruction.

T. నసు s. n. *vide* నవ.

S. నస్యము s. n. 1. Snuff. 2. any powder or liquid which physicians prescribe to be snuffed up into the nose. (H. ناس) నస్యము బిడుచు To express the juice of any herb into the nose.

s. నహుషుఁడు s. n. The name of a Hindoo king, of the lunar race.

s. నక్షత్రము s. n. 1. A star. 2. a constellation, or lunar mansion, of which the Hindoos reckon 27. నక్షత్రేశుఁడు (from s. ఈశ *a lord.*) The moon.

T. నా pro. My. This is the possessive pronoun of నేను T. నాది Mine.

s. నాంది s. n. 1. The eulogium of a king, or praise of a deity, recited in benedictory verses at the commencement of a religious ceremony, or the opening of a drama. 2. prosperity, thriving, increase.

s. నాకము s. n. Heaven, paradise; sky, atmosphere.

T. నాకు v. a. To lick. నాకించు v. caus. To cause to lick.

s. నాకువు s. n. 1. An ant or mole hill. 2. a snake's hole.

s. నాగకేసరము s. n. The small tree termed *Mesua ferrea.*

s. & T. నాగజెముడు s. n. The plant termed *Euphorbium antiquorum.*

s. & T. నాగమల్లె s. n. The plant termed *Justicia nasuta.*

s. నాగము s. n. 1. A serpent, or snake. 2. *a Naga,* or demi-god, so called as having a human face, with the tail of a serpent, and the expanded neck of the Coluber *Naga;* the race of these beings is said to have sprung from *Cadroo* the wife of Cusyupa, in order to people *Patala,* or the infernal regions. 3. an elephant. 4. tin, lead. నాగకంకణుఁడు (from s. కంకణ *a bracelet.*) *Siva,* who wears a bracelet of snakes. నాగలోకము (from s. లోక *a world.*) The infernal regions. నాగపడిగెలు Ear-rings in the shape of the expanded head of the *Cobra capella.*

s. నాగరంగము s. n. An orange tree.

s. నాగరము s. n. 1. Dry ginger. 2. the Devanagree alphabet.

s. నాగరికము s. n. 1. Neatness in dress, elegance. 2. prudence.

T. నాగలి s. n. making in the inflex. sing. నాగఁటి A plough. నాగటికఱ్ఱు A ploughshare. నాగటిచిప్ప The wooden part of the plough, upon which the iron share is fixed.

s. నాగవల్లి s. n. 1. The beetle vine. 2. the ceremony which terminates a Hindoo marriage, generally performed on the fifth day from the commencement of the marriage ceremony.

s. నాగవాసము s. n. (from s. నాగ *a snake,* and s. వాస *abode.*) The infernal regions.

T. నాగవాసము s. n. 1. A staple for a hasp. 2. a dancing school. 3. a set of dancing girls.

s. నాగసంభవము s. n. Minium, or red-lead.

s. నాగస్వరము s. n. A snake-pipe, or sort of drone, used by snake men to fascinate serpents.

T. నాగు s. n. Interest paid in grain, on account of grain lent.

T. నాచికొను v. a. To usurp; to seize unjustly. నాచికోలు s. n. Usurpation; an unjust seizure.

T. నాచు s. n. The aquatic plant, termed *Vallisneria octandra*.

S. నాటకము s. n. A drama, or play.

T. నాటు v. a. 1. To plant. 2. to transplant. 3. to fix firmly. v. n. To prick; to pierce. నాటించు v. caus. To cause to plant, &c.

T. నాటు adj. Of or belonging to the country.

S. నాట్యము s. n. 1. Dancing. 2. a dance. 3. a play.

S. నాడి s. n. Any tubular organ of the body; as an artery, vein, or intestine. 2. a Hindoo hour of 24 English minutes. నాడిచూచు To feel *the pulse*.

S. నాడింధమము s. n. Bellows. నాడింధముఁడు A gold-smith.

S. నాడిక s. n. *vide* నాడి No. 2.

T. నాడు s. n. making in the inflex. sing. నాటి 1. Time, as చిన్ననాడు Infancy. ఆనాడు That time. నాటినుంచి Since then. 2. a day; as రెండవనాడు The second day. నాడుమొదలు From that day forwards. 3. a country; as తూర్పునాడు The eastern country. 4. a general assembly of the people. నానాడు Now and then. నానాటికి Day by day.

T. నాడె s. n. A weaver's shuttle.

T. నాడెము - నాణెము or నాణ్యము s. n. 1. Fineness, as applied to the texture of cloth, purity of metal, &c. 2. ascertaining the quality of any thing. 3. honesty. 4. coin. adj. 1. Fine. 2. good, honest.

T. నాతి s. n. A woman.

S. నాథుఁడు s. n. A husband, master, or lord.

S. నాదము s. n. Sound in general. నాదించు To sound.

G. నాదారు adj. (from P. داشتن *to have.*) نادار lit. not possessing. Poor, helpless, weak. v. n. To be poor, helpless, or weak.

S. నాదేయము &c. adj. Aquatic, marine.

T. నాన s. n. Shame, modesty.

S. నానా adj. Many, various, different.

T. నాను s. n. A sort of neck ornament, worn by Hindoo women. v. n. To be soaked, or steeped.

T. నానుడు adj. 1. Moist, wet. 2. soaked, steeped. ఆపుస్తకము నాకు నానుడుగావచ్చును I recollect that book, *by heart, but not so as to repeat it without some errors.*

T. నానుపు v. a. To bleach. నానిపించు v. caus. To cause to bleach.

T. నాపచేను s. n. (from T. నాము q. v.) A field of the great millet, of which the stalks, having been cut, have since thrown out spouts.

S. నాపితుఁడు s. n. A barber.

S. నాభి s. n. 1. The navel. 2. musk. 3. poison. నాభిజన్ముఁడు *Brumha*, as produced from *Vishnoo's* navel.

S. నామధేయము or నామము s. n. A *name*, or appellation. నామకరణము The ceremony of giving a child it's name.

T. నామము s. n. 1. The white clay, with which the worshippers of *Vishnoo* mark their foreheads. 2. the mark itself, thus

made, in the shape of a trident, of which the middle line is yellow or red, and the rest white, of this clay. వానికివాఁడు నామము పెట్టినాఁడు He deceived him. lit. he marked him with the *Namum*.

T. నాము s. n. The new sprout, growing from the stalks of the great millet, after they have been cut.

G. నామూషి s. n. (P. ناموس) 1. Disgrace. 2. shame.

T. నాయకవాడి s. n. A peon appointed by a collector, or amildar, in order to superintend the husbandmen, in their cultivation.

S. నాయకుఁడు s. n. 1. A guide, leader, or conductor. 2. a chief, head, or general. నాయిక s. n. A mistress, wife, or female.

T. నాయన s. n. A father.

T. నాయుఁడు s. n. A title annexed to the proper names of certain casts, among the Soodras.

T. నార s. n. The hemp of plants, or fibrous bark of trees of the palm species. నార చీరలు A garment of bark, worn by holy sages.

S. నారట్టము s. n. Land which has chasms, cracks, or chinks.

S. నారదంతకము s. n. The side timber of the door frame.

T. నారదపుకాయ s. n. A kind of bitter orange.

S. నారదము s. n. A cloud.

S. నారదుఁడు s. n. *Narada*, the son of *Brumha*, a celebrated legislator, and inventor of the Hindoo *Veena*, or lute.

S. నారము s. n. 1. Water. 2. a crowd of people, a mob.

S. నారాచము or నారసము s. n. 1. An iron arrow. 2. an iron style, to write with.

S. నారాయణము s. n. 1. The holy fig tree. 2. prosperity. 3. a fish.

S. నారాయణి s. n. 1. The wife of *Siva*, and goddess of destruction. 2. the wife of *Vishnoo*, and goddess of prosperity. 3. the river *Ganges*. 4. the plant termed *Asparagus racemosa*.

S. నారాయణుఁడు s. n. The name of *Vishnoo*, but especially considered as the deity who was before all worlds,---from s. నార the primeval waters, derived from నర the spirit of God, whence they originate, and అయన place of coming, or moving; he who moved over the water, before creation. The word has several other etymologies.

S. నారి s. n. A woman, in general.

T. నారి s. n. A bow-string.

T. నారింజాచెట్టు s. n. (P. نارنج H. نارنگي) The orange tree.

T. నారికడము s. n. The cocoanut tree.

T. నారిడాయులు s. n. plu. 1. Scars. 2. warts.

T. నారికురుపు s. n. The guinea worm.

S. నారికేళము s. n. The cocoanut tree.

T. నాఱు s. n. A young plant, fit to be transplanted.

T. నాలకీ s. n. A sort of sedan chair, termed in India a *ton jon*.

T. నాలవ or నాలుగవ adj. numeral. Fourth.

T. నాలి s. n. Strength. adj. Slight, gentle. నాలిగాలి A soft breeze.

T. నాలికురుపు s. n. *vide* నారికురుపు.

T. నాలిబూతము or నాలిముచ్చు s. n. A deceitful person.

T. నాలుక or నాలికె s. n. The tongue. కొండనాలుక The uvula.

T. నాలుగు adj. numeral. Four. This word is sometimes figuratively used, to express *every*.

S. నాళము s. n. A hollow, or tubular, stalk; the stalk of the water lily, &c.

T. నాళములు s. n. plu. Horse shoes. (A. نعل)

S. నాళీకము s. n. The lotus.

S. నావ or నావి s. n. A ship, boat, or vessel. (P. ناو) నావికుఁడు s. n. A pilot, or steersman.

T. నావుఁడు adv. *vide* అనఁగా No. 1.

S. నాశము s. n. 1. Destruction, ruin, loss. 2. annihilation, death. నాశిల్లు v. n. To decay, decrease, or grow lean.

S. నాస s. n. Lat. nasus. 1. The nose. 2. the upper timber of a door frame. నాసాపుటములు s. n. plu. The nostrils.

S. నాసిక s. n. The nose.

S. నాసీరము s. n. Advancing, or skirmishing, in front of an army; leaving the line, and defying the enemy, by shouts and gestures.

S. నాస్తికుఁడు s. n. An atheist; applied by orthodox Hindoos to any one who denies the divine authority of the *Vedas*. నాస్తికత s. n. Atheism; heresy; the disbelief of a future world; the denial of a God.

T. నింకెల adv. Speedily, swiftly.

T. నింగి s. n. The sky, atmosphere, or air.

T. నించు - నిండించు or నింపు v. a. To fill. The causal form of నిండు q. v.

T. నింజిలి s. n. Uneasiness, grief, sorrow.

T. నిండా adj. from నిండు q. v. 1. Full, abundant. 2. excessive, exceeding, great, much. s. n. Much, a great deal. adv. Much, greatly.

T. నిండారు or నిండు s. n. Fulness, completion.

T. నిండు v. n. 1. To be filled. 2. to be full. నిండుకొను v. comp. To be pacified, to be silent. In books, instead of నిండు, we sometimes find నిండారు used, as a verb.

S. నింద s. n. 1. Blame, censure. 2. reproach, reproof. 3. abuse. 4. accusation. నిందించు v. a. To blame, abuse, vilify, or accuse.

S. నింబము s. n. The margosa tree. *Melia azadirachta.*

T. నికటము s. n. 1. Force, compulsion. 2. annoyance.

S. నికటము adj. Near, proximate.

S. నికరము s. n. 1. A flock, or multitude. 2. the pith, sap, or essence.

T. నికరము adj. Selected, excellent. s. n. Net balance.

S. నికర్ష s. n. Meanness.

S. నికర్షణము s. n. An open space, or sort of play ground, in, or near, a town.

S. నికషము s. n. A touchstone.

S. నికషాత్మజుఁడు s. n. The regent of the south west.

S. నికామము adv. Voluntarily; willingly.

S. నికాయము s. n. 1. A flock, multitude,

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
CSL

congregation, or audience. 2. a house, or habitation.

s. నికాయ్యము s. n. A house.

s. నికాశము adj. in composition, Like.

s. నికుంజము s. n. An arbour, or bower; a place overgrown with creepers.

s. నికురుంబము s. n. A flock, or multitude.

s. నికృష్టము &c. adj. Outcast, despised, low, vile.

s. నికేతనము s. n. A house.

T. నిక్కచ్చి s. n. Trouble, annoyance.

T. నిక్కము - నిక్కెము or నిక్కువము s. n. Truth, certainty, reality. adj. True, &c.

T. నిక్కు v. n. To walk erect; to strut; to stand on tiptoe; to be proud or presumptuous. s. n. Walking erect, &c.; pride, presumption. నిక్కువీనులజక్కి s. n. (from T. నిక్కు *erected, raised up*. T. వీనులు *ears*, and T. జక్కి *a horse*.) The steed of *Indra*.

s. నిక్వణము or నిక్వాణము s. n. A musical tone, or sound.

s. నిఖిలము adj. All, entire, complete.

T. నిగడదన్ను v. To stretch forth, as the arms or legs.

T. నిగనిగ s. n. Glittering, shining. adv Brightly.

s. నిగమము s. n. The *Vedas* collectively. నిగమాశ్వుడు (from s. అశ్వ *a horse*.) *Siva*, whose steed the *Vedas* are.

s. నిగరణము s. n. Eating, swallowing.

T. నిగరములు s. n. plu. The dried rind of any fruit.

s. నిగళము s. n. A fetter, or chain.

G. నిగా or నిఘా s. n. (from P. نگاه *a look, observation, custody*.) Superintendence, controul.

s. నిగాళము s. n. The throat, or neck, of a horse.

T. నిగాబాను s. n. The head of a village. (P. نگهبان)

T. నిగిడించు v. a. 1. To discharge, or shoot, as an arrow. 2. to draw, as deep sighs.

T. నిగుడు v. n. 1. To grow high. 2. to be increased.

T. నిగులు s. n. The ashes that remain over live coal.

T. నిగ్గు s. n. 1. Great splendour. 2. sap, essence, pith. v. n. To be managed. నిగ్గించు v. a. To manage.

s. నిగ్రహము s. n. 1. Aversion, disfavour, discouragement, dislike. 2. deviation from rectitude; impropriety. 3. punishing, killing. దుష్టనిగ్రహశిష్టపరిపాలనములు Punishing the wicked, and protecting the good. నిగ్రహించు 1. To disapprove or discourage; to disregard. 2. to punish; to kill.

s. నిఘంటువు s. n. A dictionary, or vocabulary; a collection of words, or names.

s. నిఘ్నము &c. adj. Docile, subservient, dependant, domestic.

s. నిచయము s. n. A heap, assemblage, or collection.

s. నిచితము &c. adj. Full, filled, complete.

s. నిచులము s. n. The plant termed *Baringtonia acutangula*.

s. నిచోలము s. n. A cover or wrapper; a veil; a surtout.

s. నిభాళనము s. n. Seeing, looking.

T. నిచ్చ or నిచ్చలు adv. Always, constantly, continually.

T. నిచ్చెన s. n. A ladder.

T. నిజము s. n. Truth, veracity, certainty, sureness, reality. adj. True, certain, sure, real.

s. నిజము adj. Own, perpetual, eternal. నిజరూపము One's own, or natural, shape.

s. నిటలము or నిటాలము s. n. The forehead. నిటలాక్షుడు (from s. అక్షి *an eye.*) *Siva,* who has an eye in the middle of his forehead.

T. నిట్టలము s. n. Certainty. adj. Certain.

T. నిట్టలు s. n. plu. Banks, shores.

T. నిట్టవొడుచు v. n. 1. To overflow. 2. to stand erect, as the hair on the body, from fright, joy, &c.

T. నిట్టు s. n. Thirst.

T. నిట్టూర్పు s. n. Difficult, or hard, breathing; loud sobbing; deep sighing.

T. నిట్రాడు s. n. The post, or pole, of a tent, or of a hut.

T. నిడివి - నిడుద or నిడుపు s. n. Length. adj. Long.

T. నిడుపరుడు s. n. A snake, or serpent.

s. నితంబము s. n. 1. A woman's buttocks. 2. the buttocks or posteriors in general; the circumference of the hip and loins 3. the side of a mountain. నితంబిని s. n. A woman with large and handsome buttocks.

s. నితాంతము adj. Much, excessive.

s. నిత్యము &c. adj. 1. Eternal, everlasting, continual, perpetual; past, present, and future. 2. regular, fixed, invariable. adv. Daily, always, continually, constantly. నిత్యకర్మము Daily actions.

s. నిదర్శనము s. n. 1. An example, or illustration. 2. evidence; an instance.

s. నిదాఘము s. n. *vide* గ్రీష్మము No. 2.

s. నిదానము s. n. 1. A first cause, a primary or remote cause. 2. disappearance, cessation, or removal of a first cause. 3. purification, purity, or correctness. 4. ascertaining the cause of disease; the study of symptoms, with a view to trace the remote or proximate causes; hence this word is the name of a celebrated medical work. 5. judgment. నిదానించు 1. To examine carefully; to consider, to judge. 2. to wait or stop a little; to take patience. నిదానస్థుడు A just man.

TUD. నిదుర or నిద్దుర s. n. from s. నిద్ర q. v.

s. నిదేశము s. n. Order, command; direction, instruction.

T. నిద్దము adj. Coarse, gross.

s. నిద్ర s. n. Sleep, drowsiness, sloth. నిద్రాళువు adj. Sleeping, sleepy, drowsy, slothful. నిద్రించు or నిద్రవోవు v. n. To sleep; to repose.

s. నిధనము s. n. 1. Race, family. 2. loss, disappearance, annihilation, death, destruction.

s. నిధానము s. n. 1. A *Nidhi,* or divine treasure, belonging especially to *Cubera,* the god of wealth. 2. a receptacle, a

place, or vessel in, or on, which any thing is collected, or deposited. 3. concealed property.

s. నిధి s. n. 1. One of *Cubera's* nine *Nidhis*, or divine treasures. Their nature is not exactly defined, though some of them appear to be precious gems. According to the *Tuntrica* system, they are personified and worshipped as demi-gods, attendant either upon *Cubera*, or upon *Lutchmi*, the goddess of prosperity. 2. a receptacle, a place of asylum, or accumulation; as a treasure, a granary, a nest, &c.; also figuratively, as గుణనిధి A man who contains, or is endowed with, all good qualities. నిధీశుఁడు (from s. ఈశ *a lord.*) *Cubera.*

s. నిధువనము s. n. Coition; copulation.

s. నినదము or నినాదము s. n. Sound.

T. నిన్న s. n. making in the inflex. sing. నిన్నటి Yesterday.

s. నిపాతనము s. n. Causing to descend or fall, throwing down.

s. నిపానము s. n. A trough, or ditch, near a well, for watering cattle.

s. నిపుణము &c. adj. Clever, skilful, conversant. నిపుణత or నిపుణత్వము s. n. Eminence in any art; skill.

T. నిప్పచ్చరము s. n. Poverty, indigence.

T. నిప్పటి or నిప్పట్టు s. n. A sort of cake.

T. నిప్పు or నిప్పుక s. n. Fire. నిప్పులగాలి The hot wind.

T. నిబద్ది or నిబద్ధి s. n. Truth, certainty, reality. adj. True.

s. నిబర్హణము s. n. Slaughter, killing.

s. నిబిడము or నిబిరీసము adj. Coarse, gross; large, bulky. 2. thick, close, crowded, impervious, impenetrable. నిబిడాంధకారము *Pitch* darkness.

T. నిబ్బరము adj. Firm; immoveable. s. n. Firmness of mind.

s. నిభము &c. adj. in composition. Like, resembling, similar.

G. నిభాయించు v. a. To suffer, endure, or bear.

G. నిమకాఖా s. n. Remainder.

s. నిమిత్తము s. n. 1. Cause, reason, instrumental cause. 2. mark, sign, spot, trace, token. 3. object, motive, purpose. 4. necessity, need, want. This word, in Teloogoo, is also a common postposition; denoting *for, on account of, about, respecting, in order to,* &c. మీరుయేమినిమిత్తముచేతయిక్కడికివచ్చినారు *For* what *reason,* or on what *account,* did you come here? మిమ్ముచూచేనిమిత్తమువచ్చినాను I came *in order to* see you. మీరుయిక్కడవుండనిమిత్తంలేదు There is no *reason* or *need* for your remaining here.

s. నిమిషము or నిమేషము s. n. The twinkling of an eye; a second, instant, or minute.

s. నిమీలనము s. n. Twinkling of the eye; shutting of the eye-lids; winking.

T. నిమురు v. a. To pass the hand gently over another, out of kindness.

s. నిమ్నగ s. n. A river.

s. నిమ్నము &c. adj. Deep, profound.

T. నిమ్మచెట్టు s. n. The lime tree. నిమ్మకాయవూరుగాయ Lime pickle.

T. నిమ్మళము s. n. Ease, quiet, patience, freedom from annoyance or grief. adj. Easy, quiet, happy. నిమ్మళించు v. n. To be at ease, quiet, or patient.

S. నియంత s. n. A charioteer; a coachman.

S. నియుతకము s. n. Drawers, or trowsers, which reach as far as the thigh; *vide* చెల్లాడము.

S. నియతి s. n. 1. Destiny, luck, good or bad fortune. 2. a religious duty, or obligation.

S. నియమము s. n. 1. An agreement, contract, or engagement. 2. assent, promise. 3. any religious observance, voluntarily practised; as fasting, watching, pilgrimage, &c. 4. voluntary penance, meritorious or supererogatory piety. 5. a religious observance in general. 6. certainty, ascertainment. 7. a rule, or law. నియమించు v. a. 1. To direct, or order. 2. to appoint.

S. నియామకుడు s. n. A boatman; a sailor; one who rows, steers, or keeps a look out from the mast head; a pilot, or steersman.

S. నియుతము s. n. Ten millions.

S. నియుద్ధము s. n. Close fight; personal struggle.

S. నియోగము s. n. 1. An order, command, or mandate. 2. authority, appointment. 3. occupation; zealously engaging in any particular task. నియోగించు v. a. To command.

S. నియోజ్యుడు s. n. A servant, or slave.

S. నిర్ A sanscrit particle, prefixed to words of that language, and implying - 1. Certainty, assurance. 2. negation, privation. 3. outside, out, without, forth.

S. నిరంకుశము &c. adj. (from s. particle నిర్, and s. అంకుశ *an elephant hook.*) Unchecked, uncontrolled, self-willed.

S. నిరంతరము adj. 1. Coarse, gross; without interstice. 2. continued, continuous. adv. Always, constantly, frequently, generally.

G. నిరఖునామా s. n. (from P. نرخنامه) An account of the price current.

S. నిరయము s. n. Hell.

S. నిరర్గళము &c. adj. (from s. particle నిర్, and s. అర్గళ *a bolt, or bar.*) Unobstructed, unrestrained, unimpeded.

S. నిరర్థకము &c. adj. (from s. particle నిర్, and s. అర్థ *an object.*) Vain, fruitless, unprofitable, unmeaning.

S. నిరసనము s. n. Rejection, denial, contradiction, disallowance. నిరసించు v. a. To reject, deny, contradict, or disallow.

S. నిరస్తము &c. adj. 1. Shot. 2. uttered rapidly, hurried. 3. sent, thrown, cast, directed. 4. abandoned, deserted, left. 5. rejected, disallowed.

S. నిరస్క s. n. A leech.

S. నిరక్షరకుక్షి s. n. (from s. particle నిర్, s. అక్షర *a letter,* and s. కుక్షి *the belly.*) An illiterate person.

s. నిరాకారము &c. adj. (from s. particle నిర్, and s. ఆకార *shape.*) Shapeless. s. n. 1. The sky, atmosphere; heaven. 2. reproach, censure. నిరాకారుఁడు The supreme being; *Vishnoo, Siva,* the divine spirit. నిరాకరించు v. a. To transgress, disobey, disregard, or contemn. 2. to disgrace.

s. నిరాకృతము &c. adj. Removed, rejected, set aside.

s. నిరాఘాటము &c. adj. Easy, unobstructed, without hesitation.

s. నిరామయము &c. adj. (from s. particle నిర్, and s. ఆమయ *disease.*) Well, hale, recovered from sickness.

s. నిరాశ s. n. Despair, despondency.

s. నిరాహారము s. n. Fasting.

c. నిరుఖు s. n. (from P. نرخ) Fixed rate; price current; tariff; assize.

T. నిరుడు s. n. making in the inflex. sing. నిరుటి The last, or past year.

s. నిరుద్యోగము &c. adj. Causeless, groundless.

s. నిరూఢి s. n. Thorough understanding; skill; fluency.

s. నిరూపణము s. n. 1. Sight, seeing. 2. doubt, discussion, investigation. 3. ascertaining, determining.

s. నిరూపము s. n. An address, or representation, in writing; a written order. నిరూపించు 1. To investigate. 2. to explain. 3. to determine, or ascertain. 4. to prove.

s. నిర్ఋతి s. n. 1. A demi-god, or ruler of the south west quarter. 2. misfortune, calamity.

s. నిరోధము s. n. 1. Loss, destruction. 2. restraint, confinement, check. నిరోధించు v. a. To obstruct, or impede.

s. నిర్గమము s. n. 1. The removing one's baggage, furniture, &c., from one place to another, in an auspicious hour; when one is prevented, by some cause, from removing one's-self, at that period. 2. the baggage, or articles, thus removed.

s. నిర్ఘాతము s. n. 1. A thunderbolt. 2. a gust of wind.

s. నిర్ఘోషము s. n. Sound in general.

s. నిర్జరుఁడు s. n. A deity; an immortal.

s. నిర్ఝరము s. n. A cascade, or torrent.

s. నిర్ఝరిణి s. n. A river.

s. నిర్ణయము s. n. 1. Certainty, positive conclusion. 2. resolution, determination. 3. settlement, final arrangement. 4. result, decree. నిర్ణయించు To fix, settle, or resolve.

s. నిర్ణేజకుఁడు s. n. A washerman.

s. నిర్దేశము s. n. An order, or command; authoritative instruction, or direction.

s. నిర్ధారణము s. n. 1. Certainty, or ascertainment. 2. determination, resolution. నిర్ధారణచేయు To determine, or resolve.

s. నిర్నిమిత్తము adv. Without cause; for no reason.

s. నిర్బంధము s. n. 1. Intent, or pertinacious, pursuit of any thing. 2. seizure; laying violent hold of any thing. నిర్బం

ధించు or నిర్బంధము చేయు v. a. To constrain, or oppress.

s. నిర్భయము &c. adj. Fearless, undaunted.

s. నిర్భరము adj. Much, excessive.

s. నిర్మండలము s. n. A shark.

s. నిర్మలము &c. adj. Pure, transparent, clear, clean; free from dirt or impurities.

s. నిర్మాణము s. n. Manufacture, production, creation, invention. నిర్మించు v. a. To create, or invent.

s. నిర్మాల్యము s. n. The remains of an offering, presented to a deity.

s. నిర్ముక్తము adj. Loosed, set free, liberated, abandoned, quitted. s. n. A snake which has lately cast it's skin.

s. నిర్మూలము s. n. Extirpation. నిర్మూలము చేయు To eradicate.

s. నిర్మోకము s. n. A serpent's skin, or slough.

s. నిర్యాణము s. n. 1. Death, demise; final beatitude. 2. the corner of an elephant's eye.

s. నిర్యాతనము s. n. 1. Revenge. 2. a gift. 3. delivery of a deposite. 4. payment of a debt.

s. నిర్యాసము s. n. Extract, decoction, infusion; the natural or artificial combination of a vegetable substance, with a watery fluid.

s. నిర్యూహము s. n. 1. Extracted juice. 2. a door. 3. a pin or bracket, projecting from the wall.

s. నిర్వర్ణనము s. n. Sight, seeing.

s. నిర్వాణము s. n. 1. Nakedness. 2. final beatitude, the emancipation of the soul from the body, it's exemption from further transmigration, and re-union with the deity. adj. 1. Naked. 2. departed, defunct.

s. నిర్వాదము s. n. 1. Censure, blame. 2. the decision of a controversy. 3. absence of dispute.

s. నిర్వాపణము s. n. Slaughter, killing.

s. నిర్వాహము or నిర్వాహకము s. n. 1. Management. 2. power or ability to perform, execute, sustain, &c. నిర్వహించు v. a. 1. To manage, or transact. 2. to sustain. 3. to effect. నిర్వాహకుఁడు s. n. A manager.

s. నిర్విణ్ణము &c. adj. Senseless; overcome with fear, or sorrow.

s. నిర్వృతి s. n. 1. Happiness. 2. rest, repose, tranquillity. 3. death.

s. నిర్వేదము s. n. 1. Humility, self-disparagement. 2. despair. 3. weariness. 4. disgust.

T. నిలు adv. Very, much, &c.

T. నిక్కునిల్గు v. n. To hold up, or erect, the head; to twist back the body, &c., from affected pride, or insolence.

s. నిలయము s. n. A house, or habitation.

T. నిలవరము s. n. Truth, certainty. adj. True, certain.

s. నిలింపుఁడు s. n. A deity.

T. నిలుకడ or నిలకడ s. n. from నిలుచు q. v. Constancy, firmness, steadiness.

T. నిలుచు v. n. 1. To stand. 2. to remain, halt, or stop. 3. to stop, cease, or be

interrupted in progress, before the end or conclusion. 4. to be stopped, or terminated. 5. to be placed upon; to stand upon. 6. to be preserved, or saved. 7. to remain after part is consumed. 8. to be repressed, allayed, humbled, or abated. నిలుపు v. a. 1. To stop, or cause to stand. 2. to stop, or interrupt in progress; to adjourn, to postpone. 3. to stop, or cause to cease. 4. to set, or place, upright. 5. to place, or repose, as faith in another. 6. to preserve or save. 7. to reserve part of a whole. 8. to repress, allay, humble, or abate. నిలుచుండు or నిలవఁబడు To stop or stand still. నీళ్లునిలకయిస్తున్నవి The water is fordable. lit. The water gives *a standing*.

T. నిలువ or నిలవ s. n. from నిలుచు q. v. Residue, balance, remainder.

T. నిలువరించు v. a. from నిలుచు q. v. 1. To cause to stand. 2. to support, manage, or sustain. 3. to make proceed, to cause to go on.

T. నిలువు s. n. 1. A man's height, with his hand held upright. 2. the unreaped portion of a field partly reaped. 3. height. adj. High, tall. వానికినిలువెల్లావిషము He is a very deceitful scoundrel. lit. his height is all poison.

S. నివర్తించు v. a. (from s. నివృత్తి q. v.) To abandon, or quit. v. n. To cease, or leave off.

S. నివసథము s. n. A village.

S. నివసనము s. n. A house, dwelling, residence, or habitation.

S. నివహము s. n. 1. A flock, multitude, or crowd. 2. a quantity.

S. నివారణము s. n. 1. A remedy; a cure. 2. averting, driving away. 3. deliverance. 4. prevention. నివారించు 1. To cure, or remedy. 2. to avert, or dissipate. 3. to deliver. 4. to prevent.

T. నివాళి s. n. Taking away the effect of evil looks. నివాళించు v. a. To take away the effect of evil looks.

S. నివాసము s. n. *vide* నివసనము.

S. నివీతము s. n. 1. The upper garment, or mantle. 2. a veil. 3. the sacerdotal thread, when suspended round the neck, on particular occasions.

T. నివురు v. a. To touch, to feel.

T. నివులు s. n. The ashes upon live coal.

S. నివృత్తి s. n. 1. Cessation, completion. 2. abandoning, resigning, abdicating. 3. rest, repose.

S. నివేశనము s. n. 1. Ground to the extent of 2,400 feet square. 2. *vide* నివేశము 3. a camp.

S. నివేశము s. n. A house, or habitation.

T. నివ్వటిల్లు v. n. To overflow; to be too full.

T. నివ్వాళి s. n. *vide* నివాళి.

T. నివ్వెఱ or నివ్వెఱగు s. n. Wonder, surprise, amazement. నివ్వెఱగందు (from అందు *to reach.*) To wonder, to be surprised, or astonished.

S. నిశ s. n. 1. Night. 2. turmerick. నిశాం

తము (from s. అంత *the end.*) 1. Break of day, or close of the night. 2. a house or dwelling. నిశాచరుఁడు (from s. చర *that goes.*) A fiend, or goblin. నిశాటుఁడు s. n. (from s. అట *that wanders.*) An imp, or goblin. నిశాటి 1. A female goblin. 2. an owl. నిశాదర్శి (from s. దర్శిన్ *that sees.*) An owl. నిశాపతి (from s. పతి *master.*) The moon. నిశామణి (from s. మణి *a gem.*) 1. A fire-fly. 2. the moon.

ఱ. నిశాని s. n. (from P. نشان) 1. A flag, or banner. 2. a mark, or sign.

s. నిశామనము s. n. 1. Sight, seeing, beholding. 2. hearing.

s. నిశాహ్వ s. n. Turmerick.

s. నిశితము &c. adj. Sharpened, keen, whetted.

s. నిశీథము s. n. Midnight.

s. నిశీథిని or నిశీథ్య s. n. Night.

s. నిశ్చయము s. n. 1. Certainty, ascertainment, positive conclusion. 2. positive resolution, settled determination. నిశ్చయించు v. a. 1. To settle, resolve, or determine. 2. to ascertain. నిశ్చితము &c. adj. Ascertained, settled. నిశ్చితార్థము s. n. The ceremony of betrothing two persons, in which the terms of the future marriage are settled.

s. నిశ్శ్రేణి s. n. A ladder.

s. నిశ్శలాకము &c. adj. Private, secret.

s. నిశ్శేషము s. n. (from s. particle నిర్, and s. శేష *remainder.*) Whole, complete, entire, all.

s. నిశ్శ్రేయసము s. n. Beatitude, salvation, happiness.

s. నిషంగము s. n. A quiver.

s. నిషద్య s. n. 1. A market. 2. a shop.

s. నిషద్వరము s. n. Mire, mud.

s. నిషధము s. n. 1. The name of a mountain, or mountainous range, forming one of the principal ranges of the universe, and described as lying immediately south of *Ilavrata*, and north of the *Himala* range. 2. a country in the south east of India.

s. నిషాదము s. n. The first of the seven musical notes.

s. నిషాదుఁడు s. n. A man of a degraded tribe, an outcast; especially the son of a *Bramin* by a Soodra woman; the usual occupation of this cast is hunting, or fishing.

s. నిషిద్ధము &c. adj. Prohibited, forbidden.

s. నిషేకము s. n. Consummation of marriage.

s. నిషేధము s. n. A prohibition. నిషేధించు To prohibit.

s. నిషేవణము s. n. Service.

s. నిష్కపటము &c. adj. Sincere; without deceit. s. n. Sincerity.

s. నిష్కము s. n. A certain weight of gold.

s. నిష్కర్ష s. n. 1. Determination, settlement, final arrangement. 2. certainty. నిష్కర్షించు To determine, settle, fix, or resolve.

s. నిష్కళ s. n. A woman past child-bearing, or in whom menstruation has ceased.

s. నిష్కుటము s. n. 1. A garden, or grove. 2. the hollow of a tree.

s. నిష్కుహము or నిష్కూహము s. n. The hollow of a tree.

s. నిష్క్రమము s. n. Going out, exit.

s. నిష్ఠ s. n. 1. The catastrophe of a drama, the conclusion of a fable. 2. conclusion in general, end, termination. 3. disappearance, loss, destruction. 4. confirmation, completion. 5. ordinary and uniform practice, or profession. 6. good conduct, excellence. 7. religious practice, devout and austere exercise.

s. నిష్ఠానము s. n. Sauce, condiment.

s. నిష్ఠీవనము s. n. Spitting, ejecting any thing from the mouth.

s. నిష్ఠురము &c. adj. 1. Cruel, harsh. 2. hard, solid.

s. నిష్పత్తి s. n. Completion, termination.

s. నిష్పన్నము adj. 1. Done, finished, concluded, accomplished, completed. 2. born, produced.

s. నిష్పావములు s. n. plu. The pulse termed *Dolichos lablab.* vide అనుము.

s. నిష్ప్రవాణి s. n. New and unbleached cloth.

s. నిసర్గము s. n. The natural state; nature; peculiar character, or condition.

TUD. నిసి s. n. (from s. నిశా) Night.

T. నిసువు s. n. The young of any animal, or of the human species.

s. నిస్త్రింశము s. n. 1. A scimitar. 2. a sacrificial knife.

s. నిస్రావము s. n. The scum of boiled rice.

s. నిస్వనము s. n. Sound.

s. నిస్వుఁడు s. n. An indigent, or poor man.

TUD. నిస్సత్తువ s. n. (from s. particle నిర్, and s. సత్వ *strength.*) Weakness; debility.

s. నిస్సరణము s. n. 1. Exit, going forth, or out. 2. the entrance into a house, or city.

s. నిస్సాణము s. n. A kind of drum.

s. నిస్సారము adj. (from s. particle నిర్, and s. సార *juice.*) Sapless, pithless, dry.

s. నిహాక s. n. An iguana.

s. నిహితము &c. adj. Deposited, delivered, given, entrusted.

s. నిహ్నవము s. n. 1. Denial, concealment of knowledge, dissimulation, secrecy. 2. mistrust, doubt, suspicion.

s. నిక్షేపము s. n. A deposit, or pledge.

T. నీ pro. Thy. This is the possessive of నీవు q. v. నీది Thine.

s. నీకాశము adj. in composition, Like, similar, resembling.

s. నీచము &c. adj. Low, base, vile, mean.

T. నీటిచూలి s. n. (from T. నీటి the inflex. of నీరు *water,* and T. చూలు *the womb.*) Fire, who in Hindoo mythology is represented as the parent of water.

T. నీటితాత s. n. (from T. నీటి the inflex. of నీరు *water,* and T. తాత *a grandfather.*) The wind; the father of fire, and grand father of water.

T. నీటు s. n. Vanity, pride of dress, foppishness.

T. నీడ s. n. 1. Shade. 2. shadow.

s. నీడము s. n. A nest. నీడోద్భవము (from s. ఉద్భవ *born.*) A bird.

T. నీడుడు s. n. A Teloogoo title, added to the proper names of the *Kumma* cast; as అంకినీడు &c.

s. నీతి s. n. 1. Ethics, moral philosophy; morals. 2. guiding, directing. 3. obtaining, acquirement, acquisition.

s. నీపము s. n. The tree termed *Nauclea cadumba*.

s. నీరంధ్రము adj. Thick, coarse, gross.

s. నీరము s. n. Water.

T. నీరాడు s. n. Boiled water, to mix with కూరాడు q. v.

T. నీరు s. n. making in the inflex. sing. నీటి, Water. This word is generally used in the plural number, నీళ్లు. నీరుకట్టుదెబ్బలు A stoppage of urine. నీరుకట్టెపాము s. n. A water snake. కండ్లనీళ్లుపెట్టుకొను To shed tears. నీళ్లాడు To be brought to bed; because water precedes the birth. ఆస్త్రీనీళ్లుపోసుకొని అయిదునెలలుఅయినది lit. it is five months since that woman bathed. That woman is five months gone with child. నీరు-బుగ్గ or బుడ్డ A water bubble. నీరుచురుకు Ardor urine. దుఃఖముచేతనీరైనాడు He has *wasted away*, from sorrow. బంగారునీరు lit. gold-water. Gilding. నీరుపట్టు s. n. Thirst.

T. నీరుకారు s. n. A kind of pincers, or tongs.

T. నీరుడి s. n. Urine.

T. నీరుల్లి s. n. An onion.

T. నీలు s. n. 1. A tear; water from the eye. 2. ashes over live coal.

s. నీలంగువు s. n. Any insect.

s. నీలము s. n. (A. نیل) 1. The sapphire. 2. black, or dark blue, colour. adj. Black, or dark blue. నీలకంఠము s. n. (from s. కంఠ *the throat.*) A peacock. నీలకంఠుడు s. n. *Siva*; from his throat having become black, by his swallowing the poison produced at the churning of the ocean.

T. నీలి s. n. 1. The indigo plant. *Indigofera tinctoria*. 2. dark blue colour. 3. thread died of that colour. adj. 1. Dark blue. 2. false. నీలియేడుపు *False* weeping; *crocodile* tears. నీలివార్త A false rumour.

T. నీలుగు or నీల్గు v. n. 1. To strut, to walk proudly. 2. to die. 3. to yawn. s. n. Strutting.

s. నీళ s. n. The wife of *Vishnoo*.

T. నీళ్లు s. n. plu. *vide* నీరు.

s. నీవారము s. n. plu. Wild corn.

s. నీవి s. n. 1. Capital, principal, stock. 2. a stake or wager. 3. a cloth round a woman's waist, or the ends of the cloth passed round the loins so as to hold the whole together; the tie of drawers, worn by women, &c.

T. నీవు pro. Thou.

s. నీవృతము or నీవృత్తు s. n. Any inhabited country.

s. నీవ్రము s. n. The edge of a thatch.

s. నీహారము s. n. Frost, hoar frost.

T. నుంగు s. n. The edible seed of a palmyra fruit, while unripe.

T. నుంచి or నుండి postpos. From, away from; out of; by; since.

T. నుగ్గాడు v. a. To kill, assassinate, or slaughter.

T. నుగ్గు v. a. 1. To pound, or reduce to powder. 2. to speak fluently, in confutation of others. s. n. 1. Powder. 2. a dung cake, used as fuel. నుగ్గునూచఁగా adv. Into powder, or pieces.

T. నుచ్చె s. n. Sheep, or goat, dung.

T. నుచ్చెపాఁతలు s. n. plu. Bits of cloth, with which the natives tie the teats of sheep, &c.

T. నుడి or నుడువు s. n. A word, or expression.

T. నుడువు v. a. To say, express, or tell.

S. నుతి s. n. Praise, eulogium, commendation, panegyric, applause, encomium. నుతించు or నుతియించు v. a. To praise, or applaud.

S. నుత్తము &c. adj. Sent, ordered, dispatched.

T. నుదురు s. n. making in the inflex. sing. నుదుటి The forehead.

T. నునుపు s. n. Smoothness. adj. Smooth.

T. నున్నన s. n. Smoothness. నున్నని or నున్న adj. Smooth. నున్నచేయు v. a. 1. To smooth; to level. 2. to destroy, or ruin.

S. నున్నము &c. adj. Sent, dispatched, cast, thrown, dismissed.

T. నుయ్యి s. n. making in the inflex. sing. నూతి A well.

T. నురుగు or నురువు s. n. Froth, foam.

T. నుఱుచు v. a. To thrash corn, by trampling it under the feet, either of men, or cattle.

T. నుఱుము v. a. To pulverize; to reduce to powder, or dust. s. n Powder, dust. నుఱుముచేయు or నుఱుమాడు To kill, or assassinate.

T. నులక s. n. A sort of rope, or string, of which the net work which forms the bottom of the common native bedsteads is composed.

T. నులి s. n. Griping pain in the intestines. adj. Little, gentle. నులిపెట్టు or నులిగాను To have griping pains. నులిపురుగులు s. n. plu. Worms found in the intestines. నులివెచ్చ Gentle warmth.

T. నులివు s. n. Sound in general.

T. నులుచు or నులువు v. a. *vide* నుఱుచు.

T. నులుము v. a. To twist round the flesh.

T. నువు or నువ్వు s. n. A crop of sesamum. In the plural, this word denotes the sesamum seed itself.

T. నుపులు or నుసులు v. n. To trifle away time.

T. నుసి s. n. The dust into which wood is reduced, by insects. నుసిపురుగు An insect found in timber.

T. నుసుము s. n. The eye-fly.

T. నూ s. n. A contraction of నువ్వు q. v.; as నూపిండి The flour of the sesamum seed.

T. నూకలు s. n. plu. Broken pieces of rice, or of similar substances.

T. నూకు v. a. To push violently; to thrust

out. పెంటనూడు To sweep away the dust, or dirt.

T. నూగారు s. n. A line of hair, from the navel to the breast.

T. నూగు s. n. A sort of dust, which covers the grain of the great millet. *Holcus saccharatus.*

S. నూతనము or నూత్నము &c. adj. New, fresh, recent, young.

T. నూనె s. n. Oil in general.

S. నూపురము s. n. An ornament for the ankle.

T. నూఱు s. n. making in the inflex. sing. నూటి A hundred. adj. One hundred.

T. నూఱు v. a. To grind. కత్తినూఱు To sharpen, or grind a knife.

T. నూర్చు v. a. *vide* నుఱుచు. నూర్పు or నూర్పిడి s. n. Thrashing corn.

T. నూలు s. n. making in the inflex. sing. either నూలు or నూలి Thread. నూలు కండె An oblong roll, or ball, of thread. సన్ననూలు Fine thread. నూలువడుకు To spin thread. వాఁడు సన్ననూలువడుకుతు న్నాడు He is becoming *very lean*. lit. he is spinning fine thread.

T. నూలుకొను v. n. 1. To be excited, or incited. 2. to be rallied in battle. 3. to recover one's senses. v. a. To accept, consent, or agree. నూలుకొల్పు v. caus. 1. To excite, or incite. 2. to rally in battle. 3. to restore to one's senses. 4. to cause to accept, &c.

S. నృత్తము or నృత్యము s. n. Dancing.

S. నృపుఁడు or నృపతి s. n. A ruler; a king.

S. నృశంసము &c. adj. Malicious, wicked, hurtful, injurious, mischievous, destructive.

T. నె part. This is a syllable prefixed, in composition only, to substantives, to denote - *Soft, smooth*; as నెమ్మోము A smooth face. The consonant following it is always doubled.

T. నెక్కొను v. n. To be spread.

T. నెగడి s. n. A large fire, lighted for warmth in cold weather, or for keeping off wild beasts.

T. నెగడు s. n. A shark. v. n. 1. To be encreased or promoted. 2. to spread, or extend. 3. to be published. నెగడించు v. caus. 1. To cause to encrease, or extend. 2. to publish.

T. నెగయు v. n. To fly.

T. నెగులు s. n. Perturbation, disquiet.

T. నెగ్గు v. n. To be managed, or ended. v. a. To push one forward. నెగ్గించు v. a. To manage.

T. నెచ్చు s. n. A quantity of very small broken rice, &c.

T. నెచ్చెలి s. n. A friend; either male, or female.

T. నెట్టన adv. Exceedingly, excessively.

T. నెట్టపంట adv. Destitute of cause, or reason.

T. నెట్టు v. a. To push, or thrust, away violently. నెట్టుకొను v. comp. To rush in. నెట్టించు v. caus. To cause to push, or thrust, away violently.

నెత్తము s. n. 1. Elevated ground; a table land. 2. gaming.

T. నెత్తి or నెత్తికాయ s. n. The head. నెత్తిమూట A burden carried on the head.

T. నెత్తురు s. n. Blood. నెత్తురుగడ్డ A boil. నెత్తురుపెనుపాడ A serpent with red spots. నెత్తురుబంక The bloody flux.

T. నెనరు s. n. Affection, tenderness, attachment.

T. నెపము s. n. 1. Blame. 2. accusation. 3. a pretence.

T. నెప్పు s. n. 1. The destined, fixed, or usual place. 2. contrivance, expedient. 3. good order, or arrangement.

T. నెమకు v. a. To search, or look for.

T. నెమరు s. n. The chewing of the cud. నెమరు - పెట్టు or చేయు To chew the cud.

T. నెమలి s. n. A peacock. నెమలికన్ను (from T. కన్ను *the eye.)* 1. The eye of the peacock. 2. the beautiful round mark, in the feathers of it's tail.

T. నెమురు v. a. To rub the body with unguents.

T. నెమ్మది s. n. 1. Quiet, or ease, of mind. 2. rest, repose. నెమ్మదిగావుండు To be free from all disquietude.

T. నెమ్మి s. n. 1. Happiness. 2. meekness. 3. friendship. 4. a peacock.

T. నెరమ్ములు s. n. plu. The iron nails, sharp pointed at both ends, whereby boards are conjoined.

T. నెయ్యము s. n. Affection, tenderness. నెయ్యంపుటలుక (from T. అలుక *anger.)* Displeasure towards an object beloved. నెయ్యుడు A friend, companion, or comrade.

T. నెయ్యి s. n. making in the inflex. sing. నెతి Clarified butter. *Ghee.*

T. నెరయు or నెరియు v. n. 1. To extend; to pervade. 2. to be published. 3. to grow grey as hair. నెరపు or నెరుపు v. a. 1. To spread or scatter. 2. to publish. s. n. 1. The act of spreading. 2. greyness of hair.

T. నెరసు s. n. 1. An atom. 2. a fault, or mistake.

T. నెరి s. n. A sympathetic swelling, caused by a wound or sore, but in a part of the body different from the precise place where the wound or sore is.

T. నెరుము v. n. The tendons or intestines to pain. v. a. To turn or twist round a weapon, in a wound, after it has been thrust into the body.

T. నెరుపు v. a. 1. To distribute any thing among a company, either in equal or unequal shares, according to their rank. 2. to make even, to equalize.

T. నెల adj. This is a word always prefixed to substantives, and denoting - *Great, entire;* as నెలమంట A great flame, or pain. నెలవిద్దె Mimickry.

T. నెలకలు s. n. plu. 1. Vital parts. 2. hair.

T. నెలయు v. n. *vide* నెరయు No. 1. & 2.

T. నెలపు s. n. 1. Breadth. 2. nobility. adj. Noble, excellent.

T. నెలచేయు v. n. To be accomplished,

perfected, completed or fulfilled. నెఱవే ఱ్చు v. a. To accomplish, or fulfil.

T. నెఱి s. n. 1. Merit, goodness, excellence. 2. greatness, eminence, excess. adj. Good, excellent.

T. నెఱిక s. n. A female's under garment.

T. నెఱియ or నెఱ్ఱె s. n. A crack in the ground.

T. నెఱియగా adv. Entirely, totally.

T. నెఱులు s. n. plu. The hair.

T. నెల s. n. 1. A month. 2. the moon. 3. an ornament in the form of a crescent. నెలరాయి (from T. రాయి *a stone.*) *vide* చంద్రకాంతము under చంద్రుడు. నెల్లాండ్లు The period of a month.

T. నెలకొను v. n. 1. To be extended; to be scattered. 2. to stand, or stop.

T. నెలంత or నెలంతుక s. n. A woman.

T. నెలవు s. n. A house, dwelling, or residence. నెలవుకొను To reside.

T. నెల్లికూరచెట్టు s. n. The shrub termed *Gmelina arborea.*

S. నెల్లిచెట్టు s. n. Emblic myrobalan. *Phyllanthus emblica.*

T. నెళవు or నెఱవు s. n. Information, acquaintance, knowledge, experience. నెళవరి s. n. 1. A well informed, experienced, or clever person. 2. a person well known.

T. నెవలి s. n. *vide* నెమలి.

T. నెవ్వ or నెవ్వము s. n. 1. Calamity, distress, misfortune. 2. danger, peril.

T. నేజా s. n. (P. نیزه) A short spear, or lance.

T. నేటు adj. Noble, excellent.

T. నేడు s. n. making in the inflex. sing. నేటి To-day, this day.

T. నేంత s. n. 1. Weaving. 2. texture. నేంతగాడు A weaver.

S. నేత or నేతృడు s. n. A master, or owner.

S. నేత్రము s. n. 1. The eye. 2. bleached or wove silk. నేత్రచ్ఛదము (from S. ఛద *to cover.*) The eye-lid.

S. నేదిష్ఠము &c. adj. Very near.

T. నేను pro. 1. making in the nom. plural మేము, or in books sometimes నేము, or ఏము.

S. నేపథ్యము s. n. 1. Dress, ornament, embellishment. 2. disguise.

S. నేపాళదేశము s. n. The country of *Nepaul.*

S. నేపాళము s. n. A tree so called.

T. నేము s. n. A coin, of the value of 40 cash.

T. నేమకము s. n. 1. Choice, determination. 2. a rule, or law.

TUD. నేమము s. n. *vide* నియమము.

S. నేమి s. n. 1. A pulley. 2. the frame work for the rope of a well. 3. the circumference of a wheel.

TUD. నేమించు v. a. 1. To determine, or fix. 2. to appoint; from నేమము q. v. This verb is also the causal form of నేము q. v.

T. నేము v. a. To sift, to winnow.

T. నేయు v. a. To weave. నేయించు v. caus. To cause to weave. మంచము నేయు *To lace* a cot. గడ్డి నేయు *To thatch* with grass.

T. నేరమి s. n. 1. Stupidity. 2. mistake, fault.

3. failing. This is the negative noun from నేరుచు q. v.

T. నేరము s. n. 1. A crime, or offence. 2. a fine. నేరము మోపు To charge, lit. *to load*, with a crime; to accuse. వానిమీద నేరము మోపింది *He has been found guilty* of the crime. lit. the crime *has been laden* upon him. నేరస్థుఁడు A criminal, culprit, or offender.

T. నేరుచు or నేర్చు v. a. To learn. The affirmative and negative aorists of this verb are added to other infinitives, as auxiliaries, to denote the possession, or want of power or ability. *I can, &c. I cannot, &c.* నేర్చికొను or నేర్చుకొను v. comp. To learn, or acquire knowledge. నేర్పు v. caus. To teach, to instruct. s. n. 1. Skill, knowledge, information. 2. dexterity, ability. 3. contrivance. 4. merit. నేరుపరి or నేర్పరి A clever person. నేర్పించు v. caus. To cause to teach; to educate. నేరిమి s. n. Skill, dexterity.

T. నేరేడు s. n. The rose apple tree. *Eugenia jambos.* నేరేడుదీవి s. n. *vide* జంబూద్వీపము.

T. నేల s. n. Land, soil, earth. నేలకుఁగోలకుఁదెచ్చు To turn topsyturvy. నేలఁగలుపు (from T. కలుపు *to mix.*) To kill, to ruin. నేలమాళిగ A subterraneous abode.

T. నేవము s. n. 1. Fraud, trick, deception. 2. pretence.

T. నేవళము s. n. A kind of necklace, worn by women.

T. నేస్తము s. n. Friendship. నేస్తకాఁడు A male friend, or companion. నేస్తురాలు A female friend.

S. నైచికి s. n. A cow of a superior kind.

S. నైచ్యము s. n. (H. نیچا low, mean, down.) Meanness, lowness, pretended humility.

S. నైమిశము s. n. A forest, or wilderness, so called.

S. నైరృతి s. n. The ruler of the south-west quarter.

S. నైవేద్యము s. n. An oblation, or offering, to the deity.

S. నైషధుఁడు s. n. A name of *Nala*, the famous Hindoo Emperor.

T. నొంచు v. a. To pain, or hurt.

T. నొక్కు s. n. A dent, or bend. v. a. To press down, to compress. నొక్కి అడుగు To ask rigidly, or severely. నొక్కించు v. caus. To cause to press down, &c.

T. నొగలు s. n. plu. The poles connecting the carriage with the yoke.

T. నొగులు v. n. To be wearied, or fatigued.

T. నొచ్చిళ్లు s. n. plu. Saliva.

T. నొచ్చు v. n. To smart, pain, or ache. నొడుచు To hurt, torment, or cause pain. మనస్సు నొచ్చు The mind to be displeased. నొచ్చుకొను To repent of; to be sorry, or afflicted; to regret.

T. నొడువు v. a. To say, tell, or express. s. n. Saying. తొలినొడువులు s. n. plu. The *Vedas*. lit. the first sayings.

T. నొప్పి s. n. Bodily pain, or ache. నొప్పించు v. a. 1. To hurt, or pain. 2. to afflict, or torment. 3. to displease, or offend.

ప్రసవపునొప్పులుగనబడుచు The pains of labour to appear, or commence.

T. నొసలు s. n. making in the inflex. sing. నొసటి The forehead.

T. నోచు v. a. To perform a meritorious act.

T. నోటము s. n. Examination of coin by sight. నోటకాఁడు A shroff, or money changer.

T. నోనాటు v. a. To pierce, so as to cause pain. నోనాడు To offend; to cause pain, or sorrow. నోవేయు To throw, so as to cause pain. These three words are compounded of నో, the irregular infinitive of నొచ్చు *to pain*, and the verbs నాటు, ఆడు, and వేయు q. v.

T. నోము s. n. 1. A vow. 2. a meritorious act. 3. fasting. v. a. 1. To lose. 2. to perform a meritorious act.

T. నోరు s. n. making in the inflex. sing. నోటి The mouth. నోరుమూయి Hold your tongue.

G. నౌకరి s. n. (from P. نوکري) Service. నౌకరు A servant. (P. نوکر)

S. న్యంకుఁడు s. n. A pupil who resides in his teacher's house.

S. న్యంకువు s. n. A deer.

S. న్యక్కారము s. n. Disrespect, contempt.

S. న్యగ్రోధము s. n. The Indian fig tree. *Ficus indica.*

S. న్యర్బుదము s. n. A thousand million.

S. న్యస్తము &c. adj. Deposited, placed, consigned, delivered.

S. న్యాయము s. n. 1. Propriety, fitness. 2. justice, equity. 3. law. 4. morality. 5. logic. 6. a reason, or cause. న్యాయ్యము &c. adj. Right, proper, fit, just.

S. న్యాసము s. n. A deposit, or pledge.

S. న్యుబ్జము &c. adj. Bent, crooked, hump-backed.

S. న్యూనము &c. adj. 1. Blameable, vile, wicked, despicable. 2. less, deficient, defective.

S. న్రస్థిమాలి s. n. A name of *Siva*; as ornamented with a garland of human skulls.

ప.

ప The thirty-sixth letter, and twenty-first consonant, in the Teloogoo alphabet.

S. పంకము s. n. 1. Mud, mire, clay. 2. sin. పంకజము or పంకేరుహము (from s. జ *born*, and s. రుహ *what grows*, respectively.) The lotus; as produced in wet soil. పంకిలము adj. Muddy.

G. పంకా s. n. (from H. پنکھا) A fan.

T. పంకించు v. n. To receive attention; to possess weight, or authority.

S. పంక్తి s. n. A line, row, or range.

T. పంగ s. n. The forked branch of a tree. పంగటించు- పంగదించు or పంగలించు v. a. To open the legs. పంగటికాళ్ళ adj. (from T. కాలు *the leg.*) Bandy-legged.

T. పంగనామము s. n. *vide* T. నామము No.2.

T. పంగిడి s. n. A deep pit, for catching elephants.

T. పంగు s. n. Pudendum muliebre.

S. పంగువు adj. Lame, crippled, halt. s. n.

1. One who has lost his legs. 2. the planet *Saturn.*

T. పంచ s. n. A veranda.

S. పంచ adj. in composition only. Five. పంచకము adj. (from s. affix క) Five; relating to five, made of five, bought with five, &c. s. n. A field of battle. పంచగుప్తము or పంచగూఢము s. n. (from s. గుప్త or గూఢ *concealed.*) A turtle, or tortoise; as having it's five members hidden by it's shell. పంచజనుఁడు s. n. (from s. జన *born.*) Man in general; a man, as composed of the five elements. పంచత or పంచత్వము s. n. 1. Death, dying; as being the dissolution of the five elements. 2. the nature or condition of five. పంచదశకము s. n. (from s. దశక *ten.*) Fifteen. పంచదశము s. n (from s. దశన్ *ten.*) Fifteenth. పంచదశి s. n. The fifteenth lunar day, of either the dark, or bright, fortnight. పంచనఖము s. n. 1. A tiger 2. an elephant. 3. a tortoise. lit. *five clawed.* పంచనఖి s. n. A lizard, or iguana. lit. *five clawed.* పంచభూతములు The five elements; viz. earth, fire, water, air, and æther. పంచగవ్యము s. n. The five articles derived from the cow; viz. milk, curds, clarified butter, cow's urine and cow dung. The *Hindoos* drink these five articles mixed together, as a purification, after any breach of their laws prescribed for purity. పంచపాత్ర s. n. 1. Five plates collectively. 2. a small metal vessel, in the form of a tumbler. పంచమి s. n. The fifth lunar day, of either the dark, or bright, fortnight. పంచమము &c. adj. Fifth. s n. 1. The seventh musical note, said to be formed by air drawn from five places; viz. the navel, the thighs, the heart, throat, and forehead. 2. one of the *Ragas* or modes of music. పంచముఁడు s. n. 1. The fifth man. 2. an outcast, *a Paria;* as not belonging to any of the four pure Hindoo tribes. పంచవక్త్రుఁడు s. n (from s. వక్త్ర *a face.*) *Siva.* పంచశరుఁడు s. n. (from s. శర *an arrow.*) The Hindoo Cupid. పంచశాఖ s. n. (from s. శాఖా *a branch.*) The hand. పంచాంగము s. n. (from s. అంగ *a member.*) An almanack; as specifying 5 different things; viz. the lunar day, the day of the week, the constellation, the conjunction of the planets, and the *kurcina,* of which there are eleven. పంచామృతము s. n. The aggregate of five articles, viz. milk, curds, butter, honey and water. This mixture is used as a bath for Hindoo idols. పంచాశత్తు adj. Fifty. పంచాశము adj. Fiftieth. పంచాయతి s. n. An assembly of five, or more, persons, to settle a matter by arbitration. పంచారూఢిపత్రము s. n. A bond drawn out in the presence of five persons; viz. the debtor, the creditor, the two witnesses, and the writer of the bond.

CSL

s. పంచ adj. in composition only. Broad, wide, spreading; as పంచాస్యము (from s. ఆస్య *a face.*) A lion.

T. పంచకము s. n. The quantity of 5 *tooms* of grain.

T. పంచదార s. n. Sugar. చీనా or పటిక-పంచదార Sugar candy.

T. పంచపాళీ or పంచాది s. n. The roof of a veranda or balcony.

T. పంచబంగాళము s. n. Disappearance, vanishing.

T. పంచితము s. n. Cow's urine.

T. పంచు v. a. 1. To distribute, divide, or share. 2. to dispatch, or send. 3. to command.

T. పంచె s. n. A Hindoo's lower garment.

s. పంజరము s. n. A cage. (P. పింజ్ర)

T. పంజు s. n. A torch.

T. పంజె adj. Poor, helpless. s. n. A helpless person. పంజెతనము s. n. Helplessness.

T. పంట s. n. Produce; crop. పంటపలంతి s. n. (from T. పలంతి *a woman.*) The earth. పంటసాల s. n. A granary or magazine.

T. పంటి s. n. A large earthen pot, with a wide mouth.

T. పంటె s. n. A distaff.

T. పంట్రకోల s. n. A harpoon.

s. పండ s. n. 1. Wisdom, understanding. 2. science, learning.

T. పండారాండ్లు s. n. plu. A certain cast of Hindoos, named *Punda*

s. పండితుఁడు s. n. (from s. పండ q. v.) A pundit, or learned bramin.

T. పండు s. n. making in the inflex. sing. పంటి and in the nom. plu. పండ్లు A fruit. v. n. 1. To ripen. 2. to produce. 3. to lie down. 4. to be accomplished. పండుటాకు or పండాకు A yellow or *ripened* leaf. పండువెన్నెల s. n. lit. *ripened* moon light. The height of the full moon. పండించు v. caus. To cause to ripen; to cultivate, or raise a crop. పండబారు v. n. 1. To begin to ripen. 2. to grow pale, or white.

T. పండుకొను v. comp. (from పండు. q. v.) To lie down, or recline.

T. పండుగ s. n. A feast.

T. పండుచేప s. n. A species of cod fish.

T. పండువ or పండువు s. n. *vide* పండుగ.

T. పండ్రెండు or పంఢ్రెండు adj. numeral. Twelve.

T. పంతము s. n. 1. A vow, promise, or engagement. 2. a wager. 3. obstinacy, firmness, perseverance. పంతగించు v. n. 1. To vow. 2. to wager. 3. to persevere.

T. పంతులు s. n. plu. A title affixed to the proper name, and assumed by bramins in the northern circars, when employed by government. 2. a schoolmaster. This word I believe to be a corruption of పండితులు, the plural of పండితుఁడు q. v.

T. పంద s. n. A coward.

T. పంది s. n. A hog. పందికొక్కు s. n. An immense rat, commonly termed *a bandycoot.* పందికొమ్ము (from కొమ్ము *a horn.*)

The tusk of the wild boar. పందిగోంగ్రించు To grunt as a hog.

T. పందిగడ్డ s. n. The name of a certain edible root.

T. పందియము s. n. *vide* పందెము.

T. పందిరి or పందిలి s. n. making in the inflex. sing. పందిటి, and the nom. plu. పందిళ్లు A shed made of leaves, or wicker work; *a pandal.*

T. పందుము s. n. (from T. పది *ten,* and T. తూము q. v.) Ten *tooms.*

T. పందెము s. n. A wager, stake, or bet. గుఱ్ఱపుపందెము A horse race. పందెము వోడు To lose a wager. పందెము గెలుచు To win a bet.

T. పందొమ్మిది or పంధొమ్మిది adj. numeral. (from T. పది *ten,* and T. తొమ్మిది *nine.*) Nineteen. పందొమ్మండ్రు s. n. plu. Nineteen persons.

T. పంపకము s. n. (from T. పంచు q. v.) 1. Division, sharing. 2. sending. 3. dismission. 4. contrivance, means, expedient.

T. పంపరపనసచెట్టు or పంపరమాసచెట్టు s. n. The tree which produces the fruit termed in the West Indies *the Shaddock,* and in India *the Pumplemoss.*

T. పంపు or పంపించు v. a. *vide* అంపు. The former word is also a substantive noun, and denotes - 1. Sending, dismissing. 2. a certain weight equal to five eighths of a seer. పంపుచేయు To send evil spirits to torment another.

T. పంబ s. n. A kind of drum.

T. పకపకలు s. n. plu. Loud bursts of laughter. పకపక నవ్వు or పకపకలాడు v. n. To laugh very loudly.

T. పక్క s. n. 1. The side. 2. a side or direction. 3. a page. 4. a bed, or bedding. adj. Near, next, neighbouring. పక్కయిల్లు The neighbouring house. పక్కపండ్లు The side teeth, as distinguished from those in front. పక్కబలము Auxiliary force; assistance, help. పక్కగాఁబోవు To walk alongside. పక్కయెముక s. n. A rib. పక్కపోట్లుపొడుచు To tickle one in the sides.

S. పక్కణము s. n. The residence of low, or outcast tribes.

TUD. పక్షము s. n. (from S. పక్షః) 1. A side. 2. the lunar fortnight, either of the moon's increase, or decrease.

TUD. పక్షి s. n. (from S. పక్షిన్) A bird.

T. పక్కు s. n. A scab.

T. పక్కున adv. 1. Suddenly. 2. inconsiderately. 3. exceedingly.

T. పక్కెర s. n. Armour, mail.

S. పక్వము adj. 1. Ripe, mature. 2. dressed, cooked. 3. fit for use; fit, convenient. పక్వముచేయు 1. To cook or dress victuals, &c. 2. to bring any thing to a proper settlement. పక్వమగు To become ripe, or mature.

T. పగ s. n. 1. Hatred, hostility, enmity. 2. an enemy, or foe. పగదీర్చుకొను To revenge; to avenge. lit. To vent one's enmity. పగబట్టు To entertain or conceive hatred.

T. పగడ s. n. An ace; one, in games.

CSL

T. పగడము s. n. 1. Coral. 2. *vide* పగడ. పగడంపురిక్క (from TUD. రిక్క *a star.*) The sixth of the lunar mansions.

T. పగతుడు s. n. An enemy, or foe. This word, in the nom. plu. makes పగఱు, or పగతులు.

T. పగలు or పగులు v. n. To break, crack, or go to pieces; to be broken, or fractured, as a limb; to break, or burst, as a sore. s. n. making in the inflex. sing. పగటి Day, day-time. పగలువత్తి s. n. A blue light. పగలించు - పగిలించు or పగల్చు v. a. To break, or crush. పగలగొట్టు To break into pieces, to break open, to break off. పగుళ్లు s. n. plu. Crevices, cracks. రాత్రిపగలు Day and night. పట్టపగలు Mid-day.

T. పగిది s. n. Mode, manner, way.

TUD. పగ్గము s. n. (from s. ప్రగ్రహ) A rope, rein, or halter.

TUD. పగ్గియ or పగ్గె s. n. (from s. ప్రజ్ఞా) Arrogance.

T. పచరించు v. n. 1. To walk about; to wander. 2. to cause to extend.

T. పచారు s. n. Walking.

s. పచేళిమములు s. n. plu. The pulse termed *Phaseolus radiata*.

T. పచ్చ s. n. 1. An emerald. 2. any figure punctured, or *tattooed*, into the skin. adj. 1. Green. 2. yellow. పచ్చన or పచ్చదనము s. n. Green or yellow colour. పచ్చని adj. Green, yellow. పచ్చనిబంగారు Yellow, or *pure*, gold.

T. పచ్చడము s. n. A particular kind of cloth, generally twenty-four cubits long, and two cubits broad. 2. two cloths sewn together.

T. పచ్చడి s. n. A sort of pap, made of vegetables, or curds, mixed with tamarind juice, salt, chillies, &c.

T. పచ్చి s. n. A bird. adj. Raw, unripe, unboiled, fresh, new.

T. పచ్చిక s. n. Grass, verdure.

T. పచ్చెము s. n. Robbery committed in public. పచ్చెపువాడు A man who robs in public.

T. పజ్జ adv. Near.

G. పటకా s. n. A sash. (H. پٹکا)

T. పటకారు s. n. A pair of tongs, or pincers.

s. పటము s. n. 1. Cloth. 2. a picture, when finished and mounted. 3. a particular sort of cloth; coarse thick cloth, canvas. గాలిపటము A paper kite. పటకారుడు (from s. కార *a maker.*) A weaver. పటచ్చరము s. n. Old cloth. పటమంటపము s. n. A tent. పటాటోపము s. n. Magnificent apparel.

s. పటలము s. n. 1. A roof; a thatch. 2. a multitude, train, or retinue. 3. film over the eye; a cataract in the eye. 4. a flaw in gems.

s. పటవాసకము s. n. Perfumed powder.

s. పటహము s. n. A kettle drum; a war drum, or one used in battle.

s. పటాక s. n. A flag, or banner.

T. పటాపంచలు s. n. plu. Dispersion, defeat. పటాపంచలవు To be dispersed, as an army, &c.

TUD. పటీకము s. n. (from s. స్ఫటిక) Crystal. పటిక కారము s. n. Alum. lit. astringent crystal. పటిక బెల్లము s. n. (from T. బెల్లము *jaggory.*) Sugar-candy.

S. పటిమ s. n. Cleverness, dexterity.

S. పటీరము s. n. Sandal wood.

T. పటుగారు s. n. *vide* పటుకారు.

S. పటువు adj. 1. Clever, dexterous, skilful. 2. diligent. 3. smart, sharp. 4. hale, healthy.

S. పటోలిక s. n. A small cucumber. *Trichosanthes diœca;* it is also applied to *Luffa acutangula.*

T. పట్ట s. n. 1. The inner bark of a tree. 2. sackcloth.

S. పట్టణము or పట్నము s. n. A city.

T. పట్టపగలు s. n. vide under పగలు.

T. పట్టపువాఁడు s. n. A boat-man.

S. పట్టము s. n. 1. A stone for grinding. 2. a diadem. పట్టపుదేవి s. n. A queen. పట్టపేనుగ A royal elephant. పట్టముకట్టు To crown; to invest with a high dignity. పట్టమేలు To reign.

S. పట్టసము s. n. A sort of weapon.

T. పట్టా s. n. 1. The inner bark of a tree. 2. sackcloth. 3. the *puttah* or written document given to ryots, cultivators, &c. (H. پٹا a deed.)

T. పట్టాకత్తి s. n. A double edged sword.

S. పట్టాభిషేకము s. n. The coronation of a king, or installation of any one, by means of unction, or bathing.

T. పట్టి postpos. Through. This is the past verbal participle of the verb పట్టు q. v.

T. పట్టి s. n. A child; an infant. పట్టిపట్టి s. n. A grand-child.

T. పట్టీ s. n. 1. A written list of abuses, committed by public servants. 2. a roll of beetle, &c. tied up.

T. పట్టు s. n. 1. Silk. 2. any external application to allay pain, or to a sore, &c. 3. a hold, gripe, or grasp; seizing. 4. a place; a house, an abode. 5 cause, reason, or ground, for a proceeding. 6. relationship. 7. a prop, support, protection. 8. partiality, favor. 9. a party, or side. 10. an opportunity. adj. Silken. ఒకనిపట్టుగా మాట్లాడు To speak in one's favor, or in one's behalf. ఒకపట్టుగా వుండు To insist pertinaciously on any point. పట్టుబడు v. n. To be seized, or apprehended. వానిగుణములువీనికిపట్టుబడ్డవి lit. the qualities of that man have been communicated to this man, by association. This man has adopted the habits of the other. పట్టుదల s. n. 1. Affection, favour. 2. perseverance, persistence. పట్టుబడి s. n. 1. A sum received or credited in account. 2. the worth or cost of any thing.

T. పట్టు v. a. 1. To seize, or apprehend; to catch, or take hold of. 2. to hold, or take, possession of a country. 3. to hold in, or retain, as breath, &c. 4. to undertake. 5. to find out, or discover. 6. to press, depress, repress, or suppress. 7. to begin. 8. to be dependant on. 9. to stop, as pay. 10. to blow, as a trumpet. 11. to admit, as a law suit. 12. to take, or receive, as

a bribe. v. n. 1. To be attacked by insects. 2. to cost. 3. to fit, or suit. 4. to be possessed by evil spirits. 5. to arrive, as ships. 6. die to be imbibed, or absorbed. 7. to hold or contain. 8. to be affected by disease, or pain. 9. to take up, or occupy, time. పట్టు is also added to a great number of nouns, to give them a verbal signification ; and, in such case, takes its meaning from the noun to which it is affixed ; thus, తుప్పుపట్టు (from T. తుప్పు *rust.*) To rust. ఇలుకుపట్టు (from T. ఇలుకు *a sprain.*) To be sprained. అక్కఱలుపట్టు (from T. అక్కఱలు *necessity.*) To be necessary, to be required. కొవ్వుపట్టు *To grow* fat. బూజుపట్టు *To grow* mouldy. దోవబట్టు *To take* a road. కాలుపట్టు To geld, as applied to animals. lit. *to seize* the leg. పగబట్టు *To conceive* hatred. నోరుబట్టపలుకు To speak distinctly. lit. to utter so as *to seize* in the mouth. చలిపట్టు *To feel* cold. చెయిపట్టు lit. *to seize* the hand. 1. To ravish a female. 2. to protect, support, or assist. చెట్టబట్టు lit. *to take* the hand. To marry. సత్తువపట్టు, *To recover* strength. ఆమందు యీరోగాన్నిపట్టలేదు That medicine has not *affected* this sickness. పట్టించు v. caus. 1. To cause to seize, hold, retain, begin, arrive, fit, or be inclined. 2. to rub with any unguent. It has also other meanings, which will be best explained by the following examples. చోద్యముపట్టించు *To invent or contrive* any curiosity. ఎగతాళిపట్టించు To joke. నవ్వులుపట్టించు To laugh. యజ్ఞముపట్టించు To annoy, beat, or ruin. lit. *to cause* a burnt sacrifice *to seize.* పనిపట్టించు (from T. పని *business.*) To punish. అములుపట్టించు (from G. అములు q. v.) To shew one's authority over another. క్రొత్తవాడికెపట్టించు To innovate, or establish any new custom. పట్టుకొను or పట్టికొను v. comp. 1. To seize, or apprehend. 2. to catch, hold, or retain possession of a country. 3. to begin. 4. to stop as pay. 5. to comprehend, or understand. పట్టుకొనివచ్చు To bring by force. పట్టుకొనిపోవు To carry away by force. పట్టించుకొనిపోవు To take along with.

T. పట్టె s. n. 1. The wooden part of a bedstead. 2. the tape of a bedstead. 3. a streak, or stripe. తాటిపట్టె A palmyra spar.

T. పట్టెడ s. n. 1. Broad and strong tape. 2. an ornament for the neck. 3. an anvil.

T. పట్టెడు s. n. A handful.

G. పటము s. n. A picture.

T. పడక s. n. 1. A bed. 2. reclining.

T. పడగ s. n. 1. The hood of the hooded snake. 2. a flag or banner.

T. పడచ్చు s. n. A puncheon, or tool having some figure on it, by which impressions are struck.

T. పడంతి s. n. A woman.

T. పడమలు s. n. making in the inflex. sing. పడమటి 1. The west. 2. the west wind.

GSL

T. పడయు v. a. 1. To obtain or acquire. 2. to possess.

T. పడవ s. n. 1. The end of a *Calpa*, or destruction of the world. 2. a boat.

T. పడవాలు s. n. The leader, commander, or general, of an army.

T. పడసాల s. n. A hall.

T. పడి s. n. A measure of capacity, containing a seer and a half.

T. పడికట్టు s. n. 1. A stair, or step. 2. a weight. 3. a degree.

T. పడిగె s. n. *vide* పడగ.

T. పడిడె s. n. Clothes of another borrowed, without his knowledge, from the washerman.

T. పడియు s. n. A puddle; a dirty pond.

T. పడిశెము s. n. A cold, or catarrh.

T. పడు v. n. 1. To fall. 2. to occur, or happen. 3. to be caught in a snare, &c. 4. to be killed in battle. 5. to lose the power of any limb. పడుకొను or పడుక్కొను v. comp. To lie down, or recline. All active verbs in Teloogoo, of whatever description, may become passive, by adding to the infinitive the different tenses of the verb పడు meaning, in composition, *to suffer*. By affixing the same verb to the nominative case of neuter nouns, or to the past verbal participles of neuter verbs, particularly to such as denote any bodily suffering or mental affection, a compound verb is formed, of a neuter signification; as భయముపడు To fear. దెబ్బపడు To be beaten, &c. ఉలికిపడు To start. తూగిపడు To slumber. పడదోయు To push, or drive down; to overthrow. పడవేయు To let fall; to mislay. పడగొట్టు 1. To knock down. 2. to thwart another. పడిపోవు 1. To be mislaid. 2. to die, or expire.

T. పడుగ s. n. *vide* పడగ.

T. పడుగు s. n. 1. The threads which run the whole length of the web. 2. a heap of cut corn, whence part has been carried away.

T. పడుచు s. n. 1. A girl. 2. a virgin. adj. Young. v. a. To prostitute one's-self. పడుచుతనము s. n. 1. Puberty. 2. youth. పడుచురాశి The sign of the zodiac named *Virgo*. పడుచుకొను v. comp. To prostitute one's-self. పడుచుకతిను To subsist by prostitution.

T. పడుపాటు s. n. 1. Ruin, waste. 2. omission; mistake. adj. Useless, unserviceable.

T. పడుపు s. n. (from the a. v. పడుచు q. v.) Prostitution. పడుపుపడంతి (from T. పడంతి *a female.*) A prostitute.

T. పడువరి s. n. Sprouts produced by seeds of paddy, sprinkled by chance, as the crops are cut.

T. పడ్డ s. n. A female buffalo, or cow, fit for breeding.

T. పణంతి s. n. A woman.

S. పణము s. n. 1. Measure of account, in cowries or shells; four *Gundhas*, or eighty cowries; also a weight of copper of similar value. 2. wages, or hire. 3. a stake at play, a bet, a wager. 4. gaming,

playing. 5. price. 6. wealth, property. 7. a commodity for sale. 8. business.

s. పణవము s. n. A sort of musical instrument, a small drum or tabor.

s. పణ్యము &c. adj. Saleable, vendible. పణ్యవీథి s. n. (from s. వీథి *street.*) A stall, shop, or place of sale. పణ్యస్త్రీ s. n. (from s. స్త్రీ *a woman.*) A whore, or harlot. పణ్యాజీవుఁడు s. n. (from s. ఆజీవ *livelihood.*) A merchant, or trader.

s. పతంగమము-పతంగము or పతగము s. n. 1. A grass-hopper. 2. a bird.

s. పతంగుఁడు s. n. The sun.

s. పతంజలి s. n. 1. The name of a saint or *Mooni,* teacher of the *Yoga* philosophy, which is often called after him *Patanjali.* 2. the author of the *Mahabhashya,* or commentary on *Panini,* and of the *Characa,* a famous medical work.

T. పతకము s. n. An ornamental breast plate, set with precious stones.

s. పతత్రము s. n. A wing.

s. పతత్రి s. n. A bird.

s. పతద్గ్రహము or పతద్గ్రాహము s. n. A spitting-pot.

s. పతనము s. n. Falling.

s. పతయాళువు adj. Falling, liable or accustomed to fall.

s. పతాక s. n. A flag, or banner.

s. పతాకిని s. n. An army.

s. పతి s. n. A master, or owner; a lord or ruler; a husband.

s. పతితము &c. adj. 1. Fallen in war, defeated, overthrown. 2. fallen, alighted. 3. fallen from virtue, wicked, abandoned.

s. పతివ్రత s. n. A chaste and virtuous wife.

s. పత్తి s. n. A foot soldier.

T. పత్తి s. n. Cotton.

s. పత్ని s. n. A wife.

s. పత్రపరశువు s. n. A small file, used by silver smiths.

s. పత్రపాశ్య s. n. An ornament for the forehead; a sort of tiara.

s. పత్రము s. n. 1. A leaf of a tree, or of a book. 2. a written bond. 3. a vehicle in general; as a car, a horse, a camel, &c. 4. the wing of a bird. 5. the feather of an arrow.

s. పత్రరథము s. n. A bird.

s. పత్రాస్త్రము s. n. A fruit-knife.

s. పత్రి s. n. 1. A bird. 2. a sprout, or shoot, chiefly such as are used in worshipping Hindoo deities.

s. పత్రిక s. n. 1. A letter of correspondence. 2. a leaf.

s. పథము s. n. A road, or way. పథికుఁడు s. n. A traveller; a way-farer.

s. పథ్యము adj. Proper, fit, suitable, agreeing with, but chiefly applied medically, with respect to diet, or regimen. s. n. Diet, regimen.

T. పదకము s. n. *vide* పతకము.

T. పదకొండు or పద్దకొండు adj. numeral. Eleven.

T. పదటము s. n. (from T. పదరు q. v.) Precipitation.

T. పదడు s. n. Ashes.

T. పదను s. n. *vide* పదును.

T. పదంపడి adv. Afterwards.

S. పదము s. n. 1. A foot. 2. a foot-step, the mark of a foot. 3. a foot or measure in verse, sometimes extending to several syllables, or even to whole lines. 4. a word. 5. an inflected word. 6. a connected sentence. 7. thing. 8. preservation, defence. 9. place, scite. 10. a mark, or spot. 11. a particular song. పదముపాడు To sing a song. పరమపదము s. n. Heaven. lit. the best place.

T. పదమూడు adj. numeral. *vide* పద్మూడు.

T. పదరు or పదురు v. n. To be overhasty, or precipitate.

T. పదరులు s. n. plu. Angry expressions.

S. పదవి s. n. A road, or path.

T. పదవి s. n. Fortune, luck.

G. పదహారు adj. numeral. Sixteen.

S. పదాతి s. n. A foot soldier.

S. పదార్థము s. n. 1. Thing; substantial or material form of being. 2. a category or predicament in logic, of which seven are enumerated; viz. substance, quality, action, identity, variety, relation, and annihilation. 4. the meaning of a word, or sentence. 5. property, personal property, money, goods. In Teloogoo, this word is used chiefly in the first and last senses

T. పది adj. numeral. Ten. పదిమంది lit. ten persons. *Several* or *many* people.

T. పదిలము s n. Care, caution, security. పదిలముచేయు v. a. To secure, or take care of.

G. పదిహేడు or పదియేడు adj. numeral. Seventeen.

G. పదిహేను or పదియేను adj. numeral. Fifteen.

T. పదునాలుగు adj. numeral. *vide* పద్నాలుగు.

T. పదును s. n. 1. Moisture, dampness. 2. sharpness. 3. quickness. 4. a certain measure of rain; a quantity of it sufficient to render the earth fit for ploughing.

T. పదునెనిమిది adj. numeral. *vide* పద్దెనిమిది.

T. పదువు s. n. A herd of cattle.

S. పదూత s. n. *vide* నాగరా.

T. పద్దు s. n. 1. A vow; a promise. 2. an entry in account.

S. పద్ధతి s. n. 1. A road, or way. 2. a line, row, or range. 3. manner, mode. 4. custom, habit.

G. పద్దెనిమిది adj. numeral. Eighteen.

S. పద్మ s. n. A name of *Lutchmi,* goddess of riches, and wife of *Vishnoo.*

S. పద్మము s. n. 1. The lotus. *Nelumbium speciosum.* 2. one of *Cubera's* treasures, or gems. 3. a large number, ten billions. పద్మవ్యూహము *vide* తమ్మిమోహరము under తమ్మి. పద్మాకరము (from s. ఆకర *a mine.*) A large deep tank, or pond, in which the lotus does, or may, grow. పద్మాలయము s. n. (from s. ఆలయము *an asylum.*) The goddess *Lutchmi.* పద్మనాభుడు s. n. (from s. నాభి *the navel.*) *Vishnoo,* from whose navel sprung the lotus containing *Brumha,* sent to create the world. పద్మరాగము s. n. (from s. రాగ

colour.) A ruby. పద్మాసనము s. n. (from s. ఆసన *sitting.)* A sitting posture in religious meditation; the attitude in which the *Boudha* statues are always represented, and in which tailors sit in Europe.

T. పద్మవెలములు s. n. plu. A certain *Soodra* tribe.

S. పద్మి s. n. An elephant.

S. పద్మిని s. n. 1. A multitude of lotuses, or places abounding with them. 2. a female of one of the four classes into which the sex is divided, the first and most excellent. పద్మినీవల్లభుఁడు (from s. వల్లభ *a lover.)* The sun.

S. పద్యము s. n. 1. Metre, verse. 2. a poem. పద్యాలు - పాడు or చదువు To read or *sing* poetry. The Hindoos read all regular compositions in a sort of recitative.

G. పధ్నాలుగు adj. numeral. Fourteen.

G. పధ్మూడు adj. numeral. Thirteen.

T. పన s. n. A sheaf of corn.

T. పనఁటి s. n. *vide* పంటి.

T. పనవు v. a. To encompass, or surround.

T. పనసచెట్టు s. n. The jack tree. *Artocarpus integrifolia.*

T. పనసవాండ్లు s. n. plu. A particular cast of people, who live upon alms received from goldsmiths.

T. పని s. n. 1. Business, work, employment. 2. an affair, or matter. 3. service. 4. use, utility. 5. state, condition. 6. an act. పనిపడు v. n. 1. Business to occur, happen or arise. 2. to be accustomed to. 3. to be qualified. పనిదీర్చు 1. To finish a business. 2. to kill. పనిపెట్టు To employ, or give work. మంచిపని A good or praiseworthy act. పనిచేయు To work, or serve. పనికివచ్చు To be useful, or serviceable. పనికిరాని adj. Useless, unserviceable. పనిముట్లు s. n. plu. Tools.

T. పనిపడి adv. Exceedingly, much.

T. పనివిను v. n. To go.

T. పనుచు v. a. 1. To send. 2. to command. *vide* అనుచు.

T. పనుపడు v. n. To be accustomed, inured, or qualified. పనుపరుచు v. a. To inure, to accustom.

T. పనుపు s. n. 1. Sending. 2. command, order. *vide* పంపు.

S. పన్నగము s. n. A snake, or serpent. పన్నగాశనుఁడు s. n. (from s. అశన *food.)* The name of *Garooda,* the bird and vehicle of *Vishnoo,* which is famed as the destroyer of snakes.

S. పన్నద్ధి s. n. A leathern shoe, or boot.

T. పన్నాగము s. n. The canopy over an open native palankeen, usually made of fine scarlet cloth.

T. పన్నిక s. n. Yoking cattle, or joining together instruments of husbandry.

TUD. పన్నిదము s. n. *vide* పందెము.

T. పన్నీరు s. n. making in the inflex. sing. పన్నీటి or పన్నీరు Rose-water.

T. పన్ను v. a. 1. To make, to form. 2. to invent. 3. to feign or pretend. 4. to yoke cattle, or join together instruments of husbandry.

T. పన్ను s. n. 1. A tax, 2. rent.

T. పన్నుగా adv. Properly, nicely, neatly; in good order.

T. పన్నె s. n. An instrument used by weavers.

G. పన్నెండు adj. numeral. Twelve.

S. పపీతి s. n. Mutual or reciprocal drinking; drinking alike together.

T. పప్ప s. n. A cake.

T. పప్పు s. n. Split pulse of any kind; split almonds, &c.

TUD. పఖుపు s. n. *vide* s. ప్రుషుపు.

T. పబ్బము s. n. Particular periods of the year, such as the equinoxes, &c., when offerings are made by the Hindoos to the manes of their ancestors.

T. పముజోలకమ్మలు s. n. plu. A large kind of ear-rings, worn by Hindoo females.

T. పమురే s. n. 1. A southern wind. 2. a cool breeze. పమురపంట s. n. Pulse, or other crops, to the growth of which a strong wind is favorable.

S. పయస్యము adj. Made of milk; as clarified butter, or ghee; curds, buttermilk, &c.

S. పయస్విని s. n. 1. A milch cow. 2. a river.

S. పయస్సు s. n. 1. Milk. 2. water.

T. పయి or పయిన adv. 1. On the top, upon, over, above. 2. upon, against. 3. in future, hereafter. పయికోను To advance against another in battle. పయిగస్తి s. n. A person placed over a patrole to controul it. *vide* గస్తి.

T. పయికము s. n. 1. Money, cash, treasure. 2. wealth, property. 3. a coin of the value of five cash.

T. పయిజోలుగా s. n. plu. Shoes.

T. పయిఁట s. n. That part of the garment of a Hindoo female which covers the breast.

T. పయిఁడి s. n. Gold. పయిఁడిముడుచు To betroth. lit. to tie gold. పయిఁడిముడుపు Affiance.

T. పయిఁడి-కంటి or కంటె s. n. A certain bird, the notes of which are considered ominous.

TUD. పయిసము s. n. (from s. ప్రయాణ.) A journey; departing or setting out from any place.

T. పయిరు s. n. *vide* పైరు.

T. పయెంట s. n. *vide* పయిఁట.

S. పయోధరము s. n. (from s. పయస్ *water*, or *milk*, and s. ధర *containing*.) 1. A cloud. 2. a woman's breast.

T. పయ్యెర s. n. *vide* పయురే.

T. పరంగిచెక్క s. n. China root. *Smilax china.*

S. పరంపదము s. n. 1. Eternal felicity, salvation. 2. the abode of *Vishnoo*.

S. పరంపర adj. Successive; proceeding from one to another, from father to son, &c.; hereditary. s. n. 1. Race, lineage. 2. order, method, continuous arrangement.

T. పరక s. n. 1. The fraction *one eighth*, or two sixteenths. 2. gold of two grains weight. 3. the 128th part of a pagoda. 4. the cream on curds.

S. పరకీయము &c. adj. Another; belonging

to another. పరకీయ s. n. The wife, or mistress, of another.

G. పరఖాయిషీ s. n. (from H. پرکھ inspection trial.) Shroffing, or examining money by sight.

T. పరగడ s. n. 1. A field outside of a village. 2. another's possession.

T. పరగడగా adv. By means of another.

T. పరగడుపు s. n. (from T. కడుపు the belly.) The state of the stomach before a person has broken his fast. An empty, or fasting stomach.

G. పరగణా s. n. (from P. پرگنه) A purgunah, or division of a country, of which several form a zillah.

T. పరగు v. n. 1. To resemble, or be alike. 2. to shine. 3. to be agreeable. పరగ adv. Agreeably, pleasantly.

T. పరచు or పరుచు v. a. To spread; to extend; to scatter. vide పఱచు.

S. పరతంత్రము &c. adj. Subservient, obedient, dependant.

T. పరదలు s. n. plu. A sort of crane.

G. పరదా s. n. (from P. پرده) A curtain, blind, or skreen.

T. పరపతి or పరపత్యము s. n. Credit, trust.

T. పరపు s. n. Extent. v. a. vide పరచు.

S. పరపుష్టము or పరభృతము s. n. The indian cuckoo.

G. పరభారి s. n. Assignment. పరభారిగా adv. 1. Separately. 2. indirectly.

S. పరమము &c. adj. 1. Best, most excellent. 2. principal, chief.

S. పరమాణువు s. n. (from S. పరమ first, and S. అణు an atom.) An atom, the invisible base of all aggregate bodies; thirty of them are supposed to form a mote in a sun beam, the lowest measure of weight.

S. పరమాత్మ s. n. (from S. పరమ first, and S. ఆత్మన్ soul.) The supreme being, considered as the soul of the universe.

S. పరమాన్నము s. n. (from S. పరమ best, and S. అన్న food.) Milk, boiled with a mixture of sugar, rice, &c., and used as a delicate food among the Hindoos.

S. పరము &c. adj. 1. Other, different. 2. distant, remote. 3. subsequent. 4. best, pre-eminent. 5. hostile. 6. excessive. s. n. Salvation, final beatitude.

S. పరమేశ్వరుడు s. n. One of the names of Siva.

S. పరమేష్ఠి s. n. Brumha, the creator.

T. పరవంబు v. n. To be spread, scattered, extended, or expanded.

S. పరవశము &c. adj. 1. Subservient to, dependant on, or subject to another. 2. out of one's own controul from joy, ecstacy, or sorrow.

G. పరవానా s. n. (from P. پروانه) A written order, mandate, precept, or warrant.

S. పరశురాముడు s. n. A hero and demi-god; the first of the three Ramas, and the sixth Avatar or incarnation of Vishnoo; who appeared in the world as the son of the saint Jumadagnee, for the purpose of repressing the tyranny, and

punishing the violence of the *Chutriya,* or military tribe of Hindoos.

s. పరశువు or పరశ్వధము s. n. An offensive weapon, resembling a hatchet, or axe.

s. పరశ్శతము &c. adj. More than a hundred; many.

T. పరషు s. n. A collection of people at any festival.

T. పరసువేది s. n. The philosopher's stone.

T. పరసు s. n. 1. Means. 2. way, mode. 3. opportunity.

s. పరస్పరము &c. adj. Mutual, reciprocal, interchanging. పరస్పరముగా adv. 1. Reciprocally. 2. by some means or other.

s. పరా part. A sanscrit particle prefixed to words of that language and implying 1. Supremacy. 2. liberation. 3. inverted order. 4. pride, contumely. 5. encounter, mutual presence. 6. excess, exceeding. 7. overcoming, surpassing. 8. going. 9. killing, destroying, injuring.

T. పరాకు s. n. Forgetfulness, neglect, want of attention.

s. పరాక్రమము s. n. 1. Power, strength. 2. exertion. 3. valour, prowess.

s. పరాగము s. n. 1. The pollen or farina of a flower. 2. dust. 3. fragrant powder used after bathing.

s. పరాఙ్ముఖము &c. adj. Turning away; having the face averted.

s. పరాజయము s. n. (from s. particle పరా and s. జయ *victory.*) Conquest, defeat.

పరాజితము &c. adj. Conquered, overcome.

s. పరాధి s. n. The chase, hunting.

s. పరాధీనము &c. adj. (from s. పర *other,* and s. అధీన *docile.*) Dependant on, subject, or subservient, to another. s. n. Possession by another.

s. పరాభవ s. n. The fortieth year of the Hindoo cycle of sixty.

s. పరాభవము s. n. 1. Discomfiting, overcoming. 2. contempt, disrespect. 3. destruction.

T. పరామరిక s. n. 1. Care. 2. examination. పరామరించు v. a. To take care of, to support. 2. to examine.

s. పరామర్శ s. n. 1. Inquiry, investigation. 2. care, watching. 3. consolation. పరామర్శించు v. a. 1. To investigate. 2. to take care of, or watch. 3. to console.

s. పరాయణము &c. adj. Adhering, attached.

G. పరాయా adj. (from H. پرایا) Strange, foreign.

s. పరాసువు adj. Dead, expired.

s. పరాస్కంది s. n. A thief, or robber.

T. పరి s. n. 1. A time. 2. *vide* చతురంగబలము.

s. పరి part. A sanscrit particle, prefixed to words of that language, and implying 1. Ubiquity (all round, on every side). 2. part, portion. 3. abandonment (away). 4. end, term. 5. sickness, infirmity. 6. enforcement, stress (even, very great). 7. separateness, several, distribution (each,

by each, &c.) 8. embracing, encircling, (round, round about). 9. depreciation, exposure of faults. 10. homage, respect. 11. rejection, turning off or away. 12. ornament. 13. diffusion, extension. 14. mark, sign. 15. sorrow. 16. cessation, stop, impediment. 17. truth. 18. an exclamation of pleasure or satisfaction.

s. పరికరము s. n. 1. A bed. 2. dependants, retinue, train. 3. multitude, numbers. 4. secondary food, eat with the principal dish.

T. పరికించు v. a. To seek for, enquire into, examine, or investigate.

T. పరికిణి s. n. *vide* గాగరా.

T. పరికెగడ్డ s. n. The root of the aquatic plant termed *Trapa bispinosa*.

s. పరిఖ s. n. A moat, or ditch.

T. పరిగము s. n. *vide* చతురంగబలము.

T. పరిగె s. n. Gleanings of corn. పరిగెచేను A reaped field.

T. పరిగెత్తు or పరుగెత్తు v. n. To run.

T. పరిగెలు s. n. A species of fish.

T. పరిగొను v. a. 1. To encompass, or surround. 2. to obtain or attain.

s. పరిగ్రహము s. n. Acceptance, taking. పరిగ్రహించు v. a. To take, accept, or receive.

s. పరిఘము s. n. A bludgeon, a stick mounted with iron, or an iron club.

s. పరిచయము s. n. Acquaintance, knowledge.

s. పరిచరుడు s. n. 1. A guard, or body guard. 2. an attendant, companion, or servant. పరిచర్య s. n. Service, attendance, dependance. పరిచారకుడు s. n. A man servant. పరిచారిక s. n. A maid servant.

s. పరిచితి s. n. *vide* పరిచయము.

s. పరిచ్ఛదము s. n. Court, train, attendants, retinue.

s. పరిచ్ఛేదము s. n. The division of a book; a section, or chapter. పరిచ్ఛేదించు v. a. To divide.

T. పరిటెపురుగు s. n. The spotted beetle, usually termed *a cockroach*.

T. పరిఢవిల్లు v. n. To shine.

s. పరిణతము &c. adj. Ripe, mature.

s. పరిణయము s. n. A marriage, or wedding.

s. పరిణామము s. n. Change of form, or state.

s. పరిణాహము s. n. Breadth, width.

s. పరితపించు v. n. To be sorrowful.

s. పరిత్యజించు v. a. To abandon, or quit. పరిత్యాగము s. n. Abandonment, quitting, desertion.

s. పరిదానము s. n. A bribe. పరిదానముపట్టు To receive a bribe.

s. పరిదేవనము s. n. Lamentation.

s. పరిధానము s. n. A lower garment.

s. పరిధి s. n. 1. A fort. 2. the disk of the sun, or moon. 3. circumference.

s. పరిపంథి s. n. An enemy, or antagonist.

s. పరిపక్వము s. n. Perfect maturity. adj. Perfectly ripe or mature.

s. పరిపణము s. n. Capital, principal, stock.

T. పరిపరివిధాలుగా adv. In all sorts of ways.

s. పరిపాటి s. n. Order, method, arrangement. పరిపాటిగా Tolerably.

s. పరిపాలన s. n. 1. Protection, fostering care. 2. performance of any act. 3. government. పరిపాలించు v. a. 1. To protect, or cherish. 2. to perform. 3. to govern, or rule.

s. పరిపూర్ణము &c. adj. Complete, full. పరిపూర్తి s. n. Completion, fulness; satiety, satisfaction.

s. పరిబర్హము s. n. Retinue, train, insignia of royalty.

s. పరిభవము s. n. Disrespect, irreverence, contempt, disregard. పరిభవించు v. a. To contemn. పరిభూతము &c. adj. Treated with contempt, or disrespect; disregarded, despised.

s. పరిమళము s. n. Fragrance, perfume. పరిమళించు To be fragrant.

s. పరిమాణము s. n. Measure, quantity.

T. పరిమార్చు v. a. To kill, or assassinate.

TUD. పరిహాచకము s. n. from s. పరిహాసము q. v.

s. పరిరంభము s. n. An embrace; embracing.

T. పరివట్టము s. n. *vide* ఆలవట్టము.

s. పరివాదము s. n. 1. Abuse, reproach, reproof, blame. 2. accusation, or charge.

s. పరివాదిని s. n. A lute with seven strings.

s. పరివాపము s. n. Sowing.

s. పరివారము s. n. 1. A dependant. 2. a train, or retinue.

s. పరివృఢుడు s. n. A master, owner, or superior.

s. పరివృతము &c. adj. Encompassed, surrounded.

s. పరివేత్త s. n. A younger brother, married before his elder.

s. పరివేషము s. n. 1. The disk of the sun, or moon. 2. a halo.

s. పరివేష్టించు v. a. To surround, or encompass.

s. పరివ్రాట్టు s. n. An individual of the highest religious order; the mendicant devotee.

s. పరిశీలన s. n. An enquiry, investigation, or scrutiny. పరిశీలించు v. a. To investigate.

s. పరిశుద్ధము &c. adj. 1. Sacred, holy. 2. pure, clean.

s. పరిశోధించు v. a. To examine, or investigate. 2. to try.

s. పరిషత్తు s. n. 1. An assembly, meeting, audience, or congregation. 2. money presented to an assembly of bramins, in expiation of sin.

s. పరిష్కారము s. n. 1. Decoration. 2. cleanness, purity. 3. settlement. పరిష్కరించు To make clear, or evident; to settle, arrange, or adjust.

s. పరిష్వంగము s. n. Embracing; an embrace.

s. పరిసరము s. n. Ground on the skirts of a river or mountain, or contiguous to a town, &c.

s. పరిసర్య s. n. Perambulation; wandering round, or about.

CSL

T. పరిహిపోవు v. n. To be rescued, or saved, from danger, &c.

S. పరిహారము s. n. 1. Remedy. 2 pretence. 3. objection. 4. quitting. పరిహరించు v. a. To throw off, or away; to quit; to discard, or reject. పరిహారపెట్టు To pretend, or object.

S. పరిహాసము s. n. 1. Mirth, sport, pastime, jocularity, merriment, jesting, raillery.

S. పరీక్ష or పరీక్ష s. n. Discrimination, investigation, examination, test, trial, experiment. పరీక్షించు v. a. To examine.

S. పరీక్షితుడు or పరీక్షిత్తు s. n. The name of a king, the son of *Abhimunyoo* and grandson of *Arjoona*. The Bhagvat Poorana, in which the exploits of *Krishna* are chiefly commemorated, is said to have been recited for this monarch's benefit, in order to secure eternal felicity for him, after his approaching death, by the bite of a snake.

S. పరీధావి s. n. The forty-sixth year, in the Hindoo cycle of sixty.

S. పరీభావము s. n. Disrespect, disgrace, insult, abuse.

T. పరుండు v. n. To lie down; to recline.

T. పరుగు s. n. 1. Running. 2. *a coss*, or distance varying from 2 to 3 miles.

T. పరుగెత్తు v. n. (from T. పరుగు *running*, and T. ఎత్తు *to lift up.*) To run. పరుగెత్తిపోవు To flee; to run away.

T. పరుచు v. a. 1. To spread. 2. to scatter. పరుపు s. n. Bedding, a mattress.

S. పరుడు s. n. 1. A stranger. 2. an excellent man. 3. god 4. an enemy.

T. పరువడి adv. 1. Well, properly. 2. much, excessively.

T. పరువము s. n. 1. Ripeness, maturity. 2. youth.

TUD. పరువము s. n. *vide* S. పర్వము.

T. పరువు s. n. 1. Running. 2. ripeness. 3. dignity, rank. 4. season. adj. Ripe, mature.

T. పరుష s. n. *vide* పరష.

S. పరుషము &c. adj. 1. Harsh, abusive. 2. rough, rugged. 3. severe, cruel, unkind.

TUD. పరుషదనము-పరుషము or పరుసు s. n. (from S. పరుషత్వ a derivative of the above.) Harshness, or severity, in word or deed.

TUD. పరేచకము s. n. *vide* S. పరిహాసము.

S. పరేత s. n. A dead or defunct person. పరేతరాట్టు (from S. రాజ్ *lord.*) A name of *Yama*.

S. పరేష్టుక s. n. A cow bearing many calves.

S. పరైధితము &c. adj. Nourished by a stranger.

S. పరోష్ణి s. n. A bat.

S. పరోక్షము adj. Imperceptible, invisible, unperceived.

S. పర్జన్యుడు s. n. A name of *Indra*.

S. పర్ణము s. n. 1. A leaf. 2. the tree termed *Butea frondosa*. 3. a division or chapter of the *Vedas*. పర్ణశాల (from S. శాల *a hall.*) A hut of leaves and grass; a hermitage.

s. పర్పటము s. n. A thin pancake. *vide* అప్పడము.

s. పర్యంకము s. n. 1. A bed. 2. the thigh.

s. పర్యంతము adv. Until ; as far as ; up to.

s. పర్యాప్తము &c. adj. 1. Obtained, gained. 2. adequate, able. adv. 1. Willingly, readily. 2. ably, powerfully. 3. satisfactorily. 4. unwillingly.

s. పర్యాయము s. n. 1. Order, arrangement, regular and methodical disposal or succession. 2. manner, kind. 3. opportunity, occasion. 4. manufacture, preparation, artificial production. 5. the text of a vocabulary, or the order of the synonimes for any term.

s. పర్యుదంచనము s. n. Debt.

T. పర్ర s. n. 1. A swamp, marsh, bog, or fen. 2. a measure of capacity, *a parah*, forty of which make one *toom*.

s. పర్వతము s. n. A mountain ; a hill.

s. పర్వము s. n. 1. A knot ; a joint in a cane, or body, &c. 2. a name given to certain days in the lunar month, as the full and change of the moon. 3. particular periods of the year, as the equinox, solstice, &c.

T. పర్వు v. n. To extend, or spread.

T. పఱఌంచు v. a. To shoot arrows, &c.

T. పఱచు v. 1. To flee, desert, or run away. 2. to flow as water. This verb is also the causal of పడు *to fall ;* and, in that sense, may denote - 1. To cause to fall. 2. to spread, or extend. 3. to cause to suffer. In this last meaning, it is added to many nouns, in order to convert them into active or causal verbs, in the same manner that పడు converts them into neuter verbs ; as, భయపడు v. n. To fear. భయపఱచు v. a. To frighten. భంగపడు v. n. To be disgraced. భంగపఱచు v. a. To disgrace.

T. పఱతెంచు v. n. To come.

T. పఱపు v. caus. (from పఱచు q. v.) 1. To cause to flee. 2. to shoot arrows, &c. 3. to annoy or vex.

T. పఱికెలు s. n. plu. A particular species of birds.

T. పఱిగొను v. a. 1. To surround, or encompass. 2. to obtain.

T. పఱియ s. n. 1. A piece, or bit. 2. a chink ; an opening, or crack, in the ground. 3. a pit.

T. పఱివోవు v. n. To be corrupted, or spoiled. v. a. To encroach upon ; to usurp.

T. పఱుపు s. n. Bedding ; a mattress.

T. పఱ్ఱ s. n. *vide* పర్ర. పఱ్ఱయుప్పు s. n. Salt spontaneously produced.

T. పఱ్ఱె s. n. *vide* పఱియ.

s. పలంకషుఁడు s. n. An imp, or goblin.

T. పలక s. n. 1. A plank. 2. a gambling table. 3. a board for writing on. 4. the side of a wooden pillar.

T. పలకము s. n. A small bed.

T. పలకరించు v. a. (from T. పలుకు q. v.) 1. To ask, beg, or solicit. 2. to hint, or remind. 3. to call aloud.

T. పలకసరులు s. n. plu. A necklace worn by men.

S. పలగండుఁడు s. n. 1. A bricklayer, or plasterer. 2. a tank-digger.

T. పలచేన s. n. *vide* పలుచేన.

S. పలము s. n. 1. A weight, equal to that of ten pagodas. 2. flesh.

S. పలలము s. n. Flesh.

T. పలవ s. n. *vide* పలువ.

T. పలవరించు v. n. To speak in one's sleep. పలవరింత s. n. Speaking while asleep.

T. పలవించు v. n. To lament.

S. పలాండువు s. n. An onion.

S. పలాయనము s. n. Flight, retreat.

S. పలాలము s. n. Straw.

S. పలాశము s. n. 1. A leaf. 2. the tree termed *Butea frondosa*. 3. green colour. adj. Green.

S. పలాశి s. n. A tree in general.

S. పలిక్ని s. n. An old, or grey headed, woman.

S. పలితము s. n. Greyness of the hair.

T. పలు adj. Many, several. s. n. *vide* పల్లు.

T. పలుక s. n. 1. A shield. 2. *the lams* of a weaver's loom. 3. *vide* పలక.

T. పలుకు or పల్కు s. n. 1. A word. 2. speaking, warbling. 3. sound, especially of music. 4. a language. 5. science. 6. a bit, or piece. 7. the inside of any hard substance. v. a. To speak, utter, or pronounce. పలికించు v. caus. To cause to speak, or utter. పలుకుచెలి s. n. (from T. చెలి *a woman.*) *Suruswatee*, the goddess of learning.

T. పలుగాకి s. n. A wicked, or bad, person.

T. పలుగు s. n. 1. *vide* పలుగాకి. 2. an iron crow.

T. పలుగుడుపాము s. n. A particular kind of snake.

T. పలుగురాయి s. n. A white sort of stone.

T. పలుచేన s. n. Thinness, spareness, leanness. పలుచేని adj. Thin, spare, lean. 2. not close; not thick. పలుచేనిమాటలు *Contemptuous* expressions.

T. పలుపు s. n. A halter for cattle.

T. పలుమఱు or పలుమాఱు adv. Often, frequently, constantly, repeatedly.

T. పలువ s. n. A wicked, or bad, person. adj. Wicked, bad. పలువతిట్లు s. n. plu. *Obscene* abuse.

T. పలువరించు v. n. *vide* పలవరించు.

T. పలువుండ్రు or పలువురు s. n. plu. Many persons. *vide* పలు.

T. పల్కరించు v. a. *vide* పలకరించు.

T. పల్గుడు s. n. Low ground.

S. పల్యయనము or పలాయ్యనము s. n. A saddle.

T. పల్లకమ్మ s. n. The name of a village goddess.

T. పల్లకి or పల్లకీ s. n. A palanqueen.

T. పల్లగేదె s. n. A white female buffalo.

T. పల్లటిల్లు v. n. To be reduced to distress.

T. పల్లటేలు s. n. plu. Doves.

T. పల్లము s. n. 1. A saddle. 2. a pit. 3. low ground. పల్లపుపంట s. n. The wet crop.

T. పల్లఱపులు s. n. plu. Useless, or vain, expressions.

S. పల్లవము s. n. A sprout, or shoot. 2. the extremity of a branch, bearing new

leaves. పల్లవాస్త్రుఁడు s. n. (from అస్త్ర *a weapon.*) The Hindoo Cupid; because his arrows are young leaves. పల్లవించు v. n. To sprout or shoot.

s. పల్లవికుఁడు or పల్లవుఁడు s. n. An adulterer; a paramour.

s. పల్లవితము &c. adj. 1. Having new sprouts. 2. spread, extended.

s. పల్లి s. n. A small village; a hamlet. 2. a lizard.

T. పల్లియ or పల్లె s. n. A village. పల్లెమాట A provincial, or vulgar, term. పల్లెవాఁడు s. n. 1. A villager. 2. a fisherman.

T. పల్లు s. n. making in the inflex. sing. పంటి A tooth. పండ్లనెబ్బి s. n. The tooth-ache.

T. పల్లు s. n. Low ground. adj. Low; on a low level.

T. పల్లెకూటము s. n. A school.

T. పల్లేరుపల్లిక s. n. The plant termed small caltrops. *Tribulus terrestris.*

T. పల్లేరుపువ్వు s. n. A small nose ring, in the shape of the flower of the plant abovementioned.

s. పల్వలము s. n. A small pond.

T. పళ్లాలమ్మ s. n. The name of a village goddess.

T. పల్లిక s. n. A small round flat basket.

T. పళ్లెము or పళ్లెరము s. n. A small metal plate.

T. పవడము s. n. Coral.

s. పవనము or పవమానము s. n. Air, or wind. పవనాశనము (from s. అశన *food.*) A snake; because serpents are said to feed on air. పవమానుఁడు s. n. The god of wind.

T. పవలు s. n. Day; day time. *vide* పగలు.

T. పవాడము s. n. A ceremony performed by the fanatic worshippers of *Vishnoo,* in which they affect to immolate, and subsequently to resuscitate, a human victim.

s. పవి s. n. The thunderbolt of *Indra.*

s. పవిత్రకము s. n. Pack-thread; or, a rope, or net, made of it.

s. పవిత్రము &c. adj. Pure, clean, purified; in a religious sense, it is applicable to a person who by austerity and mortification is released from all worldly passions and attachments. s. n. 1. Sacrificial grass, *Poa cynosuroides.* 2. the missile weapon of *Vishnoo.* 3. cow-dung. 4. water. 5. the disease termed *the fistula.* 6. turmerick. పవిత్రపుభ్రేలు s. n. The ring finger of the right hand; as deemed purer than the rest.

T. పవ్వళించు v. n. To lie down, or recline.

T. పశి adj. Young, tender, infant. పశితనము s. n. Infancy, childhood.

T. పశిమి s. n. Yellow colour.

s. పశువు s. n. 1. An animal in general. 2. a beast. 3. horned cattle. 4. a goat. 5. a subordinate deity, and one of *Siva's* followers. పశుపతి s. n. (from s. పతి *lord.*) A name of *Siva.*

s. పశ్చాత్తాపము s. n. 1. Remorse, repentance. 2. pity, compassion.

s. పశ్చిమము s. n. The west. adj. 1. Western. 2. hinder, behind, after.

s. పశ్యతోహరుఁడు s. n. A thief, or pilferer, who steals in presence of the parties, and proverbially applied to goldsmiths.

T. పస s. n. 1. Brightness, splendour. 2 effect, result. 3. ability, qualification.

G. పసందు adj. (from P. پسند *choice, approbation.)* Agreeable, pleasing, handsome, comely.

TUD. పసదనము s. n. (from s. ప్రసాధన) Decoration, embellishment.

T. పసుపు s. n. Turmerick. పసుపుకుంట (from T. కుంట q. v.) A certain extent of the low land in which turmerick grows. పసుపుచాయ (from T. చాయ *colour.)* Yellow colour.

T. పసరము or పసలము s. n. A quadruped. It is usually applied to horned cattle.

T. పసరు or పసురు s. n. The expressed juice of leaves. 2. bilious vomiting. పసరుచాయ (from T. చాయ *colour.)* Green colour.

T. పసాదము s. n. Food, (H. پرساد, especially such as has been offered to the deities. Leavings of a great man or spiritual guide. Kindness.)

T. పసాపడు v. a. To eat.

T. పసి adj. *vide* పశి. s. n. 1. Fragrance, smell. 2. cattle.

T. పసిఁడి s. n. Gold. adj. Golden.

T. పసిదిండి s. n. (from T. పసి *cattle,* and T. తిండి *food.)* A tiger.

T. పసిమి s. n. *vide* పశిమి.

T. పసిరిక s. n. Young, or tender, grass. పసిరికపాము s. n. A greenish snake.

T. పసుపు s. n. *vide* పసపు.

T. పసులపోలిగాఁడు s. n. *vide* ఏట్రింత.

T. పస్తాయించు v. n. 1. To feel shame, or regret. 2. to bear or suffer.

s. పస్త్యము s. n. A house.

s. పక్షకము or పక్షద్వారము s. n. A private, or back, door.

s. పక్షతి s. n. The first lunar day, of either the dark, or bright, fortnight. 2. the root, or insertion, of a wing.

s. పక్షము s. n. 1. The bright, or dark, half of the lunar month. 2. a wing. 3. the feather of an arrow. 4. a side, or flank. 5. a side or party. 6. partiality. 7. an argument; a position advanced, or to be maintained. 8. a class or tribe. 9. the subject of an inference. పక్షమందు In the event of; if; supposing; provided. పక్షపాతము s. n. Partiality. పక్షపాతి A partial person. పక్షీకరించు To be partial.

s. పక్షిణి s. n. A night and two days, or a day and two nights.

s. పక్ష్మము s. n. The eye-lash.

s. పాంచజన్యము s. n. 1. *Vishnoo's* conch. 2. fire.

s. పాంచాలజాతి s. n. The five casts of artificers, viz. the carpenters, weavers, barbers, washermen, and shoe-makers.

s. పాంచాలదేశము s. n. One of the fifty-six countries, enumerated by the Hindoos.

s. పాంచాలి s. n. A name of *Drouputy,* the wife of the five *Pandoo* princes.

s. పాంచాలిక s. n. 1. A doll, or puppet. 2. an image carved on pillars.

s. పాండిత్యము s. n. Learning, knowledge.

s. పాండుడు s. n. The name of a sovereign of ancient *Delhi*, nominal father of the five *Pandoo* princes.

s. పాండురము s. n Pale, or yellowish white, colour. adj. Pale, or yellowish white.

s. పాండువు s. n. 1. *vide* పాండురము. 2. the white leprosy.

s. పాండ్యదేశము s. n. A country in southern part of the Indian peninsula, comprehending part of the modern *Tamil* provinces.

s. పాంథుడు s. n. A traveller.

s. పాంశువు or పాంసువు s. n. 1. Dust. 2. manure.

s. పాంసుల s. n. An unchaste woman.

s. పాక s. n. A house built without large beams, with a shelving roof.

s. పాకనాటిరెడ్లు s. n. plu. A certain tribe among the *Soodras*.

s. పాకపుటి s. n. A potter's kiln.

s. పాకము s. n. 1. Maturity; natural, or artificial, as the state of being cooked, or ripened. 2. the young of any animal.

s. పాకశాసనుడు s. n. A name of *Indra*.

T. పాకీ or పాకీవాడు s. n. A scavenger.

T. పాకు v. n. To creep, or crawl.

T. పాకోడు s. n. A raised wooden shoe.

T. పాగ or పాగా s. n. 1. A turband. 2. a stable. పాగాచుట్టు v. a. To tie on, or form, a turband.

T. పాగడము s. n. A silver ornament, worn by Hindoo females, round the ankle.

s. పాచకుడు s. n. A cook.

T. పాచనము s. n. Looseness of the bowels; flux.

T. పాచి s. n. 1. Dirt, filth. 2. the unclean substance which covers the teeth. 3. the green stuff produced in stagnant water. 4. mouldiness. adj. Dirty, unclean. Water is deemed by the Hindoos to be పాచి, or unclean, unless it be brought from the well on the same day on which it is used. పాచిగొను v. n. Dirt to attach itself, or to stick.

TUD. పాచిక s. n. (from s. పాశక) Dice.

T. పాచు v. n. To putrify, or become corrupted or rotten. From this verb comes పాచి q. v.

T. పాట s. n. 1. A song. 2. a poem. 3. method, manner. పాటలునవి The seven musical notes.

s. పాటచ్చరుడు s. n. A thief, or robber.

s. పాటలము s. n. Pale red; rose colour.

s. పాటలీనగరము s. n. The name of a city, supposed to be the modern *Patna*.

s. పాటవము s. n. 1. Cleverness, talent. 2. health. 3. eloquence.

T. పాటా s. n. Erasure, blotting out. పాటా-కొట్టు or తీయు To erase.

T. పాటి s. n. 1. Computation, as applied to number, weight, measure, extent, or value. 2. kind, sort, or description. 3. justice. adj. Exact, as applied to number, weight, measure, or extent. ఏపాటిజనము How many people? యీబంగారుయేపాటి Of what weight, or value, is this gold? యీధాన్యముయేపాటి What

quantity is this grain? నిడుపుయేపాటి What length? వీఁడుయేపాటివాఁడు What kind of man is he? పాటితప్పకనడుచు To act according to justice; to keep within due limits, or bounds. పాటికోల Exact measurement.

T. పాటించు v. a. 1. To obtain. 2. to regard, observe, or pay attention to.

T. పాటిల్లు v. n. 1. To be obtained. 2. to shine.

T. పాటు s. n. (from the verb పడు q. v.) 1. A fall. 2. suffering, distress, misfortune, pain. 3. labour, work. 4. a declining state. 5. the falling back, or ebb, of the tide. 6. manner, mode. 7. a time, or occasion. 8. pride, arrogance, presumption. By the addition of this word to certain verbs, their verbal nouns are formed; as దిద్దు *To alter.* దిద్దుపాటు s. n. *Alteration.* కుదురు *To be settled.* కుదురుపాటు s. n. *Settlement.*

S. పాఠము s. n. 1. A lesson. 2. reading, perusal in general. 3. studying the *Vedas* or scriptures, considered as one of the five great sacraments of the Hindoos.

T. పాఁడి s. n. 1. Abundance of the produce of cattle; as milk, &c. 2. equity, justice. adj. Just, equitable. పాఁడియావు s. n. (from T. ఆవు *a cow.*) A milch cow.

T. పాడు s. n. making in the inflex. sing. పాటి Ruin, destruction. adj. Ruined, destroyed. v. a. To sing. పాడించు v. caus. To cause to sing. పాటినేల (from T. నేల *ground.*) Land on which formerly a village stood; in which tobacco and other such plants are generally grown. పాటిరేవు (from T. రేవు *a bank.*) The ruined, or broken, part of a bank, from which a person can descend to a river. పాడిల్లు (from T. ఇల్లు *a house.*) A deserted, or ruined building. పాడుమాట (from T. మాట *a word.*) An inauspicious expression.

T. పాడె s. n. 1. A bier. 2. the funeral pile.

S. పాడ్యమి s. n. The first lunar day of either the dark, or bright, lunar fortnight.

S. పాణి s. n. The hand.

S. పాణింధమము s. n. A bellows.

S. పాణిక s. n. 1. A sort of spoon, or ladle. 2. a paddle.

S. పాణిగృహీతి s. n. A bride; one wedded according to the ritual.

S. పాణిపీడనము s. n. A marriage, or wedding.

S. పాణివాదము s. n. A clap with the hand.

T. పాఁత adj. Old, decayed, worn out. s. n. 1. Cloth. 2. old cloth. పాఁతగిలు v. n. To grow old, or stale. పాఁతరికము Oldness, staleness.

S. పాతకము s. n. 1 Sin, crime. 2. the cause of falling, literally or figuratively; alighting.

S. పాతనము or పాతము s. n. Falling, descending

T. పాఁతర or పాఁతరగొయ్యి s. n. A pit, in which grain is preserved.

T. పాతరలాడు or పాతలాఁడు v. n. 1. To dance. 2. to walk about in search of something.

s. పాతాళము s. n. Hell; the infernal regions under the earth, and the abode of the *Nagas*, or serpents.

T. పాతిక or పాతికె s. n. 1. The fourth, or quarter, of any thing. 2. the sixty-fourth part of the coin termed *a pagoda*.

s. పాతివ్రత్యము s. n. Chastity.

T. పాఁతు v. a. To fix, or fasten, in the ground. s. n. That portion of the thing so fastened, which is under ground. పాఁతిపెట్టు v. a. To bury in the ground.

s. పాత్ర s. n. 1. A vessel in general; a plate, cup, or jar. 2. a sacrificial vase, or vessel, comprising various forms of cups, plates, spoons, ladles, &c., so used. 3. a dancing girl.

s. పాత్రము &c. adj. Worthy, fit, capable, adequate. s. n. A tame parrot. పాత్రుఁడు s. n. A king's counsellor or minister.

s. పాథము or పాథస్సు s. n. Water.

s. పాథికము or పాథేయము s. n. Provision, or provender, for a journey.

s. పాదజుఁడు s. n. *A Soodra*, or Hindoo of the fourth or servile tribe; because born *from the foot* of Brumha. *vide* పాదము.

T. పాదట్టు s. n. A cobweb.

s. పాదపము s. n. A tree.

s. పాదము s. n. 1. A foot. 2. a quarter. 3. a hill at the foot of a mountain. 4. a ray of light. 5. the root of a tree. 6. the foot, or line, of a stanza. 7. the line of a hymn, or stanza of the *Rig veda*. పాదచారి A person on foot. పాదత్రాణము (from త్రాణ *that preserves.*) A shoe, or boot. పాదశాఖలు s. n. plu. The toes. పాదాంగదము s. n. An ornament for the feet, or toes. పాదాంగుష్ఠిక s. n. An ornament, or ring, worn on the great toe. పాదరక్ష s. n. A shoe.

s. పాదరసము s. n. Quicksilver, mercury.

T. పాది s. n. 1. A machine for crossing rivers. 2. a garden bed. పాదిగట్టు v. To divide into beds.

T. పాదు s. n. A garden bed. v. a. *vide* పాఁతు.

s. పాదుకలు s. n. plu. Wooden shoes.

s. పాద్యము s. n. Water, &c., for cleaning the feet.

s. పానకము s. n. 1. The juice expressed from the sugar cane. 2. water in which jaggory, or sugar, has been dissolved, used by the Hindoos as a cooling drink.

s. పానము s. n. Drinking. పానగోష్ఠిక (from s. గోష్ఠి *a station.*) A dram-shop; a place where people drink together. అన్నపానాదులు s. n. plu. Food and raiment.

TUD. పానము s. n. (from s. ప్రాణ) Life.

T. పానలు s. n. plu. Doubts, objections.

T. పానవట్టము s. n. The lower part of *the lingum*.

T. పానసము s. n. A kitchen. పానసీఁడు s. n. A cook.

T. పానారము s. n. A kind of beetle-nut.

s. పానీయము s. n. Water.

T. పానుపు or పాన్పు s. n. Bedding. పాన్పుదుప్పలువ A sheet.

T. పాప s. n. 1. A child. 2. the reflexion of objects on the pupil of the eye.

T. పాపట s. n. The parting of the hair, on

a female's head. పాపటబొట్టు A kind of head ornament, suspended on the forehead, from the parting of the hair.

T. పాపటను s. n. A harrow, or hoeing instrument.

S. పాపము s. n. Sin, crime, wickedness. This word is also used as an interjection, denoting compassion, *what a sin! what a pity! poor thing!* &c.; as పాపము ఆచిన్నవాన్ని కొట్టవద్దు Poor thing! don't beat that child. పాపాత్మము &c. adj. Sinful.

T. పాపరచెట్టు s. n. The plant termed *Cucumis madraspatanus.*

T. పాపరస్త్రు s. n. An arrow, in the form of a snake.

T. పాపఱేఁడు s. n. (from T. పాము *a snake,* and ఱేఁడు *lord.*) *Sesha,* the king of snakes.

S. పాపర్ధి s. n. A hunting, or chase.

S. పాపి adj. Sinful, or wicked. *vide* పాపము.

T. పాపు v. a. 1. To free, or deliver. 2. to dissipate, or remove. 3. to expiate, or efface. 4. to liquidate, or pay. *vide* పాయు. పాపుకొను v. comp. To free, &c. one's-self.

S. పాప్మ s. n. Sin, guilt.

S. పామ s. n. Cutaneous eruption; herpes; scab. పామనము &c. adj. Diseased with herpes.

S. పామరము &c. adj. 1. Wicked. 2. vile, low, base. 3. stupid, foolish.

T. పాము s. n. A snake, or serpent.

T. పాము v. a. To rub.

T. పాయ s. n. 1. The branch of a river. 2. the divisions in garlick, or those in onions, and similar substances. పాయవిచ్చు A branch of a river to break off from the main stream.

S. పాయసము s. n. Rice, mixed with sugar and milk. *vide* పారలౌకికము.

T. పాయరా s. n. Manner; mode.

T. పాయు v. n. 1. To separate. 2. to leave, or quit. 3. to be rotten. 4. to be defeated.

T. పార s. n. A short hoe, or *momaty.*

T. పార part. the infinitive of పారు q. v. prefixed to other verbs, to add force or emphasis to their previous meaning; and corresponding with *off, away, out,* &c. in English; as, పారబోయు v. a. To pour or empty *out.* పారవేయు v. a. 1. To throw *away.* 2. to lose. పారదోలు v. a. 1. To drive *out* or *away.* 2. to defeat. పారజల్లు To pour or empty *out.*

S. పారంపర్యము s. n. 1. Traditional instruction; tradition. 2. continuous order, or succession.

S. పారణ s. n. Eating after a fast.

S. పారదము s. n. *vide* పాదరసము.

T. పారనాడు v. To speak contemptuously.

T. పారపత్యము s. n. The superintendence of a village.

S. పారము s. n. 1. The further, or opposite, bank of a river. 2. the end, or extremity.

S. పారలౌకికము s. n. *vide* పరమాన్నము, or పాయసము.

S. పారశవుఁడు s. n. The son of a *Soodra* woman, by a *Brahmin.*

s. పారసీకదేశము s. n. The kingdom of *Persia*.

T. పారాణి s. n. The decoration of the feet with కుంకుమ &c. పారాణించు v. a. To decorate the feet, in that manner.

s. పారాయణము s. n. 1. Reading a holy book at so much a day. 2. totality, entireness.

s. పారావతము s. n. A dove, or pigeon.

s. పారావారము s. n. The sea, or ocean.

s. పారాశర్యుడు s. n. The poet *Vyasa*.

s. పారి s. n. A milk pail, or rather milk-pot; as milk is always mixed into earthen or metal vessels.

s. పారికాంక్షి s. n. An ascetick; one who devotes his days to devout contemplation; the religious mendicant.

s. పారిజాతము s. n. A tree, in paradise.

s. పారితథ్యము s. n. A trinket, worn on the forehead where the hair is parted.

s. పారిభద్రకము s. n. A tree so called.

s. పారిషదుడు s. n. A spectator; a person present at an assembly, or congregation.

s. పారిహారికుడు s. n. A maker of garlands.

s. పారిహార్యము s. n. A bracelet worn by women.

s. పారీంద్రము s. n. A lion.

T. పారు v. n. 1. To run. 2. to purge. 3. to fly, or rise, in the air. 4. to begin. 5. to grow or become. 6. to flow as water. *vide* పాఱు. పారిపోవు v. n. To run off, or away; to escape మొండబారు *To begin* to dry, or heal. పండబారు *To begin* to ripen. గడుసుపారు *To grow* hard. బిరుసుపారు *To grow* stiff.

T. పారువము s. n. *vide* పారావతము.

s. పారుష్యము s. n. 1. Abuse; reproach; scurrilous, opprobrious, or unfriendly speech. 2. the property of harshness, &c., in speaking. 3. severity, violence, either in word, or deed; as వాక్పారుష్యము Defamation, abuse, or violence of words; and దండపారుష్యము Personal injury, assault, or violence of blows.

s. పార్థివుడు s. n. A king, or prince.

s. పార్థుడు s. n. A name of *Arjoona*.

s. పార్వణము s. n. A particular *Sraddha*, or funeral ceremony, at which double oblations are offered; three cakes to the father, paternal grandfather, and great grandfather; and three to the maternal grandfather, his father, and grandfather; and the crumbs of each set to the remoter ancestors in each line. 2. the cake itself.

s. పార్వతి s. n. *Parvatee*, the wife of *Siva*.

s. పార్శ్వము s. n. 1. A side. 2. a part. 3. the body below the arm-pit. ఒకనిపార్శ్వముగా మాట్లాడు To speak *in favour of* one.

s. పార్ష్ణి s. n. The heel.

T. పాఱ part. *vide* పార.

T. పాఱు v. n. *vide* పారు.

T. పాఱుదు s. n. The flowing of water.

T. పాఱుడు s. n. A brahmin.

T. పాఱుతెంచు v. n. To come running.

T. పాల s. n. A small bird, whose flight is consulted in omens.

T. పాలకి s. n. A palanqueen. పాలకీకొంకు రిక్క (from T. కొంకు *a bamboo*, and TUD. రిక్క *a star.*) The tenth stellar mansion; because it's shape resembles that of the bamboo of a palanqueen.

S. పాలకుఁడు s. n. A cherisher, preserver, protector, or guardian.

T. పాలగరువు s. n. A soil, consisting of sand above, and clay underneath.

T. పాలచెట్టు s. n. A species of *Mimusops*.

T. పాలటేఁకు or పాలతేఁకు s. n. A particular species of the teak tree.

S. పాలనము s. n. Protecting, nourishing, cherishing, preserving, guarding.

T. పాలపిట్ట s. n. *vide* పాల.

T. పాలవన్నె s. n. (from T. వన్నె *colour.*) Pale-red colour.

T. పాలవెల్లి s. n. 1. The sea of milk, from పాలు q. v. 2. a small decorated shed, erected in the houses of the Hindoos, in which the idol is placed, and worshipped, on particular festivals.

T. పాలసుఁడు s. n. A wicked man.

T. పాలసురాలు s. n. A wicked female.

S. పాలాశము s. n. Green colour. adj. Green.

S. పాలించు v. a. To preserve, cherish, or protect.

S. పాలితము &c. adj. Cherished, nourished.

T. పాలు s. n. making in the inflex. sing. పాలి, and in the nom. plu. పాళ్లు 1. A share, or portion; a division, or allotment; a part. 2. the ryot's share of the whole produce of the crop. 3. possession, charge. పాలికాపు A partner, or sharer. పాలంబడు v. n. To fall to one's share. పాలుపంచు v. a. To divide into shares.

T. పాలు s. n. plu. making in the inflex. పాల 1. Milk. 2. milky juice; juice. జెముడుపాలు The juice of the plant termed *milk-hedge, Euphorbia tirucalli.* The inflexion పాల is also used as an adjective, to denote 1. Milch, milk, or milky. 2. milk white. పాలవెండి *Pure,* or milk white, silver. పాలావు A milch cow. పాలిండ్లు s. n. plu. lit. milk houses. A female's breasts. పాలపండ్లు lit. milk teeth. The teeth cast in infancy. చెఱకుపాలు The juice of the sugar-cane. గొఱ్ఱెపాలు Sheep's milk. ఆవుపాలు Cow's milk. పాలుకాఁచు To boil or heat milk. పాలుపొంగు Milk to bubble in boiling. పాలుపితుకు To draw milk; to milk. చేను or చన్ను - పాలు Woman's milk. పాలుతోడుపెట్టు To turn, or curdle, milk. పాలమీఁగడ The cream of milk. మొగముపాలుగారు lit. the face to distil milk. The face to be exceedingly handsome, and pleasing.

పాలు v. n. (from the above.) To become pale from disease. ఒళ్లుపాలినది The body has become pale from disease.

T. పాలుమాలు v. n. To be idle, or lazy. పాలుమాలిక s. n. Laziness.

T. పాలెగాఁడు s. n. A poligar.

T. పాలేఱు s. n. The river *Palaur,* which runs through the province of *Arcot.*

T. పాలేర్లు or పాలేళ్లు s. n. plu. Ryots who

cultivate with the farming stock of another.

T. పాళము s. n. 1. A manner, or method. 2 a lump, or mass, of metal.

S. పాళి s. n. 1. The sharp edge of a sword, or of any cutting instrument. 2. the tip of the ear. 3. a line, row, or range. 4. a mark, spot, or stain. 5. the hip or haunch.

S. పాళిక s. n. The lobe of the ear.

T. పాళీ s. n. The slit of a pen. 2 a cloth marked with squares, upon which games are played.

T. పాలె s. n. 1. *vide* పాళము No. 2. 2. the covering which encloses the germ of the cocoanut.

T. పాలెగాఁడు s. n. A poligar.

T. పాలెము s. n. A *Polliam,* or country under a poligar.

T. పాలెముపట్టు s. n. An encampment.

T. పావంచె s. n. A stair, or step.

S. పావకుఁడు s. n. 1. The deified personification of fire, termed *Agni.* 2. a saint, or person purified by religious abstraction.

T. పావకోళ్లు-పావుకోళ్లు or పావాలు s. n. plu. Wooden shoes.

T. పావడ s. n. A petticoat, *vide* గాగరా.

S. పావనము &c. adj. Pure, purified. s. n. 1. Purification. 2. penance. 3. water.

T. పావిలికూర s. n. A particular pot-herb.

T. పావు s. n. 1. A quarter. 2. the quarter of the coin termed *a pagoda.*

T. పావురము or పావురాయి s. n. A dove, or pigeon.

T. పావులా s. n. The quarter of a rupee.

S. పాశము s. n. 1. A fetter, chain, or tye; the string for fastening tame animals, or the net or noose for catching birds, deer, &c. 2. in composition with words signifying *hair*, it denotes *quantity*, as కేశపాశము Much or flowing hair; in composition with కర్ణ it denotes *beauty*, as కర్ణపాశము a handsome ear; in composition with ఛత్ర, and other words, it denotes *depreciation*, as ఛత్రపాశము a shabby umbrella.

S. పాశి s. n. A name of *Vuroona,* the indian *Neptune.*

S. పాశుపాల్యము s. n. The business of a grazier; rearing and keeping cattle.

S. పాషండుఁడు s. n. A heretick; an impostor; one who, not conforming to the orthodox tenets of Hindoo faith, assumes the external characteristicks of tribe or sect; as *a Jaina,* &c.

S. పాషాణము s. n. A stone.

T. పాసికలు s. n. plu. Dice.

TUD. పాసెము s. n. (from s. పాయస) *vide* పాయసము.

S. పింగళ s. n The fifty-first year, of the Hindoo cycle of sixty.

S. పింగళము s. n. Tawny colour. adj. Of a tawny colour.

T. పింగాణీ s. n. China ware of any kind; as plates, cups, saucers, &c.

T. పించెము s. n. Pride. పించెమణఁచు 1. To suppress another's arrogance. 2. to kill.

S. పింఛము s. n. The peacock's tail.

s. పింజము s. n. Cotton.

s. పింజరము s. n. Tawny, or reddish yellow colour. adj. Tawny, or reddish yellow.

T. పింజారి s. n. 1. A useless, poor, or helpless person. 2. a cotton cleaner.

s. పింజూషము s. n. The wax of the ear.

T. పింజె s. n. 1. The feathered part of an arrow. 2. the end of a cloth plaited up, or drawn together, in folds.

s. పిండము s. n. 1. A lump, heap, cluster, quantity, or collection. 2. a ball, or globe. 3. a mouthful, or roundish lump of food, considered as equivalent to a mouthful. 4. an oblation to deceased ancestors; as a ball or lump of meat, or rice, mixed up with milk, curds, flowers, &c., and offered to the manes at the several *Sraddhas*, by the nearest surviving relations. 5. a gift in honor of deceased relations. 6. the fœtus, or embryo, in the early period of gestation.

T. పిండలి s. n. A lump, or mass.

T. పిండి s. n. 1. Flour. 2. a flock, or multitude. పిండివంటలు s. n. plu. Cakes made of any kind of flour. తెలకపిండి The flour of ground *sesamum* seed, from which the oil has been previously expressed.

s. పిండిక s. n. The nave of a wheel.

T. పిండు s. n. 1. An army, composed of elephants, chariots, horse, and foot. 2. a multitude. v. a. 1. To press, squeeze, or to wring. 2. to milk.

T. పింద-పిందియ or పిందె s. n. Young, or unripe, fruit.

T. పింపిళ్లు s. n. plu. Leaps.

s. పికము s. n. The indian cuckoo.

T. పిక్క s. n. The calf of the leg.

T. పిక్కటిలు or పిక్కటిల్లు v. n. To be overflowing; to be full, or bursting, from the increasing size of what is confined.

T. పిక్కు v. a. To cheat, or deceive. s. n. Ambiguity. adj. Ambiguous. పిక్కుమాట *Double entendre.*

T. పిగిలిపిట్ట s. n. A small species of bird.

T. పిగులు v. n. To be burst, by tightness.

s. పిచండము s. n. The belly. పిచండిలుడు A pot-bellied man.

s. పిచుమందము s. n. The neem tree *Melia azadirachta.*

s. పిచులము or పిచువు s. n. Cotton.

T. పిచ్చ s. n. 1. *vide* పిచ్చి. 2. shortness of measurement. adj. *vide* పిచ్చి. పిచ్చపట్టు v. n. Madness to seize, or attack one. s. n. Excessive frugality, or economy. పిచ్చపట్టుగానుండు To be a miser. పిచ్చ పాటితలపోసుకొను lit. to pour on the head both shortness, and exactness, of measurement. To relate to another all one's adventures, both fortunate and unfortunate.

s. పిచ్చటము s. n. 1. Lead. 2. tin.

T. పిచ్చపెసలు s. n. plu. A small species of the pulse termed *green gram*, or *Phaseolus radiatus.*

T. పిచ్చలించు v. n. To be in great pain, distress, or anguish.

T. పిచ్చి s. n. Madness, lunacy, folly. adj. Mad, lunatic, foolish.

T. పిచ్చిక s. n. A sparrow.

T. పిచ్చిలు or పిచ్చిల్లు v. n. Juice to flow from pressure.

T. పిచ్చుక s. n. A sparrow. *vide* పిచ్చిక. పిచ్చుకకుంటి adj. Lame, or halting, like a sparrow.

S. పిచ్ఛ s. n. The gum of the silk cotton tree.

S. పిచ్ఛిలము adj. Moist. s. n. The silk cotton tree.

S. పిటకము s. n. 1. A basket; a large basket, or receptacle of basket work, for keeping grain, &c.; a granary. 2. a pimple.

T. పిట్ట s. n. A bird.

T. పిట్టు s. n. Flour boiled by steam.

S. పిఠరము or పిఠరి s. n. A pot, or pan.

T. పిడక s. n. One of those cakes of dried dung, which are used for fuel. పిడకలుతట్టు To form these cakes of dung.

T. పిడక మొసలి s. n. The gangetic porpoise. *Delphinus gangeticus.*

T. పిడచ s. n. A quantity of boiled rice, sufficient to be held in one hand.

T. పిడచపాంత s. n. A piece of cloth, used in besmearing, with macerated cow dung, the floor of Hindoo dwellings.

T. పిడత s. n. A very small earthen pot.

T. పిడి s. n. A handle, or hilt.

T. పిడి s. n. A female, as applied to animals only.

T. పిడికిలి s. n. making in the inflex. sing. పిడికిఁటి, and in the nom. plu. పిడికిళ్లు The fist. పిడికెఁడు Such a quantity as can be held in the clenched hand. పిడిగుద్దు s. n. A fisty cuff, or blow with the fist. పిడికిలించు To close the fist. ప్రాణాలు పిడికిఁటఁబట్టుకొను lit to hold one's own life in one's own fist. To be in the greatest excess of alarm, or fear.

T. పిడిగొట్టు v. a. To geld animals.

T. పిడివాదము s. n. Obstinacy, pertinacity.

T. పిడిసాన s. n. An auger, or carpenter's tool, for boring holes.

T. పిడుగు s. n. A thunderbolt.

T. పిడుచు v. a. *vide* పిండు No. 1.

S. పిణ్యాకము s. n. The sediment of seeds, &c. ground for oil; oil cake, or the seeds after expression.

S. పితామహుఁడు s. n. A paternal grandfather.

T. పితుకు v. a. 1. To milk, *vide* పిండు. 2. to squeeze a sore.

S. పితృతిథి s. n. (from s. పితృ *a progenitor,* and s. తిథి *a lunar day.*) The day of the new moon, on which she rises invisible, and on which offerings are made to the manes of one's ancestors.

S. పితృప్రసువు s. n. (from s. పితృ *a progenitor,* and s. ప్రసూ *parents.*) Twilight; because then the spirits of one's ancestors are abroad.

S. పితృవనము s. n. (from s. పితృ *a progenitor,* and s. వన *a wood.*) A cemetery; a place where dead bodies are burnt, or buried.

s. పితృవ్యుఁడు s. n. A paternal uncle.

s. పిత్తము s. n. (H. پت) Bile; the bilious humor.

T. పిత్తు v. a. To break wind behind. s. n. Breaking wind behind.

s. పిత్ర్యము adj. Paternal; obsequial; relating to the parent, or to deceased progenitors.

T. పిదప adv. Afterwards. adj. 1. Frugal, economical. 2. degenerate.

T. పిదుకు v. a. *vide* పితుకు.

s. పిధానము s. n. A covering, cover, or concealment; a sheath.

s. పినద్ధము &c. adj. Clothed, accoutred, dressed.

s. పినాకము s. n. The bow, or trident, of *Siva*. పినాకి A name of *Siva*; thence derived.

s. పినాకిని s. n. The river *Pennar*, which rises near *Nundidroog* and flows into the sea near *Nellore*.

T. పిన్న or పిన adj. 1. Young. 2. small. పిన్నపెద్దలు Both old and young; both great and small. పిన్నతనము s. n. Childhood, infancy. పినతండ్రి (from తండ్రి *a father.*) 1. A father's younger brother. 2. the husband of a mother's younger sister. పినతల్లి (from T. తల్లి *a mother.*) 1. A mother's younger sister. 2. the wife of a father's younger brother.

T. పిన్నకక్కెర s. n. The partridge termed *Perdrix sylvatica*.

s. పిపాస s. n. Thirst.

s. పిపీలిక s. n. An ant.

s. పిప్పలము s. n. (H. پیپل) The holy fig tree. *Ficus religiosa*.

s. పిప్పలి s. n. (H. پیپل) Long pepper. పిప్పలికట్టె The dried long pepper vine. పిప్పలిదుంప The root of long pepper. పిప్పళ్లమోడి The thick part of the long pepper vine.

T. పిప్పి s. n. The remaining solid part of any thing, of which the juice has been expressed, or strained out.

s. పిప్లువు s. n. A freckle, mole, or mark.

T. పిమ్మట adv. Afterwards; subsequently.

T. పియ్యి s. n. making in the inflex. sing. పీతి Human excrement; also that of dogs, crows, &c., but not applied to that of cattle.

G. పిరంగి or పిరంగీ s. n. A great gun, or cannon. lit. of or belonging to *Franks*, or Europeans. పిరంగివాతపెట్టు To blow off from the muzzle of a gun. lit. to place one at it's muzzle.

T. పిరంగిచెక్క s. n. The plant termed *Mimosa octandra*.

T. పిరిగొను v. To encompass, or surround.

G. పిర్యాదు s. n. (from P. فریاد) A complaint. పిర్యాదీ (from P. فریادی) A plaintiff.

T. పిఱు s. n. The fourth fraction in descent by fours from unity; the two hundred and fifty-sixth part of a whole.

T. పిఱికి s. n. A coward. adj. Cowardly, timid. పిఱికిమెకము The antelope. lit. the timid animal.

T. పిఱుు or పిఱుుఁద adv. Behind. పిఱుుతియుచు v. n. To retire, or withdraw. పిఱుుదు or పిఱ్ఱ s. n. The buttock, or backside.

T. పిలకలు s. n. plu. The young shoots, from the root of the parent plant.

T. పిలుచు v. a. 1. To call another to come, or approach. 2. to invite to an entertainment. పిలుచుకొను v. comp. 1. To call for one's own advantage, or for one's own purposes. 2. to call each other mutually. పిలుపు s. n. 1. A call, or cry. 2. an invitation. పిలిపించు or పిలుపించు v. caus. To cause one person to call, or invite, another. పిలిపించుకొను or పిలుపించుకొను v. caus. comp. 1. To cause one's-self to be called, or invited, by another. 2. to cause one person to call or invite another for one's own purposes, or advantage. పిలవనంపించు To send one person to call another. పిలుచుకవచ్చు To bring another along with one's-self. పిలుచుకపోవు To carry or conduct away another person, along with one's-self.

T. పిల్ల s. n. 1. A child, or infant. 2. the young of any animal. adj. Young, small, tender. పిల్లకాయ s. n. A child or infant; applied to the human species alone. పిల్లదూలము A small, or cross, beam. కుక్కపిల్ల A puppy. పిల్లగాడు A boy, or lad. పిల్లవేయు To bring forth young.

T. పిల్లనగ్రోవి or పిల్లంగోవి s. n. A flute.

T. పిల్లమిరిమురుము s. n. A summerset, or leap, heels over head.

T. పిల్లాండ్లు s. n. plu. Ornaments worn on that toe which is next to the little one.

T. పిల్లి s. n. (H. بلی) A cat. పిల్లికూంత Mewing. పిల్లికూన A kitten.

T. పిల్లిపీచరదుంప s. n. The plant termed *Asparagus racemosus.*

T. పిళ్లారి s. n. A name of *Ganesa.*

S. పిశంగము s. n. Tawny colour. adj. Tawny.

S. పిశాచము or పిశాచి s. n. A demon, evil spirit, fiend, or malevolent being, always described as fierce, and malignant. పిశాచికి s. n. One possessed by an evil spirit.

S. పిశితము s. n. Flesh.

T. పిశినారి s. n. A miser, or niggard.

T. పిశినితనము s. n. Avarice; the quality of a miser.

S. పిశునుడు s. n. 1. A cruel, or wicked, man. 2. a spy, or informer.

S. పిష్టకము s. n. A cake made of the flour, or meal, of any grain.

S. పిష్టచక్రము s. n. A sort of round cake, with a hole in the middle.

S. పిష్టాతకము s. n. Perfumed powder, for scenting rooms, garments, &c.; especially the scented dust which the Hindoos sprinkle over each other at the *Holi* or spring festival.

T. పిసరు s. n. 1. A bit, particle, or small quantity. 2. the refuse of washed grain. పిసరువెళ్లు lit. a particle to go. The strength to be exhausted.

T. పిసాళి s. n. A wicked, or mean, person.

T. పిసాళించు v. n. To emit perfume, or scent.

T. పిసుకు v. a. To press, squeeze, knead, or *shampoo*, with the hand. పిసికిళ్లు s. n. plu. The tender unripe grain of dry crops.

deprived of it's husk, by being pressed in the hand, and thus eaten.

S. పిహితము &c. adj. Covered, hidden, concealed.

T. పీకు v. a. 1. To pluck up, or away; to root up, or eradicate; to wrest out of another's hand. 2. to turn out of a situation, or employment. పీకులాడు To quarrel, or wrangle.

T. పీకె s. n. 1. The windpipe. 2. the reed used in blowing particular wind instruments.

S. పిచము s. n. 1. The lower jaw; the chin.

T. పీచము s. n. Pride. పీచమడచు 1. To subdue one's pride. 2. to kill, or assassinate.

TUD. పించము s. n. (from s. పింఛ) The peacock's tail.

T. పీచు s. n. The fibrous part of plants.

TUD. పీట s. n. (from s. పీఠ) A seat, chair, or stool. పీటవెట్టు To reside permanently.

S. పీఠమర్దుఁడు s. n. A catamite.

S. పీఠము s. n. 1. A seat, chair, or stool. 2. a throne. 3. the seat of the religious student made properly of *Cusa* grass. In the peninsula, this word is constantly used to express the established residence, or seat, of the principal Hindoo *Gooroos*, or bishops.

S. పీఠి s. n. A large throne.

S. పీఠిక s. n. 1. *vide* పీఠము. 2. a preface, or preamble.

S. పీడ s. n. Pain, anguish, suffering. పీడనము s. n. Inflicting pain; paining. పీడితము &c. adj. Pained; suffering pain, or distress. పీడించు v. a. To torment, teaze, or importune.

T. పీత s. n. A crab. పీతడెక్కలు s. n. plu. The claws of a crab.

S. పీతము s. n. 1. Yellow colour. 2. drinking. adj. 1. Yellow. 2. drunk. పీతాంబరము s. n. (from s. అంబర *apparel.*) 1. Yellow apparel. 2. the dress of *Vishnoo.* Hence పీతాంబరుఁడు *Vishnoo.*

S. పీతముండము s. n. A gallinule.

S. పీనము &c. adj. Fat, bulky, plump, corpulent, large.

S. పీనస s. n. Cough, catarrh; cold affecting the nose.

S. పీనస్కంధము s. n. A wild hog.

T. పీనిగ - పీనుగ or పీనుఁగు s. n. A corpse, or dead body. పీనుఁగుపెంట A heap of dead bodies.

S. పీనోధ్ని s. n. A cow with a full and large udder.

S. పీయూషము s. n. The food of the gods; ambrosia, nectar.

T. పీల adj. 1. Thin, slender. 2. spare, scanty. పీలపంట A scanty crop.

T. పీలి s. n. The rudder of a vessel.

T. పీలిక s. n. A rag, piece, or bit.

T. పీలికాఁడు s. n. A steersman, or pilot.

T. పీలుచు v. a. 1. To suck up. 2. to inhale, as snuff, smoke, &c.

S. పీలువు s. n. An elephant. (P. پیل)

T. పీల్చు v. a. *vide* పీలుచు.

S. పీవరము &c. adj. Fat, large.

s. పుంఖము s. n. The feathered part of an arrow.

s. పుంగవము &c. adj. in composition, Excellent, pre-eminent.

T. పుంజెము s. n. *A poonjum,* or certain number of threads.

s. పుంజము s. n. A heap, quantity, or collection.

T. పుంజి s. n. Crops cultivated without artificial irrigation, commonly termed the *dry crop.*

T. పుంజు s. n. A cock.

s. పుండరీకము s. n. 1. A white lotus. 2. the elephant of the south east quarter. 3. a leopard. 4. the white umbrella, one of the insignia of royalty. పుండరీకాక్షుడు s. n. (from s. అక్షి *the eye.*) A name of *Vishnoo,* whose eyes are compared to the white lotus.

T. పుండు s. n. making in the inflex. sing. పుంటి, and in the nom. plu. పుండ్లు An ulcer, bile, or sore. రాచపుండు The large, or *rajah,* bile or sore, which rises on the back, and affects the spine, so as to be deemed mortal by the Hindoos. పుండుచేయు To raise a blister.

s. పుండ్రము s. n. 1. A white, or red, variety of the sugar-cane. *Saccharum officinarum.* 2. a mark on the forehead, made with sandal, &c.

T. పుంత s. n. A path, or road, for cattle.

s. పుంశ్చలి s. n. A harlot, or unchaste woman.

s. పుంసవనము s. n. The first of the essential ceremonies of Hindoo initiation; a religious and domestic festival, held on the mother's perceiving the first signs of a living conception.

s. పుంస్త్వము s. n. Manhood, virility.

T. పుక్కిలి s. n. making in the inflex. sing. పుక్కిటి The inside of the cheek. పుక్కిలించు To rinse the mouth, or gargle the throat.

T. పుచ్చొడిక s. n. A virgin; a girl.

T. పుచ్చతీగె s. n. The melon vine. *Cucumis melo.*

T. పుచ్చు v. a. 1. To send. 2. to command. 3. to divide. v. n. To decay; to dry up, or become rotten. s. n. The sediment of castor oil.

T. పుచ్చుకొను or పుచ్చికొను v. a. 1. To take. 2. to receive. 3. to take, or eat, food. This is the verb compound derived from the preceding verb పుచ్చు; but it's meaning is quite different.

T. పుచ్చె s. n. 1. The young unripe fruit of the palmyra, cocoanut, or other palm tree. 2. the skull.

s. పుచ్ఛము s. n. A tail; the tail, the hinder part.

T. పుట s. n. The leaf of a book.

s. పుటభేదనము s. n. A city, or town.

T. పుటమెలించు v. n. To rise, or swell up, as a sore.

s. పుటము s. n. 1. A folding, or doubling, of any thing, so as to form a cup, or concavity. 2. the eye-lash. 3. the purifying, or calcining, metals by fire. 4. the burying of medicine in the earth, &c., in order to improve it's qualities.

CSL

s. పుటాక్షరము s. n. An abbreviated letter.

s. పుటి s. n. A cup, or concavity, made of a leaf folded or doubled.

T. పుటిక or పుట్టిక s. n. A small basket.

T. పుట్ట s. n. 1. An ant hill. 2. a snake's hole. పుట్టకూడుదిండి s. n. A bear; because it feeds on ants. lit. the eater whose food is ant hills. పుట్టగొడుగు s. n. A mushroom. lit. the rat of the snake's hole. పుట్టకోట s. n. *The glacis* of a fort. పుట్టకొమ్మలు The pointed tops of ant hills. పుట్టచూలు s. n. (from చూలు *the womb.*) *Valmeekee,* the author of the *Ramayanum,* said to have been so immersed in abstraction, as to have been overrun by ant nests, whence he emerged as from a second birth. పుట్టతేలు s. n. The large black scorpion. పుట్టమన్నెడుగబ్బి s. n. A snake, or serpent. lit. the animal living in a snake's hole.

T. పుట్టము s. n. Cloth.

T. పుట్టి s. n. 1. A certain measure of capacity, termed *candy,* or *pootlee,* which is divided into twenty smaller measures, called తూములు. 2. a round, or circular, basket boat, covered with leather.

T. పుట్టు v. n. 1. To be born, or produced. 2. to arise, issue, or spring from. 3. to get, or obtain. s. n. Birth. పుట్టుక or పుట్టువు s. n. Birth, production, origin. పుట్టువెయువు s. n. The Hindoo ceremony performed at a birth. పుట్టుమచ్చ s. n. A natural mole, or mark, from one's birth. పుట్టుబడి s. n. Produce. పుట్టించు v. caus. To create, generate, form, or raise.

T. పుడకలు s. n. plu. Small sticks; fuel.

T. పుడమి s. n. The earth. పుడమిదాలుపు *Seshа,* the king of snakes, and bed of *Vishnoo;* because he supports the earth. పుడమిపట్టి The planet *Mars,* the son of the earth. పుడమిమొలనూలు lit. the waistband of the earth. The sea.

T. పుడిసిలి s. n. making in the inflex. sing. పుడిసిట The palm of the hand, held in such a manner as to contain any thing placed in it. పుడిసెడు A handful.

T. పుడుకు v. a. To give. s. n. Giving. పుడుకుడావుకు (from ఆవుకు *a cow.*) The celestial cow, which gives all that is desired.

T. పుణాకరించు v. a. To give an insufficiency. v. n. The fingers to be convulsed in the extremities of death. పుణాకరింతలు or పుణకరింతలు s. n. plu. 1. The giving an insufficiency. 2. the convulsion of the fingers, in death.

T. పుణుకు v. a. 1. To spread out the fingers of the hand, and then draw them in again, as in taking up a handful of any thing. 2. to touch, to feel. 3. to give an insufficiency.

s. పుణ్యము s. n. 1. Virtue, moral or religious excellence, or merit. 2. a good action. 3. purity, purification. adj. 1. Virtuous, good, pure, righteous, excellent. 2. beautiful, pleasing. పుణ్యవంతము &c. adj. Fortunate, well fated; virtuous, pious, righteous. పుణ్యాహము s. n. (from s. అహః *a day.*) A holy-day. పుణ్యజనుడు

డు s. n. (from s. జన *man.*) 1. A fiend, or goblin; a *Racshasa*. 2. a *Yacsha*, or divine being attendant on *Cubera*, the god of wealth. 3. a pious or virtuous man. 4. the guardian of the south-west quarter. నీపుణ్యమునన్నుకొట్టవద్దు lit. thy virtue! do not beat me. I adjure you by all that you consider virtuous not to beat me. పుణ్యలోకము s. n. Heaven. lit. the virtuous world. పుణ్యానికితిట్టు or జగడమాడు To abuse, or quarrel, *without any cause, or reason*. పుణ్యాత్మము &c. adj. Virtuous, holy, religious. పుణ్యాహవాచనము The purification of a house, by various ceremonies.

T. పుత్తడి or పుత్తళి s. n. Gold.

s. పుత్తళిక s. n. An image made of masonry work.

T. పుత్తెంచు v. a. To send, dispatch, or forward. *vide* పుచ్చు.

s. పుత్రి s. n. A daughter. పుత్రిక s. n. 1. A daughter. 2. a puppet. 3. a copy. పుత్రుడు s. n. A son. పుత్రకామేష్టి s. n. The religious sacrifice for the purpose of obtaining a son. పుత్రసంతానము s. n. Male offspring, issue, or progeny.

s. పుద్గలము &c. adj. 1. Beautiful, handsome, of a handsome form or figure. 2. having form, or property.

s. పుద్గలుడు s. n. The soul.

s. పునర్జన్మము s. n. Metempsychosis, or transmigration of the soul.

s. పునర్భవము s. n. A finger nail.

s. పునర్భూః s. n. A virgin widow, re-married.

s. పునర్వసు s. n. The seventh of the lunar mansions.

T. పునహా s. n. The city *Poona*, the former capital of the *Peishwa* in the *Mahratta* states.

T. పునాది s. n. Foundation; ground-work.

T. పునాస s. n. The *poonasa* crop, consisting of *corraloo* or *Panicum italicum*, *guntaloo* or *Holcus spicatus*, and *alatsundaloo* or *Dolichos catiang*, and other similar grains.

T. పునుక or పుర్రె s. n. The skull. పునుకదారి s. n. *Siva*, who begs with a skull in his hand.

T. పునుగు s. n. The civet produced by the cat of that name, termed పునుగుపిల్లి.

T. పున్నాతేలు s. n. A small scorpion.

TUD. పున్నమ s. n. (from s. పూర్ణిమా) The lunar day on which the moon is full.

s. పున్నాగము s. n. 1. The tree termed *Rottleria tinctoria*. 2. a white elephant. 3. a male serpent. 4. a chief, a pre-eminent man.

TUD. పున్నెము s. n. *vide* s. పుణ్యము.

TUD. పుప్పము s. n. (from s. పుష్ప) A flower.

T. పుప్పి s. n. Decay. *vide* పుచ్చు. పుప్పిపురుగు s. n. An insect found in rotten timber. పుప్పిపల్లు A decayed tooth.

T. పుప్పొడి s. n. (from T. పూ *a flower*, and T. పొడి *powder*.) The pollen, or farina, of a flower.

s. పుష్య s. n. The eleventh of the lunar mansions.

T. పుఝలోడు v. n. To be strongly biassed, or prejudiced, in favor of any person or thing.

s. పురందరుఁడు s. n. A name of *Indra.*

s. పురంధ్రి s. n. A wife, whose husband and children are alive.

T. పురణించు v. a. 1. To disregard. 2. to oppose.

T. పురపురఁబొక్కు v. n. To be in excessive grief, or sorrow; to be severely afflicted.

T. పురపురలాడు v. n. To have a desire, longing, or inclination.

s. పురము s. n. 1. A city. 2. the body.

s. పురశ్ఛదము s. n. The nipple of a woman.

s. పురస్కృతము &c. adj. 1. Revered, adored, worshipped. 2. placed in front. 3. distressed, or harassed, by an enemy. 4. facing and contending with an enemy. 5. accused, calumniated. 6. sprinkled with holy water, initiated, anointed. 7. promised, agreed.

s. పురస్సరుఁడు s. n. A chief, or commander, of an army, or party; a leader.

s. పురాణము s. n. A *Poorana,* or sacred and poetical work, supposed to be compiled, or composed, by the poet *Vyasa,* and comprising the whole body of Hindoo theology; each Poorana treats of five topics especially; the creation, the destruction, and renovation of worlds; the genealogy of gods and heroes; the reigns of the *Munoos* and the transactions of their descendants. There are eighteen acknowledged *Pooranas.* 1. *Brumha.* 2. *Pudma* or the lotus. 3. *Brumhanda* or the egg of *Brumha.* 4. *Agni,* or fire. 5. *Vishnoo.* 6. *Garooda.* 7. *Brumha vivurta,* or transformation of *Brumha.* 8. *Siva.* 9. *Linga.* 10. *Narada.* 11. *Scanda.* 12. *Marcondaya,* so called from a *Moonee* of that name. 13. *Bhavishyet* or prophetic. 14. *Matsya* or the fish. 15. *Varaha* or the boar. 16. *Coorma* or the tortoise. 17. *Vamana* or the dwarf, and 18. *Bhagavata,* or the life of *Krishna,* which last is by some considered as a spurious and modern work. adj. Old, ancient.

s. పురాతనము &c. adj. Old, ancient.

s. పురి s. n. A town, or city.

T. పురి s. n. 1. Pack-thread, twine, twist. 2. the straw basket in which seed grain is preserved. పురి బెట్టు To twine, or twist.

T. పురికొను v. n. 1. To recollect. 2. to be careful, cautious, or watchful. పురికొలుపు v. a. 1. To remind. 2. to excite, provoke, or instigate.

T. పురివిచ్చు v. n. 1. To separate. 2. to loosen. 3. to retreat, or withdraw.

s. పురీతత్తు s. n. An entrail, or gut.

s. పురీషము s. n. Fæces, excrement, ordure.

s. పురుకుత్సుఁడు s. n. A famous Hindoo emperor.

T. పురుగు or పురువు s. n. 1. A worm. 2. any

insect, or reptile; and applied sometimes to snakes.

s. పురుచక్రవర్తి s. n. The name of a king, the sixth monarch of the lunar line.

T. పురుడు s. n. making in the inflex. sing. పురిటి 1. An imaginary pollution, proceeding from the birth of a child. adj Equal. పురిటిల్లు s. n. The house in which a woman has been brought to bed.

s. పురుదము s. n. Gold.

s. పురువు s. n. vide పురుచక్రవర్తి, and పురుగు, respectively.

s. పురుషుడు s. n. 1. A man, generally, or individually; a male, mankind. 2. a husband. పురుషోత్తముడు s. n. (from s. ఉత్తము best.) 1. A name of *Vishnoo*. 2. a common male appellation among the Hindoos. 3. one of the generic terms for a deified chief of the *Jaina* sect. పురుషద్వయసము adj. Of the heighth, or measure, of a man.

s. పురుహూతుడు s. n. A name of *Indra*.

s. పురూరవుడు s. n. The son of *Booddha*, and second king of the lunar dynasty.

s. పురోగమము &c. పురోగము &c. or పురోగామి adj. (from s. పురస్ in front, and s. గమ-గ or గామిన్ who goes.) Going in front; preceding.

T. పురోణి s. n. A short letter, or note.

s. పురోధసుడు s. n. The family, or domestic, priest. vide పురోహితుడు.

s. పురోభాగి adj. 1. Malevolent. 2. censorious.

s. పురోహాకము s. n. A corn, or gram, bag, for horses.

s. పురోహితుడు s. n. The *Pundit*, or family priest, conducting all the ceremonials and sacrifices of a house, or family. *vide* పురోధసుడు.

T. పుఱియ or పుఱ్ఱె s. n. The skull.

T. పుఱ్ఱచెయ్యి s. n. The left hand.

T. పుల్లు s. n. Any solid substance reduced to a certain state of liquidity; as miry clay, or excrement in a looseness of the bowels.

s. పులక - పులకాంకురము or పులకోద్గమము s. n. The erection of the hair on the body. పులకించు The hair to erect itself on the body.

T. పుల or పులు - కడుగు v. a. To wash *pearls*. This is derived from the verb కడుగు To wash; but the word here prefixed to it has no meaning when used separately by itself.

T. పులకరము s. n. Fever. పులకరించు v. n. To be attacked with fever.

T. పులగము s. n. Rice and split pulse boiled together, with which *ghee*, or clarified butter, is sometimes mixed.

T. పులప s. n. An acid dish, made of various edible roots.

T. పులసరము s. n. 1. Indigestion. 2. an acid taste.

s. పులస్తులు s. n. plu. Ear-rings.

s. పులాకము s. n. 1 Shrivelled grain. 2. rice-water. 3. a grain or lump of boiled rice.

T. పులి s. n. A tiger. పులిగోరు The claw of

a tiger. పులితోలు A tiger skin. పెద్దపులి s. n. A royal tiger. lit. a large tiger. చిఱుతపులి s. n. The hunting leopard, or *cheeta*. ఈఁగపులి s. n. lit. the fly tiger. The spider; as devouring flies. పులి is sometimes used as an adjective to denote - Sour, acid.

s. పులినము s. n. 1. A small island of alluvious formation. 2. a little sand hillock.

T. పులిసిళ్లు s. n. The matter, or pus, from a sore.

T. పులిపిరి s. n. A sort of wart.

T. పులిమిఁపుచ్చు v. n. To turn off the conversation, with the view of concealing the subject which has been mentioned.

T. పులిమెట్టు s. n. The sediment of water in which grain has been washed.

T. పులియు v. n. To be, or become, sour.

T. పులు s. n. 1. Grass. 2. a blemish in precious stones. *vide* పుల్లు.

T. పులుగము s. n. *vide* పులగము.

T. పులుఁగు s. n. A bird. పులుఁగుపిట్ట s. n. An owl. పులుఁగుమేనివారు s. n. plu. A class of demi-gods, shaped like birds, and attendant on *Cubera*, the god of riches.

T. పులుము v. a. 1. To rub. 2. to beat, or lash. 3. to wash with both hands.

T. పులుసు s. n. 1. Acidity, sourness. 2. the juice of tamarinds. adj. Acid, sour.

s. పులోముఁడు s. n. *Pooloma*, a saint. పులోమజ s. n. His daughter, the wife of *Indra*. పులోమజిత్తు s. n. *Indra* himself, who destroyed the saint, to prevent his curse, for the violation of his daughter.

s. పుల్కసుఁడు or పుల్కసుఁడు s. n. A man of the *Chandala*, or *paria*, cast.

T. పుల్ల or పుల్లని adj. Sour. పుల్లదనము or పుల్లన s. n. Sourness, acidity.

T. పుల్ల s. n. A small bit, or piece, of stick, reed, or stiff grass. This word is applied to sticks used as fuel, and even to a bit of reed, or stiff grass, used as a tooth-pick.

T. పుల్లరి s. n. A tax for pasture.

T. పుల్లవడు v. n. To stand fixed, or immoveable, from amazement.

s. పుల్లింగము s. n. in grammar, The masculine gender.

T. పుల్లు s. n. Grass.

T. పుల్లుడినేల s. n. Land which is only occasionally fit for cultivation.

s. పుళిందదేశము s. n. One of the fifty-six kingdoms enumerated by the Hindoos.

s. పుళిందుఁడు s. n. A barbarian, savage, or mountaineer, who uses an uncultivated and unintelligible dialect; in the peninsula termed *Chentsoo*.

T. పుష్పము or పువ్వు s. n. A flower. పువ్వులముడుపు s n. A ceremony among the Hindoos, in which flowers are placed on a pregnant woman's head. It is performed either on the fifth or sixth month after conception. గులాబీపుష్పము s. n. A rose. పువ్వులుకుచ్చు To string a garland of flowers.

s. పుష్కరము s. n. 1. The sky, heaven, or atmosphere. 2. water. 3. the lotus. 4. the tip of an elephant's trunk. 5. the head of a drum, or place where any musical in-

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

CSL

strument is struck. 6. a drug, *Costus speciosus*. 7. the name of a celebrated place of pilgrimage, now called *Pokur* in the province of *Ajmere*, consisting of a small town, on the bank of a lake, whence its name. 8. the blade, or sheath, of a sword. 9. one of the seven great *Dwipas*, or divisions of the universe.

s. పుష్కరిణి s. n. A square, or large, pond; a pool where the lotus does, or may, grow.

s. పుష్కలము &c. adj. 1. Excellent, eminent, chief, best. 2. much, many. 3. full, filled, complete.

s. పుష్టి s. n. 1. Increase, advance, thriving, prosperity. 2. strength. adj Strong, able-bodied, fat.

s. పుష్పకము s. n. 1. A bracelet of precious stones. 2. the car of *Cubera*.

s. పుష్పదంతము s. n. The elephant of the north west quarter.

s. పుష్పము s. n. 1. *vide* పువ్వు 2. the menses. పుష్పరథము s. n. (from s. రథ *a car.*) A car of any kind, not used in war. పుష్పరసము The honey of flowers. పుష్పలావకుఁడు A flower seller; a garland maker. పుష్పంధయము or పుష్పలోలుపము s. n. A bee. పుష్పవంతులు s. n. The sun and moon. పుష్పవాటిక s. n. A flower garden. పుష్పసమయము s. n. Spring, the season of flowers. పుష్పిణి s. n. A menstruous female.

s. పుష్యమి s. n. The eighth of the lunar mansions.

s. పుష్యము s. n. The tenth Teloogoo lunar month; that in which the moon's change takes place when the sun is in *Capricornus*.

s. పుష్యరాగము s. n. The topaz.

G. పుసలాయించు v. a. (from H. پھسلانا) To coax, wheedle, or persuade. పుసలాయింపు s. n. Coaxing, wheedling, persuasion.

T. పుసి s. n. The rheum of the eyes.

s. పుస్తకము or పుస్తము s. n. *vide* పొత్తకము.

T. పుస్తె s. n. The bit of gold worn round the neck by married women. *vide* తాళిబొట్టు. పుస్తెముడుపు s. n. A woman twice married.

T. పూ s. n. A flower. *vide* పువ్వు. పూగుత్తి s. n. A cluster of flowers, a nosegay.

T. పూకు s. n. *Pudendum muliebre*. This word is never used by any respectable person. The more decent term is భగము; but it is in general expressed by a circumlocution.

s. పూగము s. n. The beetle-nut tree. *Areca faufel*, or *catechu*.

T. పూచికగడ్డి s. n. A sort of long and stiff grass, of which brooms are made.

G. పూచీ s. n. Responsibility.

T. పూచు v. n. To bloom, blossom, bud, shoot out, or expand. నాలుకపూచు The tongue *to blister*, or *to become sore*, or *discoloured*. కన్నులుపూచు The pupil of the eye *to become discoloured by disease*.

s. పూజ or పూజనము s. n. (P. پوجا) Worship, reverence, respect; homage of

superiors, or adoration of the deity. పూజించు v. a. To worship, or adore; to do homage, or evince reverence. పూజితము &c. adj. Worshipped, adored, reverenced. పూజ్యము &c. adj 1 Worshipful, venerable; fit for, or deserving adoration 2. blank, empty, wanting. భోజనానికిపూజ్యము-కావడంసు To have nothing to live upon. పూజారి s. n. A worshipper, or sacrificing priest, in any temple. It is applied chiefly to those who are of the *Siva* sect.

T. పూజెలుపెట్టు v. a. To ornament, or illuminate, a book, &c., with flourishes, painting, or gilding.

T. పూట s. n. 1. Half of the day. 2. a time; as two times, three times, &c. 3. security, surety, bail. పూటకూడు Food attained *by daily contract*. పూటకూళ్లయిల్లు An inn, or boarding house.

T. పూటము s. n. Heaviness, weight.

T. పూడు v. n. To be filled, or closed up. పూడుచు v. a 1. To fill, or close up. 2. to bury; to conceal under ground. పూడ్పించు v. caus. To cause to fill up, or bury.

T. పూఁత s. n. 1. Rubbing, besmearing. 2. blooming, budding. 3. flowers collectively.

S. పూతక్రతాయి or పూతక్రతావి s. n. The wife of *Indra*.

S. పూతము &c. adj. Pure, purified, cleaned, cleansed.

S. పూతిగంధము adj. Stinking; ill smelling.

T. పూదటి s. n. Spring.

T. పూదె s. n. A round ball.

T. పూనీరు s. n. (from T. పూ *a flower*, and T. నీరు *water.*) Rose-water.

T. పూను v. n. 1. To undertake, engage, or interfere, in any enterprize. 2. to bear a burden. పూన్చు or పూన్పించు v. caus. To cause to undertake, &c. పూనిక or పూనికె s. n. 1. An enterprize, or project. 2. a vow.

T. పూఁప s. n. A tender fruit, just formed from the blossom.

T. పూఁబోఁడి or పూబోణి s. n. A handsome female. lit. flower-bodied.

S. పూయము s. n. Pus, or matter, discharged from an ulcer, or wound.

T. పూయు v. a. 1. To smear, besmear, daub, anoint, plaster, or lay on by rubbing. 2. *vide* పూచు. పూయించు v. caus. To cause to smear, &c.

S. పూరణము s. n. Filling; completing.

S. పూరము s. n. 1. A piece of water, a large quantity of water; a lake. 2. the flowing of the tide. 3. the healing, or cleaning, of ulcers.

TUD. పూరా adj. (from S. పూర్ణ) Full. (Pers. پر Hind. پورا) పూరించు v. a. To complete, to make full. శంఖముపూరించు *To blow* a conch.

T. పూరి s. n. Grass, or straw. పూరిల్లు A thatched house.

S. పూరితము &c. adj. Filled, full, complete.

T. పూరిలు s. n. plu. Thin cakes, made of wheat flour.

S. పూరుషుఁడు s. n. Man; a male; mankind.

T. పూరేడుపిట్ట s. n. Any bird which calls those of its own kind.

s. పూర్ణగర్భములు s. n. plu. A sort of cakes.

s. పూర్ణము &c. adj. 1. Full, filled, complete. 2. all, entire. 3. strong, powerful, able. పూర్ణపాత్రము or పూర్ణానకము s. n. 1. A full cup, or vessel. 2. a vessel filled with cloths, or ornaments, which are scrambled for by the guests and relations at a festival. 3. a vessel full of rice, presented at a sacrifice to the superintending and officiating priests. The పూర్ణపాత్ర is properly a measure of 256 handfuls of rice; it may also be composed of as much as will satisfy one great eater. పూర్ణమాసము s. n. A monthly sacrifice, performed on the day of the full moon. పూర్ణమాసి or పూర్ణిమ s. n. The lunar day on which the moon is full. పూర్తము &c. adj. 1. Filled, full, complete. 2. covered, concealed. s. n. 1. An act of pious liberality; as digging a well, planting a grove, building a temple, &c. 2. nourishing, cherishing. పూర్తి s. n. Fulness, completion.

T. పూర్ణము s. n. Any kind of split pulse, mixed with jaggory, and boiled.

s. పూర్వము &c. adj. 1. First, former, prior, preceding, initial, before, in front of. 2. east, eastern. s. n. 1. Former or ancient times; days of old. 2. the east. 3. an ancient tradition. పూర్వులు s. n. Ancestors, forefathers. పూర్వజుఁడు s. n. (from s. జ *born.*) 1. An elder brother. 2. the son of the elder wife, even though last born. పూర్వదేవుఁడు s. n. An *asura*, or demon, as produced *before* the gods. పూర్వరంగము s. n. The commencement of a drama, or the prelude to instrumental or vocal performance; a prologue, or overture. పూర్వాహ్ణము The first part of the day, the forenoon.

s. పూర్వాభాద్ర s. n. The twenty-fifth lunar mansion.

s. పూర్వాషాఢ s. n. The twentieth lunar mansion.

s. పూర్వోత్తరము s. n. (from s. పూర్వ *former*, and s. ఉత్తర *subsequent.*) The former and future particulars, circumstances, or incidents. దానిపూర్వోత్తరము నాకు తెలియదు I know nothing about it whatever.

T. పూలగురివెంద s. n. The plant termed *Groetnera racemosa*, or *Banisteria bengalenis.*

T. పూవు s. n. A flower, *vide* పూ.

s. పూషుఁడు s. n. The sun.

T. పూస s. n. A bead. వెన్నపూస s. n. Butter. వెన్నుపూసలు *The joints* of the back bone.

T. పూసకజ్జెము s. n. A very sweet cake.

s. పృచ్ఛ s. n. Asking, questioning; a question.

s. పృతన s. n. An army; a division of an army, a detachment. పృతనాషాట్టు or పృతనాషాహుఁడు s. n. A name of *Indra*; as if a whole army, or host, in himself.

s. పృథ s. n. *Koontee,* the wife of the *Pandoo* princes.

s. పృథగ్జనుఁడు s. n. 1. An ignorant man, a fool. 2. a man of low cast. 3. a sinner, a wicked or vicious man.

s. పృథివి s. n. The earth.

s. పృథుకంఠము s. n. *vide* కుమ్మరపురుగు.

s. పృథుకములు s. n. plu. *vide* అటుకులు.

s. పృథుఁడు s. n. The fifth monarch of the solar dynasty, in the second age.

s. పృథులము or పృథువు adj. Great, large.

s. పృదాకువు s. n. 1. A serpent, or snake. 2. a scorpion.

s. పృశ్ని s. n. 1. A ray of light. 2. a dwarf.

s. పృషతము or పృషత్తు s. n. A drop of any liquid.

s. పృషత్కము s. n. An arrow.

s. పృషదశ్వుఁడు s. n. The god of air; wind divinely personified.

s. పృషదాజ్యము s. n. *Ghee* mixed with curds, forming an oblation.

s. పృష్టము &c. adj. Asked, questioned.

s. పృష్ఠము s. n. 1. (P. پشت) The back. 2. the rear, the last. 3. the back, or hinder part of any thing. పృష్ఠచక్షువు s. n. (from s. చక్షుస్ *the eye.*) A crab. పృష్ఠమాంసాదనము s. n. lit. *backbiting.* Slandering.

s. పృష్ణి s. n. *vide* పృశ్ని No. 1.

T. పెంకు s. n. 1. A tile. 2. a broken piece of pot. తలపెంకు lit. the head-tile. The skull.

T. పెంకె adj. Obstinate, stubborn.

T. పెంచు s. n. *vide* పెంకు. v. a. 1. To nourish, or foster. 2. to bring up, or educate. 3. to support, or maintain. 4. to increase, or improve. పెంచుకొను v. comp. 1. To nourish, &c. for one's own advantage. 2. to adopt as one's own.

T. పెంజెర s. n. A species of rock snake.

T. పెంట s. n. 1. Sweepings, dirt, filth. 2. manure.

T. పెంటి s. n. The female of any animal, or plant. పెంటికరుడు s. n. The *female,* inner, or smaller, surf.

T. పెంటిక s. n. Hard excrement, in shape like that of sheep.

T. పెండ s. n. The excrement of horned cattle.

T. పెండలము s. n. The yam.

T. పెండారి s. n. A *Pindary,* or armed plunderer.

T. పెండె s. n. 1. A lath. 2. half a bullock load of tobacco, &c.

T. పెండెము s. n. The gate of a cow-house.

T. పెండేరము s. n. An ornament, worn round the ankle.

T. పెండ్లాము or పెండ్లాము s. n. A wife.

T. పెండ్లి - పెళ్లి or పెండిలి s. n. making in the nom. plu. పెండ్లిండ్లు or పెండ్లిళ్లు Marriage; a wedding. పెండ్లాడు or పెండ్లిచేసుకొను To wed, or marry, as applied to a husband or wife only. పెండ్లిచేయు To marry, or unite a husband and wife, as applied to their relations; to celebrate a marriage. పెండ్లిచేయించు To perform the marriage ceremony, as applied to the priest. పెండ్లికొడుకు or పెం-

డ్లికొమారుఁడు s. n. The bridegroom. పెండ్లికూఁతురు s. n. The bride. The Hindoos are generally married while infants; and the term పెండ్లి is applied to this first marriage. The consummation of such marriages is termed శోభనము, at which a distinct ceremony takes place.

T. పెందలకడ or పెందలాడి adv. Early, betimes.

T. పెందొడ s. n. The thigh. *vide* తొడ.

T. పెంపు s. n. (from T. పెంచు q. v.) 1. Nourishing. 2. education. 3. maintenance, support. 4. increase, or improvement. పెంపుడు adj. 1. Nourished. 2. adopted. 3. adoptive. పెంపారు (from ఆరు q. v.) To be increased, or augmented. పెంపఱు (from అఱు q. v.) Increase, or improvement, to cease.

T. పెకలించు or పెకల్చు v. a. To root up, or eradicate; to pluck up by the roots; to pull, tear, or force out by the roots.

T. పెకలు or పెకులు v. n. To come out by the root; to be plucked, or pulled, out by the root.

T. పెక్కు adj. Many, several. పెక్కండ్రు or పెక్కురు s. n. plu. Many persons.

T. పెద్దలు s. n. plu. Great, or elderly, persons.

T. పెచ్చు s. n. 1. The rind of a fruit. 2. an excess in value, or measurement; premium, or profit, in the exchange of coins.

T. పెట్ట s. n. A hen.

T. పెట్టు v. a. 1. To place, or put; to lay, or put, down. s. n. 1. Placing, putting. 2. a blow. This word, used as a verb, is added to nouns, parts of verbs, particles, and adjectives, in a vast variety of meanings, which will be best explained by the following examples. సొమ్ములు పెట్టు *To deck another* with ornaments. గుడ్లు పెట్టు *To lay* eggs. అన్నము పెట్టు To place boiled rice, &c. on a leaf before one; *to serve* with food. చెట్లు పెట్టు *To plant* trees. ఆన పెట్టు To adjure. పాళ్లఁబెట్టు *To divide or separate* into shares. సహన పెట్టు *To take* patience. కాచుకొనఁబెట్టు *To make another* wait or tarry. కావలి బెట్టు *To keep* watch. అపరాధము బెట్టు *To pay* a fine. నష్టపెట్టు *To sustain* loss. గురిపెట్టు *To take* aim. పథ్యము పెట్టు *To prescribe* a diet. మోపెట్టు *To wait* in expectation of; to watch. గురక పెట్టు To snore. దండము బెట్టు *To pay* one's respects; by closing the hands, or by prostration. సానఁబెట్టు *To grind*, so as to sharpen. చక్కపెట్టు *To put* in good order; to repair. కూఁతలబెట్టు 1. To call out. 2. to abuse. 3. to punish. రోఁతలఁబెట్టు To abuse. తలపెట్టు To commence or begin. lit. *to put* the head. దాచిపెట్టు To conceal, or hide. కనిపెట్టు 1. To find out, or discover. 2. to wait for, or expect. భయముపెట్టు To frighten. సంతోషపెట్టు To please. చేర్చిపెట్టు To accumulate, or store up. పెట్టుబడి s. n. Assessment, tax. పెట్టుకొను v. comp. 1. To place, or put, for one's own advantage, or use. 2. to keep. 3. to give. స్త్రీని పెట్టుకొను To

keep a mistress. పేరుపెట్టుకొను 1. To assume a name. 2. to give, or bestow a name; as on a child, &c. పెట్టించు v. caus. To cause to place, or put, &c.

T. పెట్టె or పెట్టియ s. n. A box, or chest.

T. పెట్లు or పెటులు v. n. 1. To fire, or go off, as a gun, or any thing made of gunpowder. 2. to crack, or open. పెట్లుప్పు s. n. (from T. ఉప్పు *salt.*) Saltpetre.

T. పెడ adj. 1. Hinder, back, behind. 2 wrong, erroneous. పెడచెయ్యి The back of the hand. పెడదారి A wrong way. పెడర్థము An erroneous meaning. పెడమఱలు To turn back. బుద్ధిపెడతలఁబట్టు To be wanting in sense.

T. పెడబొబ్బ s. n. A loud roar, or cry.

T. పెడసరము s. n. Obstinacy, stubbornness.

T. పెడాక s. n. A pent roof.

TUD. పెతరులు s. n. plu. (from s. పితృ) Ancestors. పెతరులమఘ s. n. (from మఘ *a star.*) The tenth of the lunar mansions. పెతరులసామి (from సామి *lord.*) *Yama*, the regent of death.

T. పెదవి - పెదిమ or పెదిమె s. n. The lip. క్రిందిపెదవి The under lip. మీఁదిపెదవి The upper lip.

T. పెద్ద or పెద adj. 1. Great, large, big, spacious, extensive. 2. chief, principal. 3. wise, sage. 4. old, ancient. 5. long. 6. loud. పెదతండ్రి or పెత్తండ్రి 1. A father's elder brother. 2. the husband of a mother's elder sister. పెదతల్లి or పెత్తల్లి 1. A mother's elder sister. 2. the wife of a father's elder brother. చిన్నపెద్దలు s. n. plu. *vide* చిన్న. పెద్దకాపు The chief, or head, inhabitant. పెద్దతనము - పెత్తనము or పెద్దరికము s. n. 1. Greatness. 2. age, old age. పెద్దదొర This expression literally signifies *the principal chief, or ruler*, and is applied generally to *the first in authority* at any place. పెద్దకాలము A long time. పెద్దపని *Important* business. పెద్దనిదుర s. n. Death. lit. the long sleep. పెద్దమనిషిఅవు v. n. To become nubile, as applied to females. పెద్దచిన్నంతరము s. n. The distinctions between the great, and the low. పెద్దవిన్నపము s. n. Deafness. lit. *a loud* request. పెద్దవీధి The *high* road.

T. పెద్దయు adv. Very, exceedingly.

T. పెద్దింటమ్మ s. n. A certain village goddess.

T. పెం or పెను adj. 1. Great, large. 2. heavy.

T. పెన s. n. 1. A twist of rope. 2. a rope tying one animal to another. పెనవేయు To tie two animals together, with one rope.

T. పెనఁగు - పెనుఁగు or పెనఁగొను v. a. 1. To surround, or encompass. 2. to fight, or dispute.

T. పెనము s. n. A flat thin round iron pan, or plate of iron, used in baking cakes, &c. చెఱుకుపెనము A sugar boiler.

T. పెని s. n. A twist of rope.

T. పెనిమిటి - పెనుమిటి or పెనుమేటి s. n. A husband.

T. పెనియు v. n. To twine; to interlace of itself. పెనుచు v. a. 1. To twist, to inter-

lace one with another. 2. *vide* పెంచు.

T. పెనుకువ s. n. 1. Battle. 2. war.

T. పెనుపు s. n. *vide* పెంపు.

T. పెయ్య s. n. A female calf. adj. Female, as applied to horned cattle.

T. పెర s. n. Honey-comb. పెరయీఁగ s. n. A bee.

T. పెరడు s. n. making in the inflex. sing. పెరటి. The back yard of a house.

T. పెరరేచు v. To induce, prevail upon, or excite.

T. పెరసు s. n. Flesh.

T. పెరుగు s. n. Curds. v. n. 1. To grow, increase, or accumulate. 2. to be broken, as applied to string, or thread, only. పెరుగుతోటకూర The plant termed *Amaranthus polygamus*. పెరుగుమీఁదిమీఁగడ The cream of curds. పెరుగుసంద్రము The sea of curds; one of the seven fabulous oceans.

G. పెరుమాళ్లు s. n. *Permaul*, a tamil name of *Vishnoo*.

T. పెలు adj. 1. Other, another. 2. strange, foreign. పెలువాఁడు Another man.

T. పెఱికె s. n. A large sack, or bag. పెఱికెకాటము s. n. The lading of oxen, &c. with such sacks.

T. పెఱుకు v. a. 1. To pluck up by the roots; to eradicate. 2. to load oxen, &c.

T. పెఱుగు v. n. The porcupine to shoot it's quills.

T. పెలుచ adv. Excessively, exceedingly.

T. పెలుచు or పెళుచు s. n. Stiffness; difficulty in being bent.

T. పెల్లుఉలు v. n. To start.

T. పెల్ల or పెళ్ల s. n. A lump, or clod.

T. పెల్లగించు or పెళ్లగించు v. a. *vide* పెకలించు. పెళ్లగించిపెట్టు lit. having eradicated, to place or put. To transplant.

T. పెల్లగిల్లు or పెళ్లగిల్లు v. n. *vide* పెకలు.

T. పెల్లు adv. Much, excessively. s. n. Excess.

T. పెసలు s. n. plu. The pulse termed *Phaseolus radiatus*, or green gram. పెసర adj. Of or belonging to that pulse.

T. పేక s. n. The warp, or cross threads in a web. The woof, or threads which run the whole length of the web, is termed పడుగు q. v.

T. పేగు s. n. An entrail, or gut.

S. పేచకము s. n. An owl.

S. పేచకి s. n. An elephant.

T. పేట s. n. 1. *A pettah;* the suburb of a large city, or a village protected by an adjacent fort. 2. a row, or string, of any ornament.

S. పేటకము s. n. 1. A chest. 2. a pimple.

S. పేటము s. n. A basket; a large basket.

T. పేటాడు v. n. To wander, or prowl about; to traverse.

S. పేటి s. n. A basket.

T. పేడ s. n. The dung of horned cattle.

T. పేడు s. n. making in the nom. plu. పేళ్లు A piece, cutting, chip, or splinter. v. a. *vide* పేను. పేడెత్తు v. n. To chip, or splinter.

T. పేడెవాఁడు s. n. A man upon whose face hair does not grow.

T. పేణీలు s. n. plu. Sweet cakes, made of wheat and sugar.

T. పేద adj. Poor, indigent. s. n. A poor person. పేదఱికము s. n. Poverty, indigence.

T. పేను v. a. To twist, or entwine. s. n. A louse; making in the nom. plu. పేలు. పేను కొఱుకుడు s. n. A disease arising from lice, which destroys the hair. *vide* ఇంద్రలుప్తకము. పేనుపిల్ల s. n. A nit. పేలుకుక్కు To kill lice.

T. పేము s. n. A rattan-reed, or cane.

T. పేరంటము or పేరంట్రము s. n. Married women going to each other's houses, on any domestic festival.

T. పేరంటాలు s. n. 1. A wife whose husband is alive. 2. a wife who dies before her husband.

T. పేరము s. n. Running.

T. పేరిమి s. n. Profundity.

T. పేరిమి or పేర్మి s. n. 1. Affection. 2. friendship. 3. greatness.

T. పేరీఁతచెట్టు s. n. A peculiar species of the date tree.

T. పేరు s. n. making in the inflex sing. పేరిఁటి, and in the nom plu. పేళ్లు A name; an appellation. పేరుగల adj. Famous, renowned. పేర్వాడు To mention another's name. పేరుబెట్టు To name; to give newly a name, or appellation. దొంగయనిపేరుపడ్డాడు *He is notorious as a thief.* ఆపేరుగా adv. Under that *pretence.* ఇంటిపేరు A house or family name.

T. పేరు s. n. 1. A long loose necklace. 2. fame, character. adj. 1. Great. 2. famous. v. n. To congeal, or curdle, as milk, &c.

T. పేరుకొను or పేర్కొను v. n. To congeal, curdle, harden, or thicken. v. a. 1. To commend, or praise. 2. to call one by his name. This verb isderived from both of the foregoing words, and కొను q. v.

T. పేరుచు or పేర్చు v. a. 1. To pile, or heap up. 2. to display.

T. పేరెము s. n. 1. Running. 2. a gallop. పేరెముబారు or పేరెమెత్తు v. n. 1. To run. 2. to gallop.

T. పేలు v. n. *vide* పేరు.

S. పేలవము adj. 1. Tender, delicate, fine. 2. easy, not difficult.

T. పేలాలు s. n. plu. Fried grain. పేలపిండి s. n. Flour made of fried grain.

T. పేలిక or పేలికె s. n. A rag.

T. పేలు v. n. 1. To be covered with eruption, as applied to the body. 2. to be fried, as applied to vegetables. v. a. To talk in a silly manner. పేల్చు v. a. To fry.

S. పేశలము &c. adj. 1. Dexterous, clever. 2. beautiful, agreeable. 3. smooth, soft.

S. పేశి s. n. 1. An egg. 2. a ball of flesh, or meat.

G. పేష్కారు s. n. (P. پیشکار) A *Peshcar,* or revenue servant under an *Amildar.*

T. పై adv. *vide* పయి.

S. పైంగరాజము s. n. *vide* చిత్రింత.

T. పైకము s. n. 1. Money, cash, treasure. 2. the quarter of the coin termed *a dub.*

S. పైకము s. n. An assemblage of cuckoos.

G. పైగస్తీలు s. n. plu. *vide* పయి.

G. పైజారులు s. n. plu. Shoes, slippers.

T. పైఁట s. n. *vide* పయిఁట.

T. పైఁడి s. n. Gold. *vide* పయిఁడి.

T. పైడికంటె s. n. *vide* పయిఁడికంటె.

T. పైఁడిముడుపు s. n. *vide* పయిఁడిముడుపు, under పయిఁడి.

S. పైతృష్వస్రేయుఁడు or పైతృష్వస్రీయుఁడు s. n. The son of a paternal aunt.

S. పైత్యము s. n. 1. Madness, imbecility. 2. a superfluity of the bilious secretion. 3. any bilious complaint. పైత్యగాఁడు 1. A fool, a blockhead. 2. a lunatic, or madman.

T. పైదలి s. n. A woman.

T. పైన adv. *vide* పయి.

TSD. పైనము s. n. *vide* పయనము.

T. పైయెద s. n. *vide* పయిఁట.

T. పైర s. n. *vide* పయర.

T. పైరు s. n. Growing corn. పైరులయేకిమీఁడు s. n. (from ఏకిమీఁడు *a king.*) The moon; from it's influence on corn.

S. పైష్టికములు s. n. plu. Flour cakes, baked on an iron plate.

T. పొం s. n. Gold. పొంగట్టు s. n. (from T. గట్టు *a mountain.*) A golden mountain.

T. పొంకము s. n. 1. Beauty, proportion, grace. 2. fluency, elegance of speech. 3. pride. adj. 1. Handsome, well proportioned; well formed, or well made. 2. fluent, eloquent. 3. proud.

T. పొంగలి or పొంగళి s. n. making in the inflex. sing. పొంగటి Boiled rice, mixed with milk, and seasoned with sugar, and other articles that give a high relish. పొంగటిపండుగ A great Hindoo festival, at which this dish is used.

T. పొంగు v. n. 1. To effervesce; to boil, or bubble up. 2. to overflow. 3. to be overjoyed. 4. to swell from blows. s. n. 1. Effervescence; boiling, or bubbling up. 2. overflowing. 3. excess of joy. 4. the measles.

T. పొంచు v. n. 1. To lie in wait; to lurk. s. n. Lurking.

T. పొంటె part. With; together with; for.

T. పొంత s. n. 1. A way, road, or path. 2. a bank. adv. Near.

T. పొంతనము s. n. A happy conjunction of the stars.

T. పొందిక s. n. 1. *vide* పొంకము No. 1 and 2. 2. regularity of arrangement, or construction, of words.

T. పొందు v. a. 1. To obtain, procure, or acquire. 2. to be under the dominion of any of the passions; to experience joy, grief, &c. 3. to sustain, suffer, or undergo; as applied to misfortune, loss, or pain. 4. to enjoy; as applied to happiness, or good fortune. 5. to enjoy by copulation. s. n. 1. Friendship. 2. enjoyment by copulation. పొందించు v. caus. 1. To cause to obtain, &c., as above, in all the meanings of పొందు. బేరముపొందించు *To settle* a bargain; as applied to brokers.

T. పొఱ్ఱలి s. n. making in the inflex. sing. పొఱ్ఱటి A temporary fire place, formed with loose stones, &c.

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

CSL

T. పొక్కిలి s. n. making in the inflex. sing. పొక్కిటి The navel. పొక్కిలిపాప or పొక్కిలిపాపడు (from పాప *a child.*) *Brumha*; as produced from *Vishnoo's* navel.

T. పొక్కు v. n. 1. To be sorrowful, or afflicted. 2. to blister; to be excoriated. 3. earth when parched to rise up, on being moistened. s. n. A blister, pimple, pustule, or pock. పొక్కించు v. caus. 1. To vex, or torment. 2. to cause to blister or rise up. మాట బైలుపొక్కు To *reveal* a matter.

T. పొగ s. n. Smoke. పొగచెట్టు The tobacco plant. పొగాకు s. n. Tobacco, lit. the smoke leaf. పొగత్రాగు lit. *to drink* smoke. To smoke a pipe, &c.; to inhale smoke. పొగయు v. n. To smoke, or emit smoke; as applied to fire, &c. in a burning state. పొగచూరు To become black, from exposure to smoke.

T. పొగడు or పొగుడు v. a. 1. To praise, applaud, or commend. 2. to flatter. పొగడిక-పొగడికోలు-పొగడ్త or పొగడు s. n. Praise, commendation, applause, encomium. 2. flattery.

T. పొగరు or పొగురు s. n. 1. Pride, arrogance, presumption. 2. the surf of the sea. పొగురుబోతు s. n. A very proud, or haughty, person.

T. పొగలు or పొగులు v. n. To be very sorrowful, or afflicted.

T. పొగుపు s. n. The seasoning of food.

T. పొచ్చెము s. n. 1. Sin, 2. impurity.

T. పొటకరించు or పొటమరించు v. n. 1. To rise, or swell up, as a sore. 2. to shoot out anew, as lopped trees.

T. పొట్ట s. n. The belly.

T. పొట్టి adj. Short; small in size. పొట్టితనము s. n. Shortness.

T. పొట్టు s. n. The husk, or pod.

T. పొట్టేలు s. n. A ram.

T. పొట్లతీగె s. n. The vine of the snake gourd. పొట్లపూచుక్క s. n. (from T. పూ *a flower*, and T. చుక్క *a star.*) The eighth of the lunar mansions; from it's similarity in form to the flower of the snake gourd.

T. పొట్లము s. n. 1. A leaf, or paper, folded up, generally in a square form; for holding, or containing, any thing. 2. fomenting medicine, made up in a bag. పొట్లము పెట్టు To apply a fomentation.

T. పొడ s. n. 1. A visit. 2. a speck, mole, or mark. 3. figure, shape. పొడలమెకము s. n. (from మెకము *a beast.*) A spotted deer.

T. పొడకట్టు v. n. 1. To be remembered, or recollected. 2. the appearance of something seen before, to present itself to the mind or imagination only, but not in reality to the eyes.

T. పొడగాంచు or పొడగను v. a. To see, or descry. పొడచూపు v. n. To appear.

T. పొడవు adj. 1. Tall, high. 2. long. s. n. 1. Height. 2. length.

T. పొడము v. n. To be produced; to arise.

T. పొడవ s. n. A boat.

T. పొడవు adj. and s. n. *vide* పొడుగు.

T. పొడసుత్తె s. n. A small hammer.

T. పొడి s. n. 1. Any ground powder. 2. snuff adj. 1. Dry. 2. small. 3. young. పొడిచేయు To pulverize; to reduce to powder. పొడిపెట్టియూదు To solder. lit. having placed powder, to blow.

T. పొడుగు v. n. 1. To increase, or grow; to be heightened, or lengthened. adj. and s. n. *vide* పొడుగు. పొడిగించు v. a. To heighten, raise, exalt, or increase. పొడుగాటి adj. 1. High, tall. 2. long.

T. పొడుగుబ్బలి s. n. *vide* ఉదయాద్రి under ఉదయము.

T. పొడుచు v. a. 1. To stab, thrust, or pierce through; to gore. 2. to prick, or cause pain. 3. to fight, or combat. 4. to rise as the sun, &c. 5. to swell, or rise, as a river, &c. పొడిపించు v. caus. To cause to stab, &c. పొడుపు s. n. 1. A stab. 2. rising of the sun, moon, &c. 3. the pain, or pricking, of a sore.

T. పొడుము s. n. 1. Powder of any kind. 2. snuff. *vide* పొడి.

T. పొణక s. n. A large basket, made of splinters of the marshy date tree, &c., for holding grain.

TUD. పొత్తము s. n. (from s. పుస్తక) A book.

T. పొత్తర or పొతర s. n. A bundle of leaves, &c.

T. పొత్తరము s. n. A roller or pestle, for grinding spices, &c.

T. పొత్తికడుపు s. n. The abdomen, or lower part of the belly.

T. పొత్తిగుడ్డ s. n. 1. A small piece of cloth, used for infants. 2. a kind of bark garment.

T. పొత్తు s. n. 1. Friendship. 2. eating in the same plate together. పొత్తునకుడుచు To eat together from the same plate, or leaf. పొత్తులవారు s. n. plu. Friends.

T. పొత్తువు s. n. The goddess *Suruswatee.*

T. పొద s. n. A bush. పొదరిల్లు A place overgrown with creeping plants; a bower, or arbour. పొదరింట్లచుక్క s. n. (from చుక్క *a star.*) The seventh of the lunar mansions.

T. పొదలు v. n. To shine. పొదలించు v. caus. To cause to shine.

T. పొది s. n. 1. A quiver. 2. the leather case used by barbers.

T. పొదుగు v. a. 1. To cover. 2. to bind, or cover with leather. 3. to set as precious stones. 4. to sit on eggs. 5. to surround, or encircle. s. n. The udder of horned cattle. పొదిగించు v. caus. To cause to cover, &c. పొదుగుచేయు To have the udder swelling, or increasing in size, from the augmented secretion of milk.

T. పొదువు v. a. *vide* పొదుగు.

T. పొద్దు s. n. 1. The sun. 2. any time, or period, of the day or night. 3. a day. The inflected ablative పొద్దున denotes 1. Early in the morning. 2. in the forenoon. పొద్దుగూకు The sun to set. పొద్దుబుట్టు The sun to rise. పొద్దుబుచ్చు To spend or trifle away time. ఒక్కపొద్దుండు lit. to be one day. To fast, or re-

frain from food, on religious occasions.

T. పొనరు v. a. To give. v. n. To be agreeable, pleasant, or splendid. పొనరించు v. caus. To cause to give. v. a. To make agreeable, or pleasant; to make shine.

T. పొన్నగంటిచెట్టు s. n. A plant used as a common pot-herb.

T. పొన్నచెట్టు s. n. The tree termed *Rottleria tinctoria*.

T. పొన్ను s. n. I. Gold. 2. a ferrule, or rim of metal, at the bottom of a stick, or of a pestle, &c.

T. పొయి or పొయ్యి s. n. making in the nom. plu. పొయిలు A fire-place.

T. పొర s. n. 1. Duplicity, fraud, deceit. 2. pretence. 3. a plait, or fold, in cloth. 4 the coat, or fold, of an onion, &c. 5. a mistake, or error. 6. the cataract in the eye. 7. a secret. పొరబోవు To go the wrong way, in swallowing.

T. పొరక s. n. A sweeping broom.

T. పొరదు s. n. 1. Half of the day. 2. a time, or period.

T. పొరయు v. a. To obtain, or procure.

T. పొరలు v. n. 1. To roll. 2. to turn in sleep. 3. to flow down as water. 4. to be afflicted. పొరలిక or పొర్లిక s. n. Rolling. మాటపొరలు To fail in one's promise.

T. పొరి adv. Exceedingly, very much. adj. Angry. పొరిచూపు An angry look.

T. పొరిగాను - పొరిమాల్చు or పొరిబుచ్చు v. a. To destroy, or kill.

T. పొరిబోవు v. n. To die, or expire.

T. పొరుగు s. n. The neighbourhood, the vicinity. adj. Neighbouring, adjoining, adjacent. This word refers particularly to what is *in front*, or *on the left hand*. *vide* ఇరుగు.

T. పొర్లు v. n. *vide* పొరలు No. 1, 2 and 3.

T. పొల s. n. Flesh meat. పొలదిండి (from తిండి *an eater*.) A *Rachasa*, or giant.

T. పొలచు v. n. 1. To wander. 2. to be agreeable, or pleasing.

T. పొలఁతి or పొలఁతుక s. n. A woman.

T. పొలము s. n. A field; ground fit for cultivation.

T. పొలయలుక s. n. A quarrel between husband and wife.

T. పొలయు or పొలియు v. n. To die, or expire.

T. పొలసు s. n. *vide* పొల.

T. పొలి s. n. An oblation.

T. పొలిమేర s. n. A boundary, or limit.

T. పొలివోవు v. n. 1. To miss aim. 2. to fail in battle.

T. పొలుపు v. a. To roll. adj. Agreeable, pleasant, congruous.

T. పొలుసు s. n. The scales upon fish.

T. పొల్లు s. n. The empty ears of corn, which has produced no crop. పొల్లుమాటలు Silly and fruitless words.

T. పొవ s. n. *vide* పొగ.

T. పొసఁగు - పొసుగు or పొసుఁగు v. n. 1. To be agreeable, or congruous; to fit, or suit; to be on good terms. 2. to happen, or occur. వీరిద్దరికిపొసఁగదు These two do not agree together. పొసఁగుడు s. n. An occurrence. పొసఁగించు v. a. 1. To

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
CSL

make agreeable, or congruous. 2. to settle ; to cause to fit, or suit ; to put, or place, on good terms. 3. to cause to happen.

TUD. పొస్తకము s. n. (from s. పుస్తక) A book.

T. పోక s. n. (from T. పోవు *to go.*) 1. Going. 2. conduct.

TUD. పోఁక s. n. (from s. పూగ) Beetle or *areca* nut, in a raw or unboiled state. పోఁకొత్తు s. n. (from T. ఒత్తు *to press,* or *squeeze.*) Scissors to cut *areca* nut.

T. పోకముడి s. n. The knot of a woman's cloth.

T. పోకార్చు v. a. To destroy.

T. పోకిరి s. n. A blackguard. adj. Blackguard.

T. పోకిళ్లు s. n. plu. Childish wishes, or longings.

T. పోకు s. n. (from T. పోవు q. v.) 1. Going. 2. an opening. 3. expense. పోకుచురా-గావుండు To be going and coming ; to frequent.

S. పోగండుఁడు s. n. A boy, from 5 to 16 years of age.

T. పోగర s. n. A goldsmith's tool.

T. పోగు s. n. A thread, or string. 2. a heap. 3. a crowd or assemblage. 4. an ear-ring.

T. పోఁగొట్టు v. a. (from T. పోవు *to go,* and T. కొట్టు q. v.) 1. To lose. 2. to be freed from ; to get rid of.

T. పోచు or పోజు v. a. To draw out in threads.

S. పోట s. n. A woman having a beard.

T. పోటుకత్తి s. n. A large knife, for cutting wood.

T. పోటరి s. n. A brave man ; a hero.

T. పోటికందులు s. n. plu. A white species of the doll, or pigeon pea. *Citysus cajan.*

T. పోటు s. n. 1. The swelling of a river, &c. ; the flood tide. 2. a stab, or blow. 3. pain. పోటెక్కు (from T. ఎక్కు q. v.) To be ready for battle.

T. పోట్లాడు v. n. To fight, quarrel, dispute, or contend. పోట్లాట s. n. A fight, quarrel, or dispute.

T. పోడిమి or పోణిమి s. n. 1. Natural splendour. 2. an ornament, or jewel.

T. పోఁత s. n. (from T. పోయు q. v.) 1. Pouring. 2. casting in metal. 3. the eruption of the small pox. adj. Molten ; cast in metal.

S. పోతము s. n. The young of any animal. 2. a young elephant of ten years old. 3. a vessel ; a boat. 4. the scite of a house, or dwelling. పోతవణిక్కు s. n. A voyaging merchant. పోతవాహుఁడు s. n. 1. A rower, boatman, or steersman. 2. one of the crew that keeps watch at the mast head.

T. పోతరము s. n. Pride ; boasting.

T. పోతు s. n. 1. The male of certain birds, horned cattle, and plants. 2. a male buffalo. This word is also applied *contemptuously,* to men, or even to women ; as తాగుబోతు A drunkard, or drunken *fellow.* గొడ్డుబోతు A barren woman. తిండిపోతు s. n. A glutton. పోతుకరుడు The

male, outward, or larger, surf. పోతుతాడు The male palmyra tree. పోతురోతు s. n. (from T. రోతు *a rider.*) *Yama*; because his steed is the buffalo.

T. పోత్రము s. n. *vide* పోతరము In sanscrit, this word denotes *the snout of a hog.*

S. పోత్రి s. n. 1. A hog. 2. a male buffalo.

T. పోని adj. Like. మన్మథుడుంబోనివాఁడు A man like Cupid.

T. పోబడి s. n. 1. A hint. 2. a wink. 3. a trace.

T. పోయు v. a. 1. To pour. 2. to cast in metal. అమ్మవారుపోయు 1. The small pox to appear, or break out, on the skin. 2. to inoculate with the small pox. నారుపోయు To sow seed, in order to obtain *plants,* which are again to be transplanted. చీముపోయు To suppurate. చెమటపోయు To perspire. ఉచ్చపోయు To make urine. వడపోయు To strain through a cloth. పోయించు v. caus. To cause to pour, cast, or inoculate. పోసుకొను v. comp. To pour upon one's-self. నీళ్లుపోసుకొను To bathe. పొట్టపోసుకొను lit. to pour into the belly. To live, or maintain one's-self; to subsist.

T. పోరామి s. n. Friendship.

T. పోరితము s. n. War, battle, fight.

T. పోరు v. n. To fight, or combat. s. n. 1. A fight, or combat. 2. a quarrel, or dispute. 3. enmity. పోరాడు 1. To fight. 2. to quarrel. పోరాటము s. n. 1. Combat, battle. 2. quarrel, dispute. పోరుపెట్టు To cry as a child.

T. పోరువ s. n. A sheet.

T. పోలఁడు s. n. A boy, or young man.

T. పోలమ్మ s. n. A certain village goddess.

T. పోలిక or పోలికె s. n. Resemblance, likeness.

T. పోలు v. a. To resemble, or be like. The 3d person sing. of the aorist of this verb, added to the infinitive of another, expresses *power* or *ability*; as చేయఁబోలునే *Can* it be done? పోలుపొందులేని మాటలాడు To talk, *without rhyme or reason.* పోలుచు or పోల్చు v. a. To compare.

S. పోలూకుఁడు s. n. A male servant.

T. పోలె adj. (from పోలు q. v.) Resembling, like; as రామునిఁబోలె Like *Rama.* s. n. A sort of flour cake.

T. పోలేరమ్మ s. n. 1. A certain village goddess. 2. the goddess of the small pox. 3. the small pox itself.

T. పోళీ s. n. A cake, made of wheat-flour, jaggory, and doll, or pigeon pea.

T. పోవు v. n. 1. To go; to go off, or away; to proceed. 2. to be lost, to disappear. 3. to die. The present, perfect, and aorist tenses of this verb, may be affixed, as auxiliaries, to the infinitive of any verb, to give it *a future signification,* as వ్రాయఁబోచున్నాను I am going to write. కొంచు or కొంచ - పోవు v. a. To carry away, or off. పోయిన relative past participle. Gone, lost, past, dead. పోయిన వారము *Last* week. ఒక స్త్రీతోఁబోవు To go, or cohabit, with a woman.

s. పోషించు v.a. (from s. పుష్) To nourish, cherish, maintain, support, preserve, or protect. పోష్యుడు A man nourished by another. పోషకుడు A man who nourishes another. పోషణ s. n. Nourishment, maintenance.

T. పోసతెక్కలు s. n. plu. A particular species of fish.

s. పౌండ్రదేశము s. n. A country; one of the divisions of central India, *Chandail*.

s. పౌజు s. n. (from A. فوج) An army.

s. పౌత్రి s. n. A grand-daughter, either in the male, or female line; though more usually confined to a son's daughter.

s. పౌత్రుడు s. n. A son's son; a grandson in the male line only.

s. పౌనర్భవుడు s. n. One of the sons, or heirs, admitted by the old *Hindoo* law; the son of a twice married woman.

s. పౌరులు s. n. plu. Citizens.

s. పౌరుషము s. n. 1. The measure of a man, equal to the height to which he reaches with both arms elevated, and the fingers extended. 2. the property of manhood; virility, manliness. 3. action, or action incidental to the state of humanity. 4. semen virile. 5. strength, power, vigour, bravery. adj. Manly; of or belonging to man.

s. పౌరోగవుడు s. n. An overseer, or superintendent, of the kitchen.

s. పౌరోహితుడు s. n. *vide* పురోహితుడు.

s. పౌర్ణమాసి or పౌర్ణిమ s. n. The lunar day, on which the moon is full.

s. పౌలస్త్యుడు s. n. 1. *Cubera*, the god of riches. 2. *Ravana*, the king of Ceylon, killed by *Rama*.

s. పౌలోమి s. n. The wife of *Indra*.

s. పౌషము s. n. *vide* పుష్యము.

s. ప్ర part. A sanscrit particle, prefixed to words of that language, and implying 1. Progressive motion, (forth, forward, away, &c.) 2. excess, or excellence, (very, much, exceeding.)

s. ప్రకటము &c. adj. Displayed, unfolded, manifest, apparent, proclaimed, public, notorious. ప్రకటముచేయు To proclaim, or make public.

s. ప్రకరణము s. n. 1. An introduction; a prologue, or prelude. 2. a poetical fiction, or poem, in which the story and principal persons are wholly imaginary; the term is especially applied to a dramatic poem. 3. a chapter, or section; a book.

s. ప్రకరము s. n. A heap; a quantity; a multitude.

s. ప్రకాండము &c. adj. Excellent, happy. s. n. 1. The stem of a tree; the part between the root and the branches. 2. excellence, happiness.

s. ప్రకామము adv. Voluntarily, willingly.

s. ప్రకారము s. n. 1. Difference. 2. similitude, likeness, resemblance. 3. manner, method, mode. adv. According to, conformably with. ప్రకారముగా Accordingly.

s. ప్రకాశము s. n. 1. Sun-shine, lustre, splendour, light. 2. expansion, diffusion,

manifestation; the word being equally applicable to physical or moral subjects, as the blowing of a flower, diffusion of celebrity, publicity of an event, or manifestation of a truth. ప్రకాశించు v. n. To shine, or glitter; to be splendid.

s. ప్రకీర్ణకము s. n. A *chowri;* the tail of the *bos-grunniens,* used as a whisk, or fan.

s. ప్రకృతము &c. adj. Made, completed, accomplished. adv. At present; just at this time.

s. ప్రకృతి s. n. 1. Nature; in philosophy, the passive or material cause of the world, as opposed to the active or spiritual; in mythology, a goddess united to the primeval male, and the genitress of the world. 2. the natural state of any thing. 3. the male or female organs of generation. 4. an uninflected word, the radical form of a word before the affixes, forming cases, &c., are subjoined. 5. cause, origin.

s. ప్రకోష్ఠము s. n. 1. The fore arm. 2. part of the frame of a door.

T. ప్రక్కై—చెట్టు s. n. A tree so called.

s. ప్రక్రమము s. n. 1. Proceeding, going. 2. leisure, opportunity. 3. beginning.

s. ప్రక్వణము s. n. The sound of the *Veena,* or Hindoo lute.

s. ప్రఖ్యాతము &c. adj. 1. Celebrated, famous, notorious. 2. pleased, happy.

s. ప్రఖ్యాతి s. n. 1. Publicity, notoriety. 2. praise, eulogium.

s. ప్రగండము s. n. The upper arm, from the elbow to the shoulder.

s. ప్రగల్భత s. n. 1. Confidence, readiness. 2. arrogance, fierceness. 3. power, eminence, consequence. 4. perverseness, wilfulness.

s. ప్రగల్భము &c. adj. 1. Bold, confident, audacious, firm, ready. 2. illustrious, eminent. 3. strong, able. 4. shameless, impudent.

s. ప్రగాఢము &c. adj. 1. Much, excessive. 2. hard, difficult. 3. hard, firm.

T. ప్రగ్గడ s. n. A protector.

s. ప్రగ్రహము s. n. 1. The string suspending a balance. 2. a rein, rope, or halter, for horses and cattle. 3. confinement, restriction, restraint, captivity. 4. a ray of light.

s. ప్రగ్రీవము s. n. 1. A window, lattice, or balcony. 2. a summer house, a pleasure house. 3. a building on the top of a palace, a painted turret. 4. a wooden balustrade, or fence, on the edge of a building. 5. a stable. 6. the top of a tree.

s. ప్రఘాణము s. n. A covered terrace, or small portico, before the door of a house.

s. ప్రచండము &c. adj. 1. Intolerable, insupportable. 2. excessively hot, or burning. 3. bold, confident, fierce, presuming. 4. wrathful, passionate.

s. ప్రచయము s. n. A heap, quantity, number, or multitude.

s. ప్రచలాకి s. n. A peacock. ప్రచలాకము A peacock's tail.

s. ప్రచలాయితము &c. adj. Rolling about; tossing, tumbling, as in sleep.

s. ప్రచురము adj. 1. Excessive, much, many. 2 public, notorious.

s. ప్రచేతసుఁడు or ప్రచేతుఁడు s. n. *Vuroona*, the Hindoo Neptune.

s. ప్రచ్ఛన్నము s. n. 1. A private door, within the house. 2. a lattice, a loop hole. adj. Covered, concealed.

s. ప్రచ్ఛర్దిక s. n. Vomiting, sickness.

s. ప్రజ s. n. 1. Progeny, offspring. 2. people, subjects. In the former sense, this word is pronounced *Prudja*; in the latter, *Pruza*.

s. ప్రజననము s. n. 1. Birth, production. 2. the vulva.

s. ప్రజనము s. n. 1. The first impregnation of a cow or any other animal. 2. impregnation, or pregnancy, of cattle in general. 3. the rutting season.

s. ప్రజాపతి s. n. (from s. ప్రజా *people*, and s. పతి *lord.*) 1. A name of *Brumha*, the creator. 2. the name common to the ten divine personages, also termed *Brumhadicas*, first created by him. 3. a king, or sovereign. 4. one of the names of *Viswacurma*. 5. a decent term for the *membrum virile*.

s. ప్రజోత్పత్తి s. n. The fifth year, in the Hindoo cycle of sixty.

s. ప్రజ్ఞ s. n. Intelligence, understanding, wisdom, sense, cleverness, talent.

s. ప్రజ్ఞుము &c. or ప్రజ్ఞువు adj. Bandy-legged.

s. ప్రజ్ఞానము s. n. 1. Knowledge, wisdom. 2. a mark, sign, or token.

s. ప్రజ్వరిల్లు or ప్రజ్వలించు v. n. 1. To shine, or glitter. 2. to burn, or be inflamed.

s. ప్రణతము &c. adj. 1. Bending, bowed, stooping, inclined. 2. skilful, clever. ప్రణమిల్లు To prostrate one's-self.

s. ప్రణతి s. n. Salutation, reverence, obeisance, courtesy.

s. ప్రణయము s. n. 1. Affection, friendship. 2. acquaintance. 3. asking, begging. 4. affectionate solicitation.

s. ప్రణవము s. n. The mystical name of God; the syllable *om*.

s. ప్రణామము s. n. Respectful or reverential salutation, addressed especially to a bramin, or to a deity.

s. ప్రణిధి s. n. 1. A spy, a secret agent, or emissary. 2. asking, solicitation, request.

s. ప్రణిపాతము s. n. 1. Prostration, salutation, reverence, obeisance, made by touching the feet. 2. solicitation.

s. ప్రణుతము &c. adj. Praised, celebrated. ప్రణుతించు v. a. To praise.

s. ప్రతతి s. n. 1. Any creeping plant. 2. spreading; expansion.

s. ప్రతలము s. n. The open hand, with the fingers extended.

s. ప్రతాపము s. n. (from s. particle ప్ర, and s. తప్ *to burn.*) 1. Majesty, dignity, the high spirit arising from the possession of rank and power. 2. heat, warmth. 3. valour, prowess.

CSL

s. ప్రతారణము s. n. (from s. particle ప్ర, and s. తౄ *to cross.)* Fraud, deceit, cheating, over-reaching, trick.

s. ప్రతి A sanscrit particle, prefixed to words of that language, and implying 1. Substitution, (instead, in lieu). 2. several, in order, (severally, each, by each). 3. direction, designation, (to, towards, upon). 4. belonging to, (as a part, or portion). 5. exchange, return, (again, back again). 6. a little, &c. s. n. Any thing substituted for another; a copy. adj. Each, every. ప్రతిధ్వని An echo.

s. ప్రతీకారము s. n. 1. A remedy, an antidote. 2. a return of offices, either good, or bad.

s. ప్రతికూలము &c. adj. Contrary, adverse, cross grained, reverse, inverted.

s. ప్రతికృతి s. n. An effigy; figure, image, picture, reflection, or shadow.

s. ప్రతిగ్రహము s. n. 1. A proper donation to bramins; whatever is a fit present to a bramin, at suitable periods. 2. acceptance, assent.

T. ప్రతిఘటించు v. a. To oppose.

s. ప్రతిఘము s. n. Anger, wrath, rage.

s. ప్రతిజ్ఞ s. n. Promise, assent, agreement, engagement; determination, resolution; a vow. ప్రతిజ్ఞచెల్లించు To fulfil a vow. ప్రతిజ్ఞాతము &c. adj. Promised, agreed, vowed.

s. ప్రతిదానము s. n. 1. The return or re-delivery of a deposit. 2. barter, exchange.

TUD. ప్రతిన s. n. *vide* ప్రతిజ్ఞ.

s. ప్రతినిధి s. n. 1. A resemblance of a real form; an image of a statue, a picture, &c. 2. a surety.

s. ప్రతిపత్తు s. n. The first lunar day, of either lunar fortnight.

s. ప్రతిపక్షి s. n. An enemy.

s. ప్రతిపాదనము s. n. 1. Gift, donation. 2. ascertaining, determining.

s. ప్రతిఫలము s. n. Reflection of a mirror, &c. ప్రతిఫలించు To reflect back a figure, &c.

s. ప్రతిబంధము s. n. Obstacle, impediment, hinderance.

s. ప్రతిబింబము s. n. A resemblance, or counterpart, of real forms; as a picture, an image, a shadow, &c. ప్రతిబింబించు v. n. To reflect back, as a mirror, &c.

s. ప్రతిభ s. n. 1. Understanding, intellect. 2. light, splendour. 3. audacity, boldness, confidence.

s. ప్రతిభువు s. n. A surety.

s. ప్రతిమ s. n. A resemblance; a figure, image, or picture.

s. ప్రతియత్నము s. n. 1. Desire, wish. 2. taking prisoner, making captive. 3. retaliation, recrimination, revenge.

s. ప్రతివాక్యము s. n. An answer, or reply.

s. ప్రతివాది s. n. A respondent; a defendant. ప్రతివాదించు v. n. To answer, or reply.

s. ప్రతిశ్యాయము s. n. Catarrh; cold.

s. ప్రతిశ్రయము s. n. 1. An assembly. 2. a place of sacrifice.

s. ప్రతిషేధము s. n. Prohibition, forbidding, exception, contradiction.

s. ప్రతిష్టంభము s. n. Impediment, obstacle, opposition.

s. ప్రతిష్ఠ s. n. 1. Fame, celebrity. 2. consecration. 3. endowment. 4. staying, standing, fixation. ప్రతిష్ఠించు To consecrate. ప్రాణప్రతిష్ఠ That consecration of an idol which gives it *life*, or divine power.

s. ప్రతిసరము s. n. 1. A garland, or wreath 2. a bracelet. 3. a string worn round the hand, at nuptials, &c.

s. ప్రతిసీర s. n. An outer tent; a screen, or wall of cloth.

s. ప్రతిసూర్యకము s. n. A lizard; a chamelion.

s. ప్రతిహతము &c. adj. Obstructed, opposed, overthrown. s. n. Disappointment.

s. ప్రతిహారము s. n. A gate, or door. ప్రతిహారుఁడు s. n. A doorkeeper, or porter.

s. ప్రతిహింస s. n. Revenge.

s. ప్రతీకము s. n. A limb, or member.

s. ప్రతీకారము s. n. 1. Revenge, retaliation, vengeance. 2. remedying, administering medicine.

s. ప్రతీకాశము &c. adj. in composition, Like, resembling.

s. ప్రతీచి s. n. The west quarter. ప్రతీచీనము adj. Western, west.

s. ప్రతీతము &c. adj. Famous, celebrated, renowned, known.

s. ప్రతీతి s. n. 1. Knowledge, understanding. 2. fame, notoriety.

s. ప్రతీపదర్శిని s. n. A woman.

s. ప్రతీపము &c. adj. Turned away, having the face averted backwards; following an order, or course, the reverse of what is natural; against the grain, or stream.

s. ప్రతీరము s. n. A shore, or bank.

s. ప్రతీక్ష్యము &c. adj. Venerable, respectable.

s. ప్రతోళి s. n. A high street; the principal road through a village.

T. ప్రత్తి s. n. Cotton, when in the pod. *vide* పత్తి.

s. ప్రత్యక్కు adj. 1. Subsequent, behind, following in time or place. 2. western.

s. ప్రత్యగ్రము &c. adj. New, recent, fresh.

s. ప్రత్యయము s. n. 1. Knowledge, apprehension. 2. trust, faith, belief, confidence. 3. oath, ordeal. 4. cause, motive. 5. an affix to roots and words, forming derivatives and inflections. 6. war, battle.

s. ప్రత్యర్థి s. n. 1. An enemy. 2. in law, a defendant.

s. ప్రత్యవాయము s. n. 1. Separation. 2. an impropriety, a fault; harm, injury.

s. ప్రత్యక్షము adj. Perceptible, perceivable; present, as cognizable by any of the organs of sense.

s. ప్రత్యాఖ్యాతము &c. adj. 1. Removed, set aside. 2. informed, apprised. 3. discouraged, prohibited, forbidden. 4. denied, refused. 5. celebrated, notorious.

s. ప్రత్యాఖ్యానము s. n. 1. Rejection, refutation, disallowance, disregard. 2. denial, refusal.

CSL

s. ప్రత్యాదిష్టము &c. adj. *vide* ప్రత్యాఖ్యాతము.

s. ప్రత్యామ్నాయము adj. Instead of; in lieu of.

s. ప్రత్యాపత్తి s. n. Necessity, urgency.

s. ప్రత్యాసత్తి s. n. Proximity, contiguity.

s. ప్రత్యాసన్నము &c. adj. Near, proximate, contiguous.

s. ప్రత్యాహారము s. n. 1. Abstraction, insensibility, restraining the organs, so as to be indifferent to disagreeable or agreeable excitement.

s. ప్రత్యుత్తరము s. n. An answer, reply, or rejoinder.

s. ప్రత్యుత్థానము s. n. Polite reception of a visitor; rising to welcome him, &c.

s. ప్రత్యుపకారము s. n. A return of good offices; gratitude.

s. ప్రత్యూషము s. n. Dawn, morning.

s. ప్రత్యూహము s. n. Obstacle, impediment, hinderance.

s. ప్రత్యేకము &c. adj. Separate, distinct. ప్రత్యేకించు To separate. ప్రత్యేకముగా Separately; in private, alone.

s. ప్రథ s. n. Fame, celebrity.

s. ప్రథమము adj. 1. First, prior, initial. 2. chief, principal. ప్రథమపురుష in grammar, The third person.

s. ప్రథితము &c. adj. Famous, celebrated, made known, declared.

s. ప్రదరము s. n. An arrow.

s. ప్రదక్షిణము s. n. Reverential salutation, by circumambulating persons, or objects, keeping the right side towards them.

s. ప్రదేశము s. n. A place in general; a country, a district, &c.

s. ప్రదేశిని s. n. The fore finger.

s. ప్రదోషము s. n. Evening; the first part of the night.

s. ప్రద్యుమ్నుడు s. n. The Hindoo Cupid.

s. ప్రద్యోతనుడు s. n. The sun.

s. ప్రధనము s. n. War, battle.

s. ప్రధానము &c. adj. Chief, principal, superior. ప్రధానముచేయు To betroth in marriage.

s. ప్రధానుడు or ప్రధాని s. n. A prime, or chief, minister.

s. ప్రధి s. n. The circumference of a wheel.

s. ప్రనాళి s. n. A drain, or canal; a sluice, or water-course.

T. ప్రన్నన s. n. Beauty. adj. Beautiful, handsome.

s. ప్రప s. n. A place where water is distributed, a place of refreshment.

s. ప్రపంచము s. n. 1. The world, or universe. 2. extent, expanse. 3. copiousness, abundance. 4. illusion, or delusion. ప్రపంచించు To extend, or enlarge.

s. ప్రపదము s. n. The point of the foot; the tip of the toes.

s. ప్రపాతము s. n. 1. A cliff, or precipice. 2. a cascade, or water-fall. 3. a bank, or shore.

s. ప్రపాథము s. n. A road.

s. ప్రఫుల్లము &c. adj. Blown as a flower.

GSL

s. ప్రబంధము s. n. A connected discussion, or narrative.

s. ప్రబలము &c. adj. Strong, powerful, pre-eminent. ప్రబలు v. n. To increase, to improve; to become great, or powerful. ప్రబలించు v. a. To extend, or augment. This verb has also occasionally the neuter meaning of ప్రబలు.

s. ప్రబుద్ధుడు s. n. A man of superior intelligence; a sage.

T. ప్రబ్బచెట్టు s. n. A reed, or rattan.

T. ప్రబ్బ v. To obtain or procure.

s. ప్రభ s. n. Light, radiance, splendour. ప్రభాకరుడు (from s. కర *that makes.*) The sun.

s. ప్రభంజనుడు s. n. The god of wind.

s. ప్రభవ s. n. The first year, in the Hindoo cycle of sixty.

s. ప్రభవించు v. n. To be born, or produced.

s. ప్రభాతము s. n. The dawn, or morning.

s. ప్రభావము s. n. 1. Majesty, dignity, magnanimity, high spirit. 2. power, strength, energy.

s. ప్రభువు s. n. A lord, master, or ruler. ప్రభుత్వము s. n. Power, authority, rule, government.

s. ప్రభూతము adj. Much, many.

s. ప్రభ్రష్టకము s. n. A chaplet of flowers, suspended from the middle lock of hair.

s. ప్రమథులు s. n. plu. The attendants on *Siva*; hence ప్రమథాధిపుడు *Siva* himself.

s. ప్రమదము s. n. Joy, pleasure, delight, rapture. ప్రమదవనము or ప్రమదావనము s. n. (from s. వన *a grove.*) A royal pleasure ground, attached to the seraglio.

s. ప్రమాణము s. n. 1. Measure, size, dimension, quantity. 2. proof, testimony, authority. 3. an oath, adjuration. 4. limit. 5. cause, motive. ప్రమాణముచేయు To take an oath. ప్రమాణముచేయించు To administer an oath. Nearly all the Hindoo forms of oath partake of the nature of ordeals; and one of the oldest among them is that of the balance, or weighing a man twice; once before, and once after, he has given his testimony; hence the word denoting properly *measure* has become applied both to the *testimony* given, and to the *oath* under which it is delivered.

s. ప్రమాదము s. n. 1. Mistake, error, inadvertence, carelessness, inaccuracy. 2. misfortune.

s. ప్రమాది s. n. The thirteenth year, of the Hindoo cycle of sixty.

s. ప్రమాదీచ s. n. The forty-seventh year, of the Hindoo cycle of sixty.

T. ప్రమిదె s. n. The cup of a lamp; the place which holds the oil.

s. ప్రమీతము &c. adj. 1. Dead, deceased. 2. immolated, sacrificed.

s. ప్రమీల s. n. Lassitude, enervation, exhaustion from indolence or fatigue.

s. ప్రముఖము &c. adj. 1. Chief, first, principal. 2. excellent, best.

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

CSL

s. ప్రమేయము s. n. Opportunity, occasion.

s. ప్రమోదము s. n. Pleasure, happiness, delight, joy, gladness. ప్రమోదించు v. n. To rejoice; to be delighted.

s. ప్రమోదూత or ప్రమోద s. n. The fourth year, in the Hindoo cycle of sixty.

s. ప్రయతుఁడు s. n. A holy or pious person; one purified by austerity and mortification.

s. ప్రయత్నము s. n. 1. Endeavour, or effort. 2. act, action.

s. ప్రయాణము s. n. Journey, march, departure.

s. ప్రయాసము or ప్రయాస s. n. 1. Trouble, labour, fatigue. 2. difficulty, embarrassment. 3. pain.

s. ప్రయుతము s. n. Ten hundred thousand; a million.

s. ప్రయోగము s. n. 1. Consequence, result; the main object, or end, of any previous action. 2. the operation, or effect, of magical or mysterious rites. 3 example, comparison. 4. effort, exertion. 5. act, action. 6. authority for the use of a word; or the illustration of it's use in construction. 7. the administration or prescription of medicine. 8. the discharging or shooting an arrow. ప్రయోగించు v. a. 1. To make use of a word, in composing, or writing. 2. to prescribe, or administer. 3. to shoot.

s. ప్రయోజనము s. n. 1. Cause, occasion. 2. motive, origin. 3. result. 4. occupation, business. 5 profit, advantage. 6. use. 7. a religious ceremony. శుభప్రయోజనము A marriage, or other auspicious ceremony. ప్రయోజకుఁడు A clever, or able, man.

s. ప్రరోహము s. n. A bud, or shoot.

s. ప్రలంబఘ్నుఁడు s. n. *Balarama*, the elder brother of *Krishna*.

s. ప్రలాపము s. n. 1. Unmeaning or unconnected speech. 2. sorrow, lamentation. ప్రలాపించు or ప్రలపించు v. n. To lament, or grieve.

T. ప్రల్లదములు s. n. plu. Vain speeches; useless expressions. ప్రల్లదుఁడు 1. A man who uses vain words. 2. a wicked man.

s. ప్రళయము s. n. The end of a *Culpa*, or destruction of the world. జలప్రళయము The deluge. ప్రళయముగా adv. 1. In immense or overpowering numbers. 2. with vast pomp. 3. in a most extraordinary manner.

s. ప్రవచనము s. n. The *Veda*, or Hindoo scripture.

s. ప్రవణము &c. adj. 1. Devoted, attached, or adhering to. 2. endowed with.

s. ప్రవర s. n. 1. Offspring, descendants. 2. family, tribe, lineage. ప్రవరము &c. adj. Excellent.

s. ప్రవర్తన s. n. 1. Action, business, worldly interest or activity, as opposed to abstract contemplation. 2. conduct, behaviour. ప్రవర్తించు or ప్రవర్తిల్లు I. To act or behave. 2. to be going on, in a state of action.

s. ప్రవర్ధిల్లు v. n. To increase, prosper, or augment.

s. ప్రవల్హిక s. n. A riddle, enigma, conundrum, or charade.

s. ప్రవహణము s. n. A car, or covered conveyance, for females.

s. ప్రవాద s. n. Rumour, report.

s. ప్రవాళము s. n. 1. Coral. 2. a sprout, or shoot. 3. the neck of a lute.

s. ప్రవాఘుఁడు s. n. A young man; a pupil

s. ప్రవాహము s. n. A stream, or current; the flowing, or course of any thing; continuous passage. ప్రవహించు To flow; to run as water.

s. ప్రవాహిక n. n. Diarrhœa.

s. ప్రవిశ్లేషము s. n. Separation, parting.

s. ప్రవీణము &c. adj. Skilful, clever, conversant. ప్రవీణత s. n. Ability, cleverness.

s. ప్రవృత్తి s. n. 1. Activity, occupation; active life, as opposed to contemplative devotion. 2. tidings, intelligence. 3. a motion of the bowels; also looseness, or purging, of them.

s. ప్రవృద్ధము &c. adj. Full grown, expanded, diffused, spread abroad, or dispersed.

s. ప్రవేశము s. n. 1. Entering, entrance. 2. arrival. 3. advancement in learning. ప్రవేశించు v. n. 1. To enter. 2. to arrive at. 3. to interfere in.

s. ప్రవేష్టము s. n. 1. An arm. 2. the fore arm, or wrist.

s. ప్రశంస s. n. Praise, applause, encomium; flattery. 2. subject, or matter. ప్రశంసించు v. a. To praise, or commend; to flatter.

s. ప్రశస్తము &c. adj. 1. Happy, well, right. 2. good, excellent, best, illustrious. 3. commodious.

s ప్రశ్న or ప్రశ్నము s. n. A question, demand, or enquiry.

s. ప్రశ్రయము s. n. Affection; affectionate regard, or solicitation.

s. ప్రష్ఠుఁడు s. n. A leader, conductor, or preceder; one who goes first, or before.

s. ప్రష్ఠౌహి s. n. A cow, pregnant with her first calf.

s. ప్రసంగము s. n. 1. A discourse. 2. introduction, insertion. 3. association, connection. ప్రసంగించు To discourse; to argue, or dispute.

s. ప్రసక్తి s. n. An occurrence, or event.

s. ప్రసన్నత s. n. Brightness, pellucidness, clearness, purity. ప్రసన్నము &c. adj. 1. Clear, transparent, clean, bright, pellucid. 2. pleased, delighted, complacent, gracious, favorable.

s. ప్రసభము s. n. Violence.

s. ప్రసరణము s. n. 1. Surrounding an enemy. 2. spreading over the country, to forage.

s. ప్రసరము s. n. 1. A way, or road. 2. a bed made of tender leaves. 3. spreading, extending. 4. speed, velocity. 5. a weaver's shuttle. 6. an iron arrow. ప్రసరించు v. n. To spread, or extend.

s. ప్రసవము s. n. 1. The bringing forth, or bearing, young. 2. a flower, or blossom.

3. birth, production. 4. offspring, posterity. ప్రసవపునెప్పులు The pains, or travail, of child-birth. ప్రసవించు To bring forth a child.

s. ప్రసవ్యము adj. Contrary, reverse, inverted, reverted.

s. ప్రసాదము s. n. 1. Clearness, cleanness, brightness. 2. favor, kindness, propitiousness. 3. well-being, welfare. 4. food offered to the deity, or to a *Gooroo*. ప్రసాదించు v. a. To favor.

s. ప్రసాధనము s. n. Dress, embellishment, decoration.

s. ప్రసాధని s. n. A comb.

T. ప్రసాపడు s. n. To eat.

s. ప్రసారము s. n. Going to forage; spreading over the country for grass and fuel.

s. ప్రసిద్ధము &c. adj. 1. Adorned, ornamented. 2. famous, celebrated, notorious.

s. ప్రసిద్ధి s. n. Fame, celebrity, notoriety.

s. ప్రసూత or ప్రసూతిక s. n. A woman who has borne a child, or who is recently delivered. ప్రసూతి s. n. Bringing forth young.

s. ప్రసూనము s. n. 1. A flower, bud, or blossom. 2. fruit.

s. ప్రసృతము &c. adj. 1. Dispersed, extended, spread abroad. 2. stretched. 3. modest, humble. 4. swift, quick. 5. gone. 6. attached to, engaged in, occupied by. s. n. 1. The palm of the hand, hollowed as if to hold liquids. 2. the leg.

s. ప్రసృతి s. n. The palm of the hand hollowed.

s. ప్రసేవకము s. n. A wooden vessel, covered with leather, placed under the neck of a lute, to render the sound deeper. 2. a crooked piece of wood, at the end of the lute.

s. ప్రస్తరము s. n. 1. A stone, or rock. 2. a jewel, or precious stone. 3. a couch made of flowers, or grass.

s. ప్రస్తారము s. n. A jungle thicket, or wood overgrown with grass.

s. ప్రస్తావము s. n. Opportunity, occasion. ప్రస్తావించు v. a. To seize an opportunity.

s. ప్రస్తుతము &c. adj. 1. Said, revealed, propounded, declared. 2. ready, prepared. 3. praised, panegyrised. s. n. A feast, or ceremony. adv. At present.

s. ప్రస్తుతి s. n. Praise, applause.

s. ప్రస్థాపించు v. a. To place, keep, or stop.

s. ప్రహరణము s. n. 1. A weapon. 2. a blow. 3. war, battle. ప్రహరించు v. a. To beat, or flog.

s. ప్రహరము s. n. A watch, or the eighth part of an entire day and night, comprehending about three english hours of time

T. ప్రహరి s. n. A wall, raised around the house.

s. ప్రహసనము s. n. 1. Loud, violent, or hearty laughter. 2. mirth, merriment. 3. sarcasm, satire, as a branch of rhetorical composition.

s. ప్రహి s. n. A well.

s. ప్రహేళిక s. n. A riddle, or enigma; a puzzling, or enigmatical, question.

s. ప్రక్షాళనము s. n. Washing, cleaning.

T. ప్రా adj. Old, ancient.

s. ప్రాంతదుర్గము s. n. A suburb; or collection of houses, out of the walls of a town.

s. ప్రాంతము s. n. 1. Edge, margin, border, end. 2. neighbourhood. adj. Near, adjacent.

s. ప్రాంతరము s. n. 1. A long, or tiresome, road. 2. frontier, limit, border.

s. ప్రాంశువు adj. High, tall, lofty.

s. ప్రాకారము s. n. A rampart, or fence; any enclosure, or defence, in the form of a wall, upon a raised mound.

T. ప్రాకు v. n. To creep.

T. ప్రాకుడు s. n. Dirt.

s. ప్రాకృతము &c. adj. Low, vile, vulgar; thence it is used as a s. n. to denote A provincial and peculiar dialect of the sanscrit language.

T. ప్రాకెన్న s. n. The peculiar ceremony observed by the three first of the pure Hindoo tribes, in which the bride and bridegroom are blessed.

T. ప్రాకొను v. n. *vide* పాకొను, under పాఁచి.

s. ప్రాక్కు adj. Before, prior; preceding in place, or time. 2. east, eastern. 3. past, gone. adv. Formerly.

s. ప్రాగ్జ్యోతిషము s. n. A country, supposed to be part of *Asam.*

s. ప్రాఘూర్ణికుడు s. n. A guest.

s. ప్రాచి s. n. The east.

T. ప్రాఁచి s. n. *vide* పాఁచి.

s. ప్రాచీనము &c. adj. 1. East, eastern. 2. former, prior, ancient, old. s. n. A bound hedge, or fence. ప్రాచీనతిలకుఁడు s. n. (from తిలక *a mark.*) The moon. ప్రాచీనబర్హి A name of *Indra.*

s. ప్రాచీనావీతము s. n. The sacerdotal thread, worn over the right arm, and passing under the left.

s. ప్రాచీరము s. n. *vide* ప్రాచీనము.

s. ప్రాచేతసుఁడు s. n. 1. *Vuroona,* the Hindoo Neptune. 2. *Valmeekee,* the author of the *Ramayanum.*

s. ప్రాచ్యుఁడు s. n. A man from the eastern country.

s. ప్రాజనము s. n. A goad.

s. ప్రాజాపత్యము n. n. 1. A form of marriage; the gift of a girl respectfully by her father, to her lover. 2. a sort of penance; eating once a day for three days in the morning, once in the night for three days, subsisting three days on food given as alms, and fasting three days more. 3. a particular sacrifice, performed before appointing a daughter to raise issue, in default of male heirs. 4. authority, power.

s. ప్రాజ్ఞి s. n. A clever, or intelligent, woman.

s. ప్రాజ్ఞుఁడు s. n. A *Pundit;* a learned, or wise man.

s. ప్రాజ్యము adj. Much, many.

s. ప్రాడ్వివాకుఁడు s. n. A judge, or magistrate.

s. ప్రాణము s. n. 1. Air inhaled; inspiration, breath. 2. air, wind. 3. strength, power. 4. life, vitality. 5. in grammar a vowel. ప్రాణములు The five vital airs; or modes of inspiration, and expiration, collectively. ప్రాణప్రతిష్ఠ The consecrating, or giving *life* to an idol. వాఁడు నామీఁద ప్రాణము విడుస్తాఁడు lit. he, upon me, quits life. He has a great regard for me. ప్రాణదుఁడు s. n. The creator; as giving life. ప్రాణనాథుఁడు s. n. (from s. నాథ *lord.*) 1. A husband. 2. *Yama.* ప్రాణస్నేహము s. n. *Intimate* friendship.

s. ప్రాణాయామము s. n. Breathing in a peculiar way, through the nostrils, during the mental recitation of the names or attributes of some deity. It is differently performed. The *Vydicas,* or followers of the *Veda,* close the right nostril first with the thumb, and inhale breath through the left; then they close both nostrils, and finally open the right for exhalation. The followers of the *Tuntras* close the left nostril first, and exhale also through it; these operations are severally called రేచక - కుంభక.

s. ప్రాణి s. n. An animal; a sentient, or living, being.

r. ప్రాఁత adj. Old, ancient. *vide* ప్రా, and పాఁత s. n. *vide* పాఁత. ప్రాఁతగిలు To become old.

s. ప్రాతఃకాలము s. n. The dawn, the morning.

s. ప్రాదుర్భావము s. n. Manifestation, appearance.

s. ప్రాదేశము s. n. The span of the thumb and fore finger.

s. ప్రాపకము or ప్రాపు s. n. Protection, support.

s. ప్రాప్తము &c. adj. Obtained, gained, received, procured. ప్రాప్తి s. n. 1. Gain, profit. 2. acquiring, getting, obtaining. 3. improvement, success. 4. rise, ascent. 5. one of the eight superhuman faculties, the power of obtaining every thing; hence, in common use, *luck, fortune.* ప్రాప్తించు v. n. To happen, or occur. ప్రాప్యము adj. Attainable, procurable.

r. ప్రాఁబలుకులు or ప్రామినుకులు s. n. plu. The *Vedas.* lit. the ancient words.

s. ప్రాభవము s. n. Superiority, pre-eminence, supremacy.

s. ప్రామాణికము &c. adj. 1. Speaking truth. 2. true; of great force, credit, or authority. from ప్రమాణము q. v.

r. ప్రాము v. a. To rub; to wash the wall.

s. ప్రాయము s. n. 1. Fasting in order to die. 2. a state, or condition, of life; as age, youth, &c. adj. Like.

s. ప్రాయశ్చిత్తము s. n. Expiation, penance.

s. ప్రారంభము s. n. *vide* ఆరంభము.

s. ప్రారబ్ధము s. n. Destiny, luck, fortune.

s. ప్రార్థన s. n. 1. Asking, begging. 2.

prayer, supplication. ప్రార్థించు v. a. To pray, or supplicate.

s. ప్రార్థితము &c. adj. 1. Asked, begged, solicited. 2. said, spoken. 3. obstructed, or opposed, by an enemy. 4. killed, hurt.

s. ప్రాలంబము s. n. A garland, hanging round the neck, and reaching to the breast.

s. ప్రాలంబిక s. n. A garland; a necklace.

T. ప్రాలు s. n. plu. 1. Rice. 2. *vide* అక్షతలు No. 1 and 2.

T. ప్రాలుమాలు or ప్రాల్మాలు v. n. To be idle, or lazy. *vide* పాలుమాలు.

s. ప్రాలేయము s. n. Snow; frost.

s. ప్రావారము s. n. An upper, or outer, garment.

s. ప్రావృట్టు s. n. The rainy season; the *monsoon*. *vide* వర్షాఋతువు under ఋతువు.

s. ప్రావృతము s. n. A veil, wrapper, cloak, or mantle. adj. Covered, enclosed, encompassed.

s. ప్రావృషిజము s. n. A frog.

s. ప్రాశనము s. n. Feeding, eating.

s. ప్రాసము s. n. A bearded dart. In Teloogoo prosody, it denotes *alliteration*.

s. ప్రాసాదము s. n. A temple, a palace; a building consecrated to a deity, or inhabited by a prince.

s. ప్రాహ్ణము s. n. The forenoon.

T. ప్రిదులు v. n. To grow slack, or become loose.

s. ప్రియదర్శిని s. n. The tree termed *Mimusops kauki*.

s. ప్రియము &c. adj. 1. Dear, beloved, desired. 2. dear, or high, in price. ప్రియుండు s. n. A husband.

s. ప్రీణనము s. n. Satisfaction, satisfying, satiety.

s. ప్రీతి s. n. 1. Joy, pleasure, delight, happiness. 2. love, affection, regard. 3. the second of the 27 astronomical *Yogas*. ప్రీతము &c. adj. Pleased, happy, glad.

s. ప్రేంఖ s. n. 1. A swing; a sort of hammock, or swinging cot, either for travelling, or diversion. 2. dancing. 3. wandering, roaming, or travelling about.

s. ప్రేంఖోళితము &c. adj. Agitated, shaken, swung; set in motion.

T. ప్రేకు s. n. *vide* పేకు.

s. ప్రేత s. n. A ghost, goblin, or sprite; an evil being, especially animating the carcases of the dead.

s. ప్రేమ or ప్రేముడి s. n. 1. Affection, kindness, tender regard. 2. pleasure, sport, pastime, joy.

s. ప్రేయసి s. n. A wife.

TUD. ప్రేరేపణ or ప్రేరేపణము s. n. (from s. ప్రేరణ) 1. Sending, directing. 2. passion; or operation of the organs of sense. 3. excitement, instigation. ప్రేరేపించు or ప్రేరేచు v. a. To induce, excite, or instigate. ప్రేరేపకుడు s. n. An instigator.

T. ప్రేలు v. a. To prattle, or tattle; to talk in a silly manner. *vide* పేలు.

T. ప్రేవు s. n. *vide* ప్రేగు, and పేగు.